ДОКЛАД

за оценка степента на въздействие на план/програма: „Горскостопанска програма за поземлени имоти с идентификатори: 67800.12.141 (част от отдел/подотдел 525 „г"), 67800.12.165 (част от отдел/подотдел 525 „к"), 67800.12.166 (част от отдел/подотдел 525 „к") и 67800.12.167 (част от отдели/подотдели 525 „г" и 525 „к"), местност „Алепу", землище на гр. Созопол, община Созопол в териториалния обхват на ДЛС Ропотамо", върху защитени зони BG0001001 „Ропотамо" по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и BG0002041 „Комплекс Ропотамо" по директивата за опазване на дивите птици

(Съгласно Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в сила от 11.09.2007 г. Приета с ПМС № 201 31.08.2007 г. ДВ бр. 73 от 11.09.2007 г., изм. и доп., бр. 81 от 15.10.2010 г., в сила от 15.10.2010 г., бр. 3 от 11. 01.2011 г., изм. и доп. ДВ. бр. 94 от 30 Ноември 2012 г.)

гр. Бургас, септември 2022 г.

Данни за възложителя:

Възложител: „АЛЕПУ – СОЗОПОЛ" ЕООД
Адрес за кореспонденция: гр. Созопол ул. „Ропотамо", № 29

Лице за контакти: Костадин Тумпалов

Изготвили доклада:

Веселин Вълчанов
Диплом № 088219
на СУ „Климент Охридски"
специалност Биология

Подпис:

доц. д-р Мария Брощилова
Диплом № 007430
ВЛТИ София
Специалност Горско стопанство

Подпис:

GSM 0876 700 053
e-mail: veselin@gbg.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

№		Стр.
	ВЪВЕДЕНИЕ	2
1.	Анотация на програмата	5
2.	Описание на характеристиките на други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваната горскостопанска програма могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитената зона	12
3.	Описание на елементите на програмата, който самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитената зона или нейните елементи.	14
4.	Описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване при изготвянето на програмата	16
4.1	ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна	16
4.2	ЗЗ BG0002001„Комплекс Ропотамо" по директивата за опазване на дивите птици	23
5.	Описание и анализ на степента на въздействие на програмата, върху предмета и целите на опазване на защитената зона;	28
5.1	Описание и анализ на въздействието от реализирането на програмата върху типовете природни местообитания и видовете – предмет на опазване в защитените зони;	29
5.1.1	ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна	29
5.1.2	ЗЗ BG0002001„Комплекс Ропотамо" по директивата за опазване на дивите птици	32
5.2.	Описание и анализ на въздействието на разглежданата програма върху целостта на защитената зона с оглед на нейната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.) по време на реализацията на програмата.	117
5.2.1.	ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна	117
5.2.2.	ЗЗ BG0002001„Комплекс Ропотамо" по директивата за опазване на дивите птици	120
6.	Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на проекта/инвестиционното предложение върху защитената зона и определяне на степента им на въздействие върху предмета на опазване на защитената зона в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки.	122
7.	Разглеждане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона	122
8.	Картен материал с местоположението на горските територии за които се изготвя програмата спрямо защитената зона";	124
9.	Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22 от Наредбата за ОС	124
10.	Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона	125

	ще бъде значително увреден от реализирането на програмата и че не е налице друго алтернативно решение	
11.	Информация за използваните методи на изследване, включително времетраене и период на полеви проучвания, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация	125
112	Литература	128

Приложения

Приложение 1 Картен материал к.т.

Приложение 2 Документи по чл. 9, ал. 2, т. 3 на експертите изготвили ДОСВ

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад за оценка на степента на въздействие върху защитени зони от Натура 2000 по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие,* е изготвен съгласно изискванията посочени в и решение БС-35-ПрОс/27.07.2020г на РИОСВ Бургас и писмо № ПД-1993/15.11.2018г., относно Горскостопанска програма за поземлени имоти с идентификатори: 67800.12.141 (част от отдел/подотдел 525 „г"), 67800.12.165 (част от отдел/подотдел 525 „к"), 67800.12.166 (част от отдел/подотдел 525 „к") и 67800.12.167 (част от отдели/подотдели 525 „г" и 525 „к"), местност „Алепу", землище на гр. Созопол, община Созопол в териториалния обхват на ТП „ДЛС Ропотамо" с възложител „АЛЕПУ –СОЗОПОЛ" ЕООД. Докладът е изготвен съгласно изискванията по *реда на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал.1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС).*

В доклада са взети предвид резултатите и данните от *проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природните местообитания" и „Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги",* публикувани в *Информационната система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000* и предоставените графични файлове от МОСВ с границите на природните местообитания и местообитанията на целевите животински видове предмет на опазване в защитените зони, които ще бъдат засегнати от реализирането на ИП. Отдели/подотдели 525 „г" и 525 „к" по ЛУП на ТП „ДЛС Ропотамо" са в границите на 2 защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) BG0001001 „Ропотамо" по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и BG0002001„Комплекс Ропотамо" по директивата за опазване на дивите птици.

След анализиране на представената документация и информация на основание чл.40, ал.3 от Наредбата по ОС и критериите определени в чл. 16 от същата наредба преценката за вероятната степен на отрицателно въздействие е, че инвестиционното предложение *има вероятност* да доведе до увреждане на природните местообитания, видовете и местообитанията им в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" по директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и BG0002041 „Комплекс Ропотамо" по директивата за опазване на дивите птици поради което на основание чл.2,

ал. 2 от Наредбата за ОС следва да бъде изготвен за оценка на степента на въздействия върху двете защитени зони. При изготвената оценка на въздействията по отношение на количествените параметри площ на местообитания (природни местообитания или местообитания на видове) и популация на видове за референтни стойности са взети стойностите при научно описание на зоната, но не и преди ратифициране на договора за присъединяване към ЕС. При оценката на възможностите за възстановяване се оценява реалистичността на това изискване. Това означава, че където в миналото е имало трайно унищожаване на площи на местообитания, дори съгласно параметрите за благоприятен статус да се изисква възстановяване, такива трайно увредени площи без реални възможности за възстановяване не се включват в референтните стойности за площ и популация.

По отношение на параметрите за качество и състояние на местообитанията (параметри в рамките на критериите „структура и функции") референтните стойности на параметрите се прилагат и спрямо вече съществуващи съоръжения. Така например въздействията от фрагментацията и унищожение на местообитанието в миналото от съществуващата инфраструктура са отчетени при оценката на кумулативните ефекти.

1. Анотация на програмата;

Предмет на горскостопанската програма са поземлени имоти в горски територии и идентификатори 67800.12.141, 67800.12.165, 67800.12.166 и 67800.12.167, в землището на гр. Созопол, община Созопол, на територията на ТП „ДЛС Ропотамо", местност „Алепу", представляващи издънкови дъбови насаждения за превръщане в семенни, собственост на Костадин Георгиев Тумпалов, по-късно прехвърлени на „АЛЕПУ-СОЗОПОЛ" ЕООД с обща площ 78, 374 дка.

По функционална принадлежност според преобладаващата си функция горската територия попада съгласно чл. 5 от Закона за горите във функционална категория „Специални – защитена зона за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и защитена зона за опазване на дивите птици от екологичната мрежа Натура 2000.

ПИ № 67800.12.141 представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно с площ 19,502 дка. Според горскостопанската карта в М 1:10 000 по горскостопански план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" е част от подотдел 525 „г". Имотът представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно от благун 9 и цер 1. Наличие на издънков подраст от благун 9 и цер 1, възраст 7 г., височина 2.0 м и пълнота 0.3. Наличие на семенен подраст от благун 9 и цер 1, възраст 5 г., височина 0,2 м и пълнота 0.3. Надморската височина е 50 м. Наклонът на терена е 7°, изложение североизток, склон горна част. Почвата е канелена излужена, върху андезит, глинесто-песъчлива, слабо каменлива, уплътнена, дълбока, суха до свежа, среднобогата, тип месторастене: Ю-I-2а, 2 С-2,1(95).

Съгласно актуалните към датата на изработване на горскостопанската програма данни за същият имот, получени след обстоен оглед и измервания на място е изчислен запасът на насаждението с клони и преизчислен за площ от 1,9502 ха за част от подотдел 525 г. Изхождайки от състоянието, възрастта и приетия турнус на сеч за издънковите насаждения за превръщане, за ПИ №67800.12.141 е предложено да се изведе възобновителна лесовъдска намеса **– постепенно котловидна сеч** с интензивност до 20%

на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите на горите. Избраната вид сеч и интензивност е в пълно съответствие със Система от режими за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа „Натура 2000", утвърдена от Изпълнителната агенция на горите (2011), както и с наличното научно знание по темата.

Предвидена е за сеч стояща маса с клони общо от този имот 45 м^3. По категория дървесина -14 куб. м. средна строителна дървесина, 25 куб. м дърва за огрев и 4 куб. м отпад. Не се предвижда възобновяване чрез залесяване, поради много доброто естествено възобновяване.

Предвидената за отсичане маса ще се добие (отсече) от 5 секача за 1 работен ден.

Ще се извозва по определена в позволителното за сеч технологична схема на средно извозно разстояние 25 м. Дървесината ще се извози до временен склад от 6 извозвача за 1 работен ден.

ПИ № 67800.12.165 представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно с площ 17,247 дка. Според горскостопанската карта в М 1:10 000 по горскостопански план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" е част от подотдел 525 „к". Представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно от благун 9 и цер 1. Наличие на издънков подраст от благун 9 и цер 1, възраст 7 г., височина 2.0 м и пълнота 0.3. Наличие на семенен подраст от благун 9 и цер 1, възраст 5 г., височина 0,2 м и пълнота 0.3. Надморската височина е 50 м. Наклонът на терена е 7°, изложение североизток, склон горна част. Почвата е канелена излужена, върху андезит, глинесто-песъчлива, слабо каменлива, уплътнена, дълбока, суха до свежа, среднобогата, тип месторастене: Ю-I-2а, 2 С-2,1(95).

Според горскостопанския план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" стопанският клас на подотдел 525 „к" е Благуново средно и нискобонитетен за превръщане с приет на експертен съвет на Изпълнителната агенция по горите турнус на сеч 55 г.

Насаждението е с неравномерен строеж, средно състояние с пълнота и склопеност 0.8. Съгласно актуалните към датата на изработване на горскостопанската програма данни за същият имот, получени след обстоен оглед и измервания на място е изчислен запасът на насаждението с клони и преизчислен за площ от 1,7247 ха за част от подотдел 525 „к".

Изхождайки от състоянието, възрастта и приетия турнус на сеч за издънковите насаждения за превръщане, за поземлен имот в горски територии с идентификатор 67800.12.165 е предложено да се изведе възобновителна лесовъдска намеса – **постепенно котловидна сеч** с интензивност до 25% на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите на горите.

Предвидена е за сеч стояща маса с клони общо от този имот 65 м^3. По категория дървесина -21 куб. м. средна строителна дървесина, 36 куб. м дърва за огрев и 8 куб.м отпад.

Не се предвижда възобновяване чрез залесяване, поради доброто естествено възобновяване.

Дървесината ще се извози до временен склад от 6 извозвача за 2 работни дни. За извозването на добитата дървесина ще се използва нает обоз с животинска тяга (извоз с каруца. Ще се извозва по определена в позволителното за сеч технологична схема на

средно извозно разстояние 40 м.

ПИ № 67800.12.166 представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно с площ 17,247 дка. Според горскостопанската карта в М 1:10 000 по горскостопански план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" е част от подотдел 525 „к.. Представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно от благун 9 и цер 1. Наличие на издънков подраст от благун 9 и цер 1, възраст 7 г., височина 2.0 м и пълнота 0.3. Наличие на семенен подраст от благун 9 и цер 1, възрас 5 г., височина 0,2 м и пълнота 0.3. Надморската височина е 50 м. Наклонът на терена е 7 °, изложение североизток, склон горна част. Почвата е канелена излужена, върху андезит, глинесто-песъчлива, слабо каменлива, уплътнена, дълбока, суха до свежа, среднобогата, тип месторастене: Ю-I-2а, 2 С-2,1(95).

Според горскостопанския план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" стопанският клас на подотдел 525 „к" е Благуново средно и нискобонитетен за превръщане с приет на експертен съвет на Изпълнителната агенция по горите турнус на сеч 55 г. Насаждението е с неравномерен строеж, средно състояние с пълнота и склопеност 0.8.

Съгласно актуалните към датата на изработване на горскостопанската програма данни за същият имот, получени след обстоен оглед и измервания на място е изчислен запасът на насаждението с клони и преизчислен за площ от 2,0099 ха за част от подотдел 525 к.

Изхождайки от състоянието, възрастта и приетия турнус на сеч за издънковите насаждения за превръщане, за поземлен имот в горски територии с идентификатор 67800.12.166 е предложено да се изведе възобновителна лесовъдска намеса – **постепенно котловидна сеч** с интензивност до 25% на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите на горите.

Предвидена е за сеч стояща маса с клони общо от този имот 80 м^3. По категория дървесина -26 куб. м. средна строителна дървесина, 45 куб. м дърва за огрев и 9 куб.м отпад.

Не се предвижда възобновяване чрез залесяване, поради доброто естествено възобновяване.

Предвидената за отсичане маса ще се добие (отсече) от 5 секача за 3 работни дни. Сечта ще бъде извършена с бензиномоторни верижни триони „Щил" и „Хуксварна"

Дървесината ще се извози до временен склад от 6 извозвача за 4 работни дни. Ще се извозва по определена в позволителното за сеч технологична схема на средно извозно разстояние е 40 м.

ПИ № 67800.12.167 представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно с площ 21,526 дка. Според горскостопанската карта в М 1:10 000 по горскостопански план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" 11,193 дка от него попадат в подотдел 525 „г", а 10, 333 дка попадат в подотдел 525 „к". Предмет на програмата представлява цялата площ на имота 21, 526 дка.

Частта от ПИ № 67800.12.167 която е в състава на подотдел 525 „г" е с площ 11,193 дка. Същата представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно от благун 9 и цер 1. Наличие на издънков подраст от благун 9 и цер 1, възраст 7 г., височина 2.0 м и пълнота 0.3. Наличие на семенен подраст от благун 9 и цер 1, възрас 5 г., височина 0,2 м и пълнота 0.3. Надморската височина е 50 м. Наклонът на терена е 7°, изложение

североизток, склон горна част. Почвата е канелена излужена, върху андезит, глинесто-песъчлива, слабо каменлива, уплътнена, дълбока, суха до свежа, среднобогата, тип месторастене: Ю-I-2а, 2 С-2,1(95).

Според горскостопанския план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" стопанският клас на подотдел 525 „г" е Благуново средно и нискобонитетен за превръщане с приет на експертен съвет на Изпълнителната агенция по горите турнус на сеч 55 г.

Според посоченото в програмата насаждението е с неравномерен строеж, средно състояние с пълнота и склопеност 0.7.

Съгласно актуалните към датата на изработване на горскостопанската програма данни за същият имот, получени след обстоен оглед и измервания на място е изчислен запасът на насаждението с клони и преизчислен за площ от 1,1193 ха за част от подотдел 525 „г". Изхождайки от състоянието, възрастта и приетия турнус на сеч за издънковите насаждения за превръщане, за ПИ № 67800.12.167 е предложено да се изведе възобновителна лесовъдска намеса – **постепенно котловидна сеч** с интензивност до 20% на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите на горите.

Предвидена е за сеч стояща маса с клони общо от този имот 30 м^3. По категория дървесина – 9 куб. м. средна строителна дървесина, 17 куб. м дърва за огрев и 4 куб.м отпад.

Не се предвижда възобновяване чрез залесяване, поради доброто естествено възобновяване.

Предвидената за отсичане маса ще се добие (отсече) от 5 секача за 2 работни дни. Сечта ще бъде извършена с бензиномоторни верижни триони „Щил" и „Хуксварна"

Дървесината ще се извози до временен склад от 6 извозвача за 2 работни дни. Ще се извозва по определена в позволителното за сеч технологична схема на средно извозно разстояние 35 м.

Частта от ПИ № 67800.12.167, която попада в подотдел 525 „к" е с площ 10.333 дка. Същата представлява издънково дъбово насаждение за превръщане в семенно от благун 9 и цер 1. Наличие на издънков подраст от благун 9 и цер 1, възраст 7 г., височина 2.0 м и пълнота 0.3. Наличие на семенен подраст от благун 9 и цер 1, възраст 5 г., височина 0,2 м и пълнота 0.3. Надморската височина е 50 м. Наклонът на терена е 7°, изложение североизток, склон горна част. Почвата е канелена излужена, върху андезит, глинесто-песъчлива, слабо каменлива, уплътнена, дълбока, суха до свежа, среднобогата, тип месторастене: Ю-I-2а, 2 С-2,1(95).

Според горскостопанския план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" стопанският клас на подотдел 525 „к" е Благуново средно и нискобонитетен за превръщане с приет на експертен съвет на Изпълнителната агенция по горите турнус на сеч 55 г.525 к е Благуново средно и нискобонитетен за превръщане с приет на експертен съвет на Изпълнителната агенция по горите турнус на сеч 55 г.

Според посоченото в програмата насаждението е с неравномерен строеж, средно състояние с пълнота и склопеност 0.8.

Съгласно актуалните към датата на изработване на горскостопанската програма данни за същият имот, получени след обстоен оглед и измервания на място е изчислен запасът на насаждението с клони и преизчислен за площ от 1,0333 ха в частта от подотдел 525 „к".

Изхождайки от състоянието, възрастта и приетия турнус на сеч за издънковите насаждения за превръщане, за поземлен имот в горски територии с идентификатор 67800.12.167 е предложено да се изведе възобновителна лесовъдска намеса – **постепенно котловидна сеч** с интензивност до 20% на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите на горите. Предвидена е за сеч стояща маса с клони общо от този имот 40 куб. м. По категория дървесина –12 куб. м. средна строителна дървесина, 23 куб. м дърва за огрев и 5 куб.м отпад.

Не се предвижда възобновяване чрез залесяване, поради доброто естествено възобновяване.

Предвидената за отсичане маса в тази част на имота ще се добие (отсече) от 5 секача за 2 работни дни. Дървесината ще се извози до временен склад от 6 извозвача за 2 работни дни. Ще се извозва по определена в позволителното за сеч технологична схема на средно извозно разстояние 35м. Извозът на добитата дървесина ще се извършва само по обозначените в технологичния план извозни пътища.

Избраната вид сеч и интензивност е в пълно съответствие със Система от режими за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа „Натура 2000", утвърдена от Изпълнителната агенция на горите (2011), както и с наличното научно знание по темата.

Предвидена е за сеч стояща маса с клони общо от този имот 80 $м^3$. По категория дървесина -26 $м^3$. средна строителна дървесина, 45 $м^3$ дърва за огрев и 9 $м^3$ отпад.

Не се предвижда възобновяване чрез залесяване, поради доброто естествено възобновяване.

Предвидената за отсичане маса ще се добие (отсече) от 5 секача за 3 работни дни.

Дървесината ще се извози до временен склад от 6 извозвача за 4 работни дни. Ще се извозва по определена в позволителното за сеч технологична схема на средно извозно разстояние 40 м.

Запасът в насажденията е изчислен по таблици за растеж и производителност на издънкови насаждения от горун и обикновен дъб по Шустов., а пълнотата е изчислена по метода на Битерлих. За изчисляване на вероятния добив по категории дървесина са използвани възприетите проценти за сортиментиране на предвидената за отсичане стояща маса по видове сечи, видове гори и дървесни видове по горскостопанския план от 2012г на ТП „ДЛС Ропотамо". Сечите ще се извършат с бензиномоторни верижни триони „Щил" и „Хуксварна", а извозването с животинска тяга (извоз с каруца) или специализиран горски трактор с лебедка. Извозът на добитата дървесина ще се извършва само по обозначените в технологичния план извозни пътища. След извеждането на сечта сечищата ще се почиства чрез равномерно разхвърляне на отпадъците от сечта върху цялата площ, веднага след извозването на добитата дървесина.

Общият брой на работниците за добиване и извозване на предвидената в горскостопанската програма дървесина вкл. почистване от отпадъци ще бъде 11 души. Временните складове ще бъдат точно обозначени в технологичния план, обикновено депонирането на дървесината се извършва на места използвани като складове при предишни сечи. Временните складове са предвидени така, че от една страна да са максимално близко до трайни горски пътища, от друга извозното разстояние да е по-

малко. Предвижда се последователно извършване на дейностите в отделните имоти, като цялостното реализиране на ИП се очаква да завърши за не повече от 11 работни дни.

Нормите на труд са изчислени според нормативните документи (МГГП, Ведомствени трудови норми и разценки на дърводобива. С., 1980)

По време на дейностите ще бъде доставена химическа тоалетна, а на работещите ще бъде доставяна бутилирана питейна вода. На територията ще се осъществява необходимата охрана от служители на ТП „ДЛС Ропотамо".

Стопанисването (управлението) на горските територии, включени в екологичната мрежа НАТУРА 2000, се извършва по насаждения, в зависимост от конкретните лесовъдски признаци, установени при редовна таксация, и някои специфични показатели, конкретни за типовете местообитания. В случая характерни лесовъдски особености на този тип хабитат са:

Тези гори са от ниските бонитети, което до скоро автоматично ги отнасяше в класа за реконструкция. Лесовъдските мероприятия се свеждаха до гола сеч и залесяване.

Неблагоприятните условия на месторастене и затруднените възобновителни процеси правят горите от този хабитат податливи на унищожаване на дървесната растителност и смяната и с тревно-храстова. Това ги определя като гори с много висока консервационна стойност. Наличното естествено биоразнообразие трябва да бъде съхранено.

Разнообразието на дървесната и друга флора, се възстановява, където е нарушено, чрез създадени култури. Въвежда се забрана на залесяване с чужди видове и/или произходи, както и залесяване на естествените открити пространства в хабитата, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси. При възникване на едроплощни природни нарушения (ветровали, каламитети и пожари) е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това допринася за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Съхраняването на ценния генетичен фонд на местни видове и произходи е постоянно изискване при провеждане на лесовъдските мероприятия. Не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите, например да се предвидят коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

Общите принципи на стопанисване с цел подобряване и запазване на благоприятния консервационен статус се свеждат до:

-толериране коренните дървесни видове главно благун, цер, горун и техните естествени спътници, дива череша, липа, ясен, скоруша, брекиня, полски бряст, клен и други; толериране и възстановяване на структурното разнообразие на насажденията; осигуряване поне 10 % от територията на местообитанието на гори, които са във фаза на старост (Old-growth forests), като стремежът е да се увеличава участието на дъбовете и техните спътници до 60 %, а участието на габъра да се сведе до 20 %.

Запазване на зрели насаждения (майчиния хабитат), където те съществуват, чрез удължаване на турнусите. Оставяне на отделни стари, дори загиващи дървета. Съхраняване на ценния генетичен фонд на местни видове и произходи при провеждане на лесовъдските мероприятия.

Не се допуска оголване на площи, които довеждат до коренни промени на условията и затрудняват адаптацията на останалите организми.

Задържане на дъба на корен по-дълго, за да се гарантира неговото бъдещо участие. Лесовъдските въздействия се трансформират от едроплощни на дребноплощни. Поддържане на не по-малко от 8-10 % мъртва дървесина. Недопускане на нарушения на месторастенията, които могат да имат необратими последици и на дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата максимално запазване на целостта на ландшафта.

При избора на лесовъдски системи от икономически и биологически съображения не е целесъобразно да се търсят на всяка цена удължени възобновителни периоди и усложняване на структурата на дървостоите. Подходите трябва да бъдат гъвкави и диференцирани в зависимост от възможните решения за издънковите гори. Да са насочени към запазване на характеристиките на насаждението и ненарушаване на ландшафтния облик. За стопанисването на този хабитат могат да се включат подходите характерни за издънковите дъбови гори.

Традиционните сечи са гола сеч и последващо залесяване. Препоръчва се да се прилагат краткосрочни и дългосрочни възобновителни сечи.

Ниската възобновителна и продуктивна възможност на месторастенията и рядкото плодоносене определят тези гори като гори с издънков или семенно-издънков произход. След семеносни години при появата на подраст да се дава предпочитание на постепенно-котловинната сеч. В тези гори дърветата със семенен произход не се различават по растежни качества от издънковите. Устойчивостта на хабитата се поддържа от семенното възобновяване и подмладяване на кореновата система. Допуска се и нискостъблено стопанисване на части от територията и издънково възобновяване, като не се допуска сливане на сечищата преди тяхното възобновяване. Най-качествените дървета до 10 бр./дка. се запазват, с оглед осигуряване на евентуално семеносене и запазване на земната повърхност от прегаряне. Изборът на технологията на дърводобив е съобразен с прилаганата система на сеч.

В тези гори суховършието и наличието на засъхващи и мъртви дървета е постоянно явление и наличието на такава дървесина се осигурява от природата и без нарочната лесовъдска намеса. Лесовъдската роля тук е при извършване на стопанска дейност да не се изземват всички сухи дървета и да се оставят не по-малко от 8 % от запаса на насаждението.

При започване на сечи за естествено възобновяване често е наложително да се разкъсва тревната покривка за създаване на условия за поникване на жълъдите. Естественото възобновяване трябва да протича в котли или прозорци, които имитират естествени нарушения. Допуска се толериране на възобновяването на местни пионерни

видове (на малко по-големи площи (0.5-0.6 ha), които в последващите фази на насаждението ще спомогнат възстановяването на късносукцесионните видове, характерни за типа.

В чл. 66 от Наредба №8 (Наредба за сечите в горите) се посочва, че в зависимост от особеностите на дървесните видове и състоянието на насажденията, попадащи в горските типове природни местообитания включени в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, за възобновяването им с предимство се провеждат постепенно-котловинна, групово-постепенна, неравномерно-постепенна и изборна сеч.

2. Описание на характеристиките на други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценяваното инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и BG0002041 „Комплекс Ропотамо";.

За оценка на кумулативните ефекти в обхвата на разглежданото инвестиционно предложение е ползвана предоставена с Решение № ЗДОИ -18/27.09.20018г на РИОСВ Бургас информация за всички планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, реализирани или в процес на реализация до момента, попадащи на територията на ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и BG0002041 „Комплекс Ропотамо"

Таблица 1-1. Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС планове, програми и проекти (ППП) на територията на ЗЗ BG0001001 „Ропотамо"

№	Планове/програми	Землище	Поземлен имот	Площ дка
1	ПУП-ПРЗ за вилно строителство	Созопол	012367	3.897
2	ПУП-ПРЗ за вилно строителство	Приморско	054146	6.237
3	ПУП за обособяване на селищно образувание "Перла"	Приморско	047012, 046001, 047006, 047009 000446, 000363, 000283; 000274	
4	ЧИ на ПУП-ПРЗ за УПИ/ПИ 67800.12.296, м. Алепу,	Созопол	67800.12.296	4.377
5	План за интегрирано развитие на община Созопол за периода 2021-2027г.			
6	План за интегрирано развитие на Община Приморско за периода 2021 - 2027 г			
7	ПУП-ПП за трасе на гравитачна канализация,	Приморско	58356.4.813; 58356.65.86; 58356.65.87 и 58356.65.6	

Програма за опазване на околната среда на Община Приморско за периода 2021-2028 г. с Раздел Лечебни растения и Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021 – 2028

Таблица 1-2. Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС инвестиционни предложения (ИП) на територията на ЗЗ BG0001001 „Ропотамо"

№	Инвестиционно предложение	Землище	Поземлен имот	Площ дка
1	Изграждане на ваканционно селище	Приморско	054144	5.985
2	Сграда за курортни нужди	Созопол	012369	7.845
3	Сграда курортни нужди	Созопол	012235	2.990
4	Вилно селище	Созопол	012347	3.536
5	Изграждане на вилно селище	Веселие	103007	7.108
6	Изграждане на вилно селище	Веселие	103006	7.765
7	Изграждане на търговски център "Мастерхаус"	Приморско	004108, 004109, 004110	24.113
8	Ликвидиране на последствията от наводненията по река Церовска в района на с.Ново Паничарево	0	0	0
9	Изграждане на два шоурума за промишлени стоки и строителни материали	Приморско	58356.4.106	6.650
10	Брегоукрепване в северната част на гр. Китен, о	Китен,	37023.501.129, 37023.501.547, 37023.501.21, 37023.501.192, 37023.501.544, 37023.501.546, 37023.501.148 и 37023.501.151	6470
11	Локална пречиствателна станция за отвеждане на битови отпадъчни води от съществуващи сгради и отвеждащ колектор за пречистени води	Созопол	67800.47.71	

Съгласно предоставената с Решение № ЗДОИ -34/26.11.20018г на РИОСВ Бургас информация за всички планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, реализирани или в процес на реализация до момента, попадащи на територията на ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" след реализирането им ще бъде застроена с цел жилищно, вилно строителство и обслужващи дейности част от защитената зона в размер на 80,503 дка.

Таблица 1-3. Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС планове, програми и проекти (ППП) на територията на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо"

№	План	Землище	Поземлен имот	Площ дка
1	ПУП за обособяване на селищно образувание "Перла"	Приморско	047012, 046001, 047006, 047009 000446, 000363, 000283; 000274	
2	ЧИ на ПУП-ПРЗ за УПИ/ПИ 67800.12.296, м. Алепу,	Созопол	67800.12.296	4.377
3	План за интегрирано развитие на община Созопол за периода 2021-2027г.			
4	План за интегрирано развитие на Община Приморско за периода 2021 - 2027 г			
5	ПУП-ПП за трасе на гравитачна канализация,	Приморско	58356.4.813; 58356.65.86;	

			58356.65.87 и 58356.65.6	

Програма за опазване на околната среда на Община Приморско за периода 2021-2028 г. с Раздел Лечебни растения и Програма за управление на отпадъците на община Приморско за периода 2021 – 2028

Таблица 1-4. Списък на процедираните по реда на ЗБР/ЗООС инвестиционни предложения (ИП) на територията на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо"

№	**Инвестиционно предложение**	**Землище**	**Поземлен имот**	**Площ** дка
1	Сграда за курортни нужди	Созопол	012369	7.845
2	Сграда курортни нужди	Созопол	012235	2.990
3	Вилно селище	Созопол	012347	3.536
4	Локална пречиствателна станция за отвеждане на битови отпадъчни води от съществуващи сгради и отвеждащ колектор за пречистени води	Созопол	67800.47.71	

Съгласно предоставената с Решение № ЗДОИ -34/26.11.20018г на РИОСВ Бургас информация за всички планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, реализирани или в процес на реализация до момента, попадащи на територията на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" след реализирането им ще бъде застроена с цел жилищно, вилно строителство и обслужващи дейности част от защитената зона в размер на 14,371 дка.

На база основните характеристики (предназначение), броя и местоположението на изброените планове и ИП в таблици, може да се заключи, че при реализацията на инвестиционното предложение в посочените граници, което е в предвижданията на общия устройствен план на Община Созопол, одобрен със Заповед № РД-02-14-539/13.07.2016 година на министъра на регионалното развитие и благоустройството и съгласуван със Становище по екологична оценка № 2-2/2014 на Министерство на околната среда и водите **не се очаква** допълнително кумулативно натоварване в оценяваните две защитени зони.

3. Описание на елементите на програмата, който самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи;

Елементите на горскостопанската програма са:

Характеристика на площта:

Характеризира територията по функционална принадлежност, вид на горите и според преобладаващата си функция като горска територия попада съгласно чл. 5 от Закона за горите във функционална категория „Специални – защитена зона за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и защитена зона за опазване на дивите птици от екологичната мрежа Натура 2000. Този елемент дава насоки за

определяне на предвидените в програмата дейности в съответствие с функционалната функция на територията и в съответствие с целите и предмета на опазване в защитените зони.

Характеристика на насаждението:

Определя насоките за стопанисване на насаждението на основание таксационните данни, според горскостопанския план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" стопански клас, видов състав, бонитет, състояние, строеж, пълнота, склопеност, диаметър на стволовете, запас с клони и запас без клони. В резултат на актуалната характеристика на насаждението определя турнуса и вида на предвидените за извеждане сечи във всеки един подотдел и имот, в случая възобновителни при постигнат турнус от 55години.

Стопански мероприятия:

Този елемент на програмата определя стопанските мероприятия, които следва да се извършват за правилното стопанисване и възобновяване на насажденията. В програмата се предвиждат следните мероприятия:

Сечи;

В програмата се предвижда извеждане на възобновителни сечи с интензивност до 20-25% в отделните имоти на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите в горите.

Съгласно чл. 21. (1) от същата наредба възобновителни сечи се провеждат в зрели насаждения с цел:

1. осигуряване на възобновяване за създаване на ново поколение гора;
2. направляване на процесите на възобновяване;
3. регулиране на видовия състав и направляване на смяната на видовете;
4. опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и генетичния фонд;
5. производство и добив на качествена дървесина;
6. формиране и поддържане на разновъзрастни гори.

Съгласно чл. 25, ал.3 от наредбата, вида на насаждението във всеки един подотдел и характеристиката му следва да бъде изведена постепенно-котловинната сеч в местата с най-голямо количество подраст, като се отворят котли с площ до 0,2 ха, а площите между котлите се изреждат (прореждат) еднократно равномерно до склопеност не по-малка от 0,5 - 0,6.

Прореждането се извършва с цел развитие на короните на дърветата и способства за благоприятното състояние на местообитанието.

Чл. 25, ал.6 от регламентира едновременно със сечта във възобновените участъци да се проведат съответните отгледни сечи, включително и отглеждане на подраста.

Възобновяване, залесяване и др:

Според горскостопанския план от 2012 г. на ТП „ДЛС Ропотамо" не се предвижда възобновяване чрез залесяване в двата подотдела в които попадат имотите за които е изготвена горскостопанската програма. По време на изготвянето ѝ е установено добро естествено възобновяване поради, което не се предвижда възобновяване чрез залесяване.

Очакваните въздействия от реализирането на програмата, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми, проекти и инвестиционни предложения

биха могли да окажат значително въздействие върху двете защитени зони или техните елементи, очакванията могат да бъдат:

-безпокойство на видове, предмет на опазване, включително и птици;

-прогонване от защитените зони на видове, предмет на опазване, включително и птици;

-промени в числеността на видове, предмет на опазване, включително и птици;

-нарушения на структурата и функциите на защитените зони,

-промени в площта на местообитанията на видове, предмет на опазване, включително и птици;

-трансформация на местообитанията, поради изчезване или навлизане на нови нехарактерни за тях растителни видове или промени в характеристиките на средата (замърсяване, хидроложки промени и др);

-фрагментация на местообитания;

Възможните въздействия, произтичащи от реализирането на програмата са оценени спрямо:

 Обхвата по отношение местоположението на горската територия за която е изготвена в зоната;

 Фаза в процеса на реализирането в която е вероятно да възникнат;

 Ефекта върху природните местообитания и видовете, предмет на опазване в защитената зона;

 Характер на въздействията - дълготрайност или са с временен ефект;

 Продължителност на въздействията - дали въздействията са постоянни, краткосрочни, периодични, инцидентни (не се предполага задължително да възникнат);

 С кои други въздействия на ИП/ПП имат комбинирано влияние върху даден параметър за благоприятния природозащитен статус на видовете и местообитанията

4. Описание на защитените зони местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване при изготвянето на програмата.

4.1. ЗЗ BG0001001 „Ропотамо";

ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" е обявена със Заповед № РД 1042/17.12.2020г на МОСВ публикувана в ДВ бр 19 от 5.03.2021г.

ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" обхваща ниските и полегати странични дялове на Странджа с нейните покрайнини, спускащи се в Черно море. Територията е слабо фрагментирана с малко постройки. Основното антропогенно въздействие е съществуващият път, който прекъсва важни екотони. Зоната включва обширни територии, покрити с дюни и малки площи облесени дюни между тях. Река Ропотамо образува след прокопаване и насипването на защитна буна красиво запазен естуар. Почти няма земеделски земи в зоната. Вътрешността е основно облесена.

Между н. Агалина и Маслен нос клифовият бряг е със средна височина 11.1 m, изграден от магматични скали. Морският бряг е разположен в централните части на неголемите заливи и е от два типа: лиманен тип - плаж Ропотамо и лагунен тип - плаж Дюни и плаж Аркутино. На морското дъно се наблюдават скални банки, изградени от вулканични скали, на разстояние от 600 m до 2200 m от бреговата линия, с относителна

височина от 5 m до 12.5 m. На плажовите ивици и подводния брегови склон преобладават среднозърнести пясъци. Между Маслен нос и н. Царево брегът е изграден от метаморфозирани утаечни скали, варовити пясъчници и варовик (полуостровите Приморско и Китен). Преобладава клифовият бряг със средна височина 11 - 13 m. Акумулативният бряг е лиманен тип - обхваща плажовете Приморско, Атлиман и Китен, и лагунен тип при плаж Стамополо. Скалното дъно, изградено от варовити пясъчници и мергелно-варовит комплекс, се разкрива непосредствено пред брега за абразивния тип бряг и достига от 600 m до 2200 m от бреговата линия. Скалните банки имат височина над морското дъно от 3 m до 10 - 15 m и достигат дълбочина до -40 m. На плажа и подводния брегови склон преобладават среднозърнести пясъци.

Точните граници, списъкът на имотите, които обхваща защитената зона и предмета на опазването и са вписани в Заповед № РД 1042/17.12.2020г на МОСВ, с която е обявена.

Съгласно тази заповед защитената зона е обявена за постигане на следните цели:

Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, на заповедта за обявяването ѝ, местообитанията на посочените в т. 2.2 от заповедта видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Черноморския биогеографски регион;

Подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 1150*, 1530*, 2110, 2120, 2130*, 2180, 2190, 6220*, 62A0, 6430, 91E0*, 91F0, 91M0 и 92A0;

Подобряване на местообитанията на видовете Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)*, Шипоопашата костенурка *(Testudo hermanni)*, Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca)*, Обикновена блатна костенурка *(Emys orbicularis)* и Леопардов смок *(Elaphe situla)*;

При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, от заповедта за обявяването на зоната, местообитания на посочени в т. 2.2 от заповедта видове и техни популации.

Целите на защитената зона са определени съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете по т. 2 от заповедта за обявяването ѝ в Черноморския биогеографски регион, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

Предмет на опазване;

Предмет на опазване в защитената зона BG0001001 „Ропотамо" съгласно заповедта за обявяването ѝ са включени:

Типове местообитания местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)

– 1110 Постоянно покрити от морска вода пясъчни и тинести плитчини;

– 1130 Естуари;

– 1140 Тинесто-песъчливи крайбрежни площи, които не са покрити или са едва покрити с морска вода;

– 1150 *Крайбрежни лагуни;

– 1160 Обширни плитки заливи;

– 1170 Съобщества с кафяви, червени и зелени водорасли по скалисти морски дъна (Рифове);

– 1210 Едногодишна растителност върху морски

крайбрежни наноси;

– 1240 Стръмни морски скали, обрасли с ендемични видове *Limonium*;

– 1310 *Salicornia* и други едногодишни растения, колонизиращи тинести и пясъчни терени;

– 1410 Средиземноморски солени ливади;

– 1530 *Панонски солени степи и солени блата;

– 2110 Зараждащи се подвижни дюни;

– 2120 Подвижни дюни с *Ammophila arenaria* по крайбрежната ивица (бели дюни);

– 2130 *Неподвижни крайбрежни дюни с тревна растителност (сиви дюни);

– 2180 Облесени дюни;

– 2190 Влажни понижения между дюните;

– 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*;

– 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*;

– 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик *(Festuco-Brometalia)* (*важни местообитания на орхидеи);

– 6220 * Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*;

– 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества;

– 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;

– 6510 Низинни сенокосни ливади;

– 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове;

– 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*;

– 8330 Подводни или частично подводни морски пещери;

– 91AA * Източни гори от космат дъб;

– 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior(Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae);*

– 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки *(Ulmenion minoris)*;

– 91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*;

– 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;

– 91Мизийски гори от сребролистна липа;

– 92A Z0 0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*;

– 92D0 Южни крайречни галерии и храсталаци *(Nerio-Tamaricetea и Securinegion tinctoriae)*;

Местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие:

Бозайници:

Южен подковонос *(Rhinolophus euryale)*, Голям подковонос *(Rhinolophus ferrumequinum)*, Малък подковонос *(Rhinolophus hipposideros)*, Широкоух прилеп *(Barbastella barbastellus)*, Дългокрил прилеп *(Miniopterus schreibersii)*, Дългоух нощник *(Myotis bechsteinii)*, Остроух нощник *(Myotis blythii)*, Дългопръст нощник *(Myotis capaccinii)*, Трицветен нощник *(Myotis emarginatus)*, Голям нощник *(Myotis myotis)*, *Европейски вълк *(Canis lupus)*, Видра *(Lutra lutra)*, Пъстър пор *(Vormela peregusna)*, Рис *(Lynx lynx)*, Афала *(Tursiops truncatus)*, Муткур (морска свиня) *(Phocoena phocoena)*;

Земноводни и влечуги:

Червенокоремна бумка *(Bombina bombina)*, Голям гребенест тритон (Triturus karelinii), Шипоопашата костенурка *(Testudo hermanni)*, Шипобедрена костенурка *(Testudo graeca),* Обикновена блатна костенурка *(Emys orbicularis)*, Южна блатна костенурка *(Mauremys caspica)*, Пъстър смок *(Elaphe sauromates)*, Леопардов смок *(Elaphe situla)*;

Риби:

Карагьоз (Дунавска скумрия) *(Alosa immaculata)*, Малък карагьоз (Харип) *(Alosa tanaica)*, Резовска брияна *(Alburnus schischkovi)*, Европейска горчивка *(Rhodeus amarus)*, Обикновен щипок *(Cobitis taenia)*, Виюн *(Misgurnus fossilis)*;

Безгръбначни:

Еднорог болбелазмус *(Bolbelasmus unicornis)*, *Осмодерма *(Osmoderma eremita)*, Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo)*, Буков сечко *(Morimus funereus)*, Бръмбар рогач *(Lucanus cervus)*, *Алпийска розалия *(Rosalia alpina)*, Лицена (Голяма огневка) *(Lycaena dispar)*, Еуфидриас *(Euphydryas aurinia)*, *Dioszeghyana schmidtii*, *Четириточкова меча пеперуда *(Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria)*, Обикновен паракалоптенус *(Paracaloptenus caloptenoides)*, Анизус *(Anisus vorticulus)*, Бисерна мида *(Unio crassus)*;

Съгласно заповедта на МОСВ в защитената зона се забранява:

провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;

движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии;

забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки, езера, блата и други естествени водни обекти, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване,

изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива: в урбанизирани територии; в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете предмет на опазване в защитената зона;

увреждане и унищожаване на естествената растителност в крайбрежната плажна ивица и в дюни извън активната плажна площ освен в случаите на премахване на инвазивни и неместни видове, като и в случаите на реализиране на допустими инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;

използване на дънни тралиращи и драгиращи средства, депониране на драгажни маси и пребаластиране на кораби в морските пространства в зоната;

изграждане на изкуствени подводни рифове и острови върху местообитанията, предмет на опазване в морските пространства в зоната;

промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;

разораване и залесяване на поляни и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания предмет на опазване в зоната освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои;

премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания в включени в предмета на опазване на защитената зона; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник" има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;

употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;

употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии освен при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия;

използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);

използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици, тръстикови масиви, крайбрежна растителност и площи със суха растителност;

извеждане на сечи в крайречни естествени гори и крайречни дървесни ивици в 15-метровата зона около постоянни водни течения, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии или за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете включени в предмета на опазване в защитената зона;

добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;

паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

Горските типове природни местообитания по т. 2.1 се стопанисват в съответствие с разпоредбите на глава четвърта от Наредба № 8 от 5.08.2011 г. за сечите в горите (ДВ, бр. 64 от 2011 г.) и за тях е задължително прилагането на „Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие", утвърдена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

В границите на защитената зона се препоръчва:

поддържане на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот 5 или повече години, като ливада, пасище или мера;

промяна на начина на трайно ползване на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот 5 или повече години, в „ливада", „пасище" или „мера";

изпълнение на мерки за поддържане и опазване на съществуващите постоянни пасища, мери, ливади и местообитанията предмет на опазване в защитената зона от разпространението на нежелана растителност – рудерални и инвазивни чужди видове, съгласно списъка с инвазивни чужди видове, които засягат Съюза (създаден и актуализиран с регламенти за изпълнение на Комисията в съответствие с Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета), публикуван на интернет

страницата на МОСВ;

възстановяване и поддържане на затревени площи, като такива с висока природна стойност чрез: – косене ръчно или с косачки за бавно косене от центъра към периферията или от единия край на площта към другия с ниска скорост, като окосената трева се изсушава и събира на купове или се изнася от парцела; – паша, като се поддържа гъстота на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата, от 0,3 до 1 ЖЕ/ха;

създаване на площи, заети с храстоводървесна растителност сред обработваеми земи, на каменни купчини и малки водни площи след предварително съгласуване с РИОСВ – Бургас; 1

подмяна на инвазивните чужди видове дървета и храсти с местни видове след премахването им от характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси и живи плетове);

предотвратяване на дифузното замърсяване в природно местообитание с код 1150*;

намаляване на въздействията от селското стопанство (преизпасване) върху местообитание с код 1530*; 1

намаляване на въздействието от инвазивни видове върху местообитание 92A0;

запазване и където е уместно, възстановяване на типово специфичните хидроморфологични условия в природни местообитания с кодове 1150*, 2110, 2120, 2130*, 91E0*, 91F0, 92A0, както и подобряване на видовия състав на природно местообитание с код 91F0;

насърчаване на устойчивото управление на горите чрез запазване на биотопните дървета и на достатъчно количество мъртва дървесина в горските екосистеми, избягване на залесяването с неместни дървесни видове и произходи и съобразяване на интензивността на дърводобива с растежния потенциал на дървостоите и предназначението на горите, ограничаване на изсичането/подмяната на горскодървесната растителност, ограничаване на употребата на биоциди, хормони и препарати за растителна защита;

прилагане на разновъзрастни лесовъдски системи в природно местообитание с код 91M0 за превръщане на издънковите насаждения в семенни;

поддържане на поне 10 % от общата площ на горските типове природни местообитания по т. 2.1 в защитената зона като гори във фаза на старост

Изготвената горска програма не е в противоречие с наложения със заповедта за обявяването на защитената зона режим и наложените забрани.

Горската територия за която е изготвена програмата е разположена извън 15-метровата зона около постоянни водни течения. Възрастта на насажденията е 58 години и не могат да бъдат причислени към горите във фаза на старост. Предвиденият в програмата начин на стопанисване на горската територия е в съответствие с разпоредбите на глава четвърта от Наредба № 8 от 5.08.2011 г. за сечите в горите. Предвиден е естествен начин на възобновяване на насажденията без да се предвижда

залесяване с неместни дървесни видове и произходи. Целта е на предвидените в програмата възобновителни сечи е превръщане на издънковите насаждения в природно местообитание с код 91M0 в семенни, което е изцяло с препоръките посочени в заповедта за обявяване на защитената зона. ;

4.2. ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо";

Защитената зона обхваща лиманната част и заливната тераса на река Ропотамо с естествени заливни гори, пясъчни дюни, плажна ивица и дълбоко разчленено крайбрежие с вдадени в морето скални носове и тесни и дълбоки заливи, остров Свети Тома, блатата Алепу, Аркутино и Стамополу. На изток и югоизток комплексът обхваща планински ридове със скали и широколистни гори.

Зоната включва значително разнообразие от биотопи. Съществен елемент представляват крайбрежните блата с хигрофитна растителност с преобладаване на тръстика *(Phragmites australis)*, теснолистен папур *(Typha angustifolia),* широколистен папур *(Typha latifolia)*, крайбрежен камъш *(Shoenoplectus litoralis)* и др., както и такива с хидрофитна растителност: водна лилия *(Nymphaea alba)*, жабешка водянка *(Hydrocharis morsus ranae)*, издута водна леща *(Lemna gibba)* и др. Характерни за комплекса са речният лиман на р. Ропотамо с хигрофитна и хидрофитна растителност, включваща посочените по-горе видове, лонгозни гори от полски ясен *(Fraxinus oxycarpa)*, полски бряст *(Ulmus minor)*, черна елша *(Alnus glutinosa)* глог *(Crataegus monogyna)* със значително участие на лиани. Широколистните гори са главно от благун *(Quercus frainetto)* със средиземноморски елементи или смесен с космат дъб *(Quercus pubescens)* и виргилиев дъб *(Quercus virgiliana)* и др. Крайбрежната ивица е заета от дюни с псамофитна тревна растителност, главно песъчар *(Ammophilla arenaria)*, пясъчна лилия *(Pancratium maritimum)* и др., вторични храстови и тревни съобщества с преобладаване на драка *(Paliurus spina-christi)*, морски пелин *(Artemisia maritime)* полски пелин *(Artemisia campestris)*, влагалищна власатка (*Festuca vaginata)* и др. На места морският бряг е скалист с ниши, подводни пещери и морски заливи. (Мешинев и кол., 1982; Бондев, 1991; Георгиев, 1993). На територията на защитената зона са установени 36 вида птици, от които 69 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове птици 104 са световно застрашени в категория SPEC1 са включени 10 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 27 вида, в SPEC3 - 67 вида. Зоната осигурява подходящи местообитания за 87 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 83 са вписани също в приложение I на Директива 79(409 на ЕС. Комплекс Ропотамо е едно от най-важните места в страната като гнездовище на група от видове, силно привързани към разнообразните типове местообитания на територията му – голямата пъструшка *(Porzana porzana)*, средната пъструшка *(Porzana parva)*, червената чапла *(Ardea purpurea)*, гривестата чапла *(Ardeola ralloides)* и полубеловрата мухоловка *(Ficedula semitorquata)*. Комплекс Ропотамо е едно от трите гнездови находища на морския орел *(Haliaeetus albicilla)* по българското Черноморие. През размножителния период, по време на миграция или зимуване са установени 10 световно застрашени вида - малкият корморан *(Phalacrocorax pygmeus)*, кълроглавият пеликан *(Pelecanus crispus)*,

мраморната патица *(Marmaronetta angustirostris)*, белооката потапница *(Aythya nyroca)*, морският орел, степният блатар *(Circus macrourus)* големият креслив орел *(Aquila clanga)*, царският орел *(Aquila heliaca)*, белошипата ветрушка *(Falco naumanni)* и ливадният дърдавец *(Crex crex)*. Значителна е ролята на комплекса като междинна станция при миграция на птиците и като типично „място с тесен фронт на миграция", главно за белия щъркел *(Ciconia ciconia)*, обикновения мишелов *(Buteo buteo)* и някои други видове грабливи птици (Мичев, 1987; Янков, 1993). Комплекс Ропотамо поддържа значителни зимуващи популации на черногушия гмуркач *(Gavia arctica)*, кафявоглавата потапница *(Aythya ferina)*, червеноклюната потапница *(Netta rufina)* и сивата патица *(Anas strepera)*.

Точните граници, списъкът на имотите, които обхваща защитената зона и предмета на опазването и са вписани в Заповед № РД 82/3.02.2009г на МОСВ, с която е обявена.

Съгласно тази заповед защитената зона е обявена за постигане на следните цели:

Опазване и подържане на местообитанията на посочените в т. 2 от заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние.

Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2 за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване в защитената зона „Комплекс Ропотамо" съгласно заповедта за обявяването ѝ са следните видове птици, разпределени както следва:

Видове, птици по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие

Червеногуш гмуркач *(Gavia stellata)*
Черногуш гмуркач *(Gavia arctica)*
Обикновен буревестник *(Puffinus yelkouan)*
Среден корморан *(Phalacrocorax aristotelis)*
Малък корморан *(Phalacrocorax pygmeus)*
Розов пеликан *(Pelecanus onocrotalus)*
Кълроглав пеликан *(Pelecanus crispus)*
Голям воден бик *(Botaurus stellaris)*
Малък воден бик *(Ixobrychus minutus)*
Нощна чапла *(Nycticorax nycticorax)*
Гривеста чапла *(Ardeola ralloides)*
Малка бяла чапла *(Egretta garzetta)*
Голяма бяла чапла *(Egretta alba)*
Ръждива чапла *(Ardea purpurea)*
Черен щъркел *(Ciconia nigra)*
Бял щъркел *(Ciconia ciconia)*
Блестящ ибис *(Plegadis falcinellus)*
Бяла лопатарка *(Platalea leucorodia)*
Поен лебед *(Cygnus cygnus)*
Червен ангъч *(Tadorna ferruginea)*

Мраморна патица *(Marmaronetta angustirostris)*
Белоока потапница *(Aythya nyroca)*
Малък нирец *(Mergus albellus)*
Осояд *(Pernis apivorus)*
Черна каня *(Milvus migrans)*
Морски орел *(Haliaeetus albicilla)*
Египетски лешояд *(Neophron percnopterus*
Орел змияр *(Circaetus gallicus)*
Тръстиков блатар *(Circus aeruginosus)*
Полски блатар *(Circus cyaneus*
Степен блатар *(Circus macrourus)*
Ливаден блатар *(Circus pygargus)*
Късопръст ястреб *(Accipiter brevipes)*
Белоопашат мишелов *(Buteo rufinus)*
Малък креслив орел *(Aquila pomarina)*
Голям креслив орел *(Aquila clanga)*
Малък орел *(Hieraaetus pennatus)*
Царски орел *(Aquila heliaca)*
Орел рибар *(Pandion haliaetus)*
Белошипа ветрушка *(Falco naumanni)*
Вечерна ветрушка *(Falco vespertinus)*
Малък сокол *(Falco columbarius)*
Сокол скитник *(Falco peregrinus)*
Голяма пъструшка *(Porzana porzana)*
Средна пъструшка *(Porzana parva)*
Малка пъструшка *(Porzana pusilla)*
Ливаден дърдавец *(Crex crex)*
Сив жерав *(Grus grus)*
Кокилобегач *(Himantopus himantopus)*
Саблеклюн *(Recurvirostra avosetta)*
Кафявокрил огърличник *(Glareola pratincola)*
Морски дъждосвирец *(Charadrius alexandrinus)*
Малък горски водобегач (*Tringa glareol*a)
Малка черноглава чайка *(Larus melanocephalus)*
Малка чайка *(Larus minutus)*
Дългоклюна чайка *(Larus genei)*
Дебелоклюна рибарка *(Gelochelidon nilotica)*
Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis)*
Речна рибарка (*Sterna hirundo)*
Белочела рибарка (*Sterna albifrons)*
Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus)*
Черна рибарка *(Chlidonias niger)*

Бухал (*Bubo bubo)*
Блатна сова (*Asio flammeus)*
Козодой (*Caprimulgus europaeus)*
Земеродно рибарче *(Alcedo atthis)*
Сив кълвач *(Picus canus)*
Черен кълвач *(Dryocopus martius)*
Сирийски пъстър кълвач *(Dendrocopos syriacus)*
Среден пъстър кълвач *(Dendrocopos medius)*
Белогръб кълвач *(Dendrocopos leucotos)*
Горска чучулига *(Lullula arborea)*
Полска бъбрица *(Anthus campestris)*
Мустакато шаварче *(Acrocephalus melanopogon)*
Голям маслинов присмехулник *(Hippolais olivetorum)*
Ястребогушо копривaрче *(Sylvia nisoria)*
Полубеловрата мухоловка *(Ficedula semitorquata)*
Червеногърба сврачка *(Lanius collurio)*
Черночела сврачка *(Lanius minor)*
Градинска овесарка *(Emberiza hortulana)*

Видове, птици по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие

Малък гмурец *(Tachybaptus ruficollis)*
Голям гмурец *(Podiceps cristatus)*
Червеногуш гмурец *(Podiceps grisegena)*
Черногуш гмурец *(Podiceps nigricollis)*
Голям корморан *(Phalacrocorax carbo)*
Сива чапла *(Ardea cinerea)*
Ням лебед *(Cygnus olor)*
Голяма белочела гъска *(Anser albifrons)*
Бял ангъч *(Tadorna tadorna)*
Фиш *(Anas penelope)*
Сива патица *(Anas strepera)*
Зимно бърне *(Anas crecca)*
Зеленоглава патица *(Anas platyrhynchos*
Шилоопашата патица *(Anas acuta)*
Лятно бърне *(Anas querquedula)*
Клопач *(Anas clypeata)*
Червеноклюна потапница *(Netta rufina)*
Кафявоглава потапница *(Aythya ferina)*
Качулата потапница *(Aythya fuligula)*
Планинска потапница *(Aythya marila)*
Ледена потапница *(Clangula hyemalis)*
Траурна потапница *(Melanitta nigra)*
Кадифена потапница *(Melanitta fusca)*

Звънарка *(Bucephala clangula)*
Среден нирец *(Mergus serrator)*
Голям нирец *(Mergus merganser)*
Малък ястреб *(Accipiter nisus)*
Обикновен мишелов *(Buteo buteo)*
Черношипа ветрушка *(Falco tinnunculus)*
Орко *(Falco subbuteo)*
Воден дърдавец *(Rallus aquatucus)*
Зеленоножка *(Gallinula chloropus)*
Лиска *(Fulica atra)*
Стридояд *(Haematopus ostralegus)*
Речен дъждосвирец *(Charadrius dubius)*
Пясъчен дъждосвирец *(Charadrius hiaticula)*
Сребриста булка *(Pluvialis squatarola)*
Обикновена калугерица *(Vanellus vanellus)*
Трипръст брегобегач *(Calidris alba)*
Малък брегобегач *(Calidris minuta)*
Кривоклюн брегобегач *(Calidris ferruginea)*
Тъмногръд брегобегач *(Calidris alpina)*
Средна бекасина *(Gallinago gallinago)*
Черноопашат крайбрежен бекас *(Limosa limosa)*
Голям свирец *(Numenius arquata)*
Голям червеноног водобегач *(Tringa erythropus)*
Малък червеноног водобегач *(Tringa totanus)*
Малък зеленоног водобегач *(Tringa stagnatilis)*
Голям горски водобегач *(Tringa ochropus)*
Късокрил кюкавец *(Actitis hypoleucos)*
Речна чайка *(Larus ridibundus)*
Жълтокрака чайка *(Larus cachinnans)*
Чайка буревестница *(Larus canus)*
Малка черногърба чайка *(Larus fuscus)*
Сребриста чайка *(Larus argentatus)*
Трипръста чайка *(Rissa tridactyla)*
Белокрила рибарка *(Chlidonias leucopterus)*
Обикновен пчелояд *(Merops apiaster)*
Брегова лястовица *(Riparia riparia)*

Съгласно заповедта на МОСВ в защитената зона се забранява:

- Премахване на характеристики на ландшафта (синури, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Залесяване на пасища, ливади и мери, както превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения.

- Използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;
- Извършване на дейности свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности свързани с подобряване на състоянието на водните екосистеми и местообитания;
- Подмяна на крайречните гори от местни дървесни видове с неместни такива на разстояние до 50м от водните обекти;
- Косене на тръстика в периода от 1 март до 15 август;
- Паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
- Изграждане на съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра с изключение на такива които към датата на обнародването на заповедта са съгласувани по реда на действащата нормативна уредба по околна среда;

Защитената зона е уязвима по отношение на хидрологични промени във водосборния район на горното течение на р. Ропотамо, еутрофикация на блатата и строителство на ветроенергийни паркове.

Изготвената горска програма не е в противоречие с наложения със заповедта за обявяването на защитената зона режим и наложените забрани. Чл. (1) 6 от Наредба № 8 от 5.08.2011 г. за сечите в горите гарантира опазването на биотопната дървесина, включително стоящата и лежаща мъртва дървесина, дърветата с хралупи и гнезда.

5. Описание и анализ на степента на въздействие от реализирането на програмата, върху предмета и целите на опазване на защитени зони BG0001001 „Ропотамо" и BG0002041 „Комплекс Ропотамо";

За оценка на въздействията върху типовете природни местообитания и видовете, които се опазват в двете защитени зони е използвана 5 степенна скала (от 1 до 5) като най-ниската степен на въздействие, която е едва различима и се приближава до ситуация, „без промяна" е приета като незначителна 1, а най високата като „много висока -5".

Степен	**Описание на въздействията**
Много висока -5	Тотална промяна или много голяма загуба на ключови елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до коренна промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото ще бъде напълно променено **критерий от площта на включените в зоната местообитания/ численост на видовете са се запазили по-малко от 20%**
Висока -4	Много от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата са променени така, че бъдещето развитие ще доведе до промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото в по-голямата си част ще бъде променено

	Критерий загуба на от 20% до 80% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете
Средна 3	Промяна на един или няколко от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до частични промени на нейния характер/композиция/атрибути. **Критерий загуба на от 5% до 20% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Ниска 2	Слаба промяна на съществуващите елементи и условия. Промяната, произтичаща от загубата/промяната ще бъде осезаема, но основният характер/композиция/атрибути на защитената зона ще бъдат подобни на развитието без намеса в съществуващите обстоятелства/модели. **Критерий загуба на от 1% до 5% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Незначителна 1	Много слаба промяна в съществуващото състояние. Промяната е едва различима и се приближава до ситуация, "без промяна". **Критерий загуба на по-малко от 1% от включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**

При определяне на окончателната степен на въздействие в резултат на анализирането на няколко различни въздействия върху видовете предмет на опазване в защитените зони е взета под внимание тежестта на въздействието, или до колко е възможна промяна на числеността на популацията на вида и това ще доведе ли до изчезването му от защитената зона. Например за видовете птици, които се размножават извън страната или извън защитената зона по причини, че същата не осигурява достатъчни условия за това, но въздействията поради намаляване на подходящи или потенциални местообитания могат да бъдат слаби или средни, но това няма да доведе до промяна на числеността на популацията на вида или изчезването му крайната оценка на въздействията се приема за незначителни.

5.1.Описание и анализ на въздействието от реализирането на ИП върху типовете природни местообитания и видовете – предмет на опазване в защитени зони BG0001001 „Ропотамо" и BG0002041 „Комплекс Ропотамо";

5.1.1. ЗЗ BG0001001 „Ропотамо"

5.1.1.1. Върху типовете природни местообитания;

В предмета на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" съгласно заповедта с която е обявена са включени 34 природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43

ЕЕС. Включените в предмета на опазване в защитената зона типове природни местообитания обхващат следните основни групи: гори – 8 типа природни местообитания, крайбрежни и халофитни местообитания (13 типа) с причислени към тях стръмни морски скали, обрасли с ендемични видове *Limonium* и подводни или частично подводни морски пещери, крайбрежни пясъчни дюни (5 типа); естествени и полуестествени тревни формации (4 типа), (скални местообитания (2 типа), сладководни местообитания (2 типа).

Принадлежността на територията за която е изготвена горскостопанската програма (поземлени имоти с идентификатори: 67800.12.141 (част от отдел/подотдел 525 „г"), 67800.12.165 (част от отдел/подотдел 525 „к"), 67800.12.166 (част от отдел/подотдел 525 „к") и 67800.12.167 (част от отдели/подотдели 525 „г" и 525 „к") към тип природно местообитание 91М0 Балкано-панонски церово-горунови гори и обхватът и на действие изключват увреждане на другите включени в предмета на опазване на защитената зона природни местообитания и те не се разглеждат в анализа на възможните въздействия, като по-долу ще бъде разгледано само засегнатото от програмата и определени очакваните въздействия.

91М0 Балкано-панонски церово-горунови гори.

Местообитанието включва субконтинентални ксеротермни дъбови гори, доминирани основно от цер *Quercus cerris* и благун *Quercus frainetto*. В предпланините участва и *Quercus petraea agg*., а в Странджа източния горун *Quercus polycarpa*. Формират ксеротермния дъбов пояс между 150-600 (800) м в цялата страна. Срещат се на сухи, но сравнително богати сиви горски и канелени почви. Флористичният им състав е разнообразен и зависи от екологичните условия. Условно могат да бъдат разделени на три групи:

А) Континентални смесени дъбови гори – срещат се по местата с континентален и преходно-континентален климат.

Б) Субсредиземноморски смесени дъбови гори – разпространени са в южните части на страната, а в състава им участват много средиземноморски елементи.

В) Евксински гори от източен горун *Quercus polycarpa* – разпространени са само в Странджа и Източна Стара планина. В състава им участват много вечнозелени видове.

Оценка в границите на защитената зона;

Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), природно местообитание 91М0 е представено в ЗЗ с обща площ от 49441.6 дка. Природозащитното му състояние е определено като Неблагоприятно – лошо поради Критерий 2. Структура и функции и Критерий 3. Бъдещи перспективи (Заплахи и влияния). Основните причини са липсата на гори във фаза на старост, незначителното количество мъртва дървесина, неправилно планирани и изведени сечи в миналото, установената висока заплаха за нерегламентирано и неправилно добиване на недървесни горски ресурси.

Оценка на територията на действие на програмата;

Съгласно видовия състав на насажденията на територията за която е изготвена програмата те се отнасят към тип природно местообитание 91М0 Балкано-панонски

церово-горунови гори. Общата площ, обект на горскостопанската програма е от 78.374 дка, съставляваща като по имоти в състава на местообитанието заемат съответно: ПИ №67800.12.141 - 0.039%, ПИ№ 67800.12.165 - 0.035%, ПИ№ 67800.12.166 - 0.041%, ПИ № 67800.12.167 – с част от подотдел 525 „г" 0.00023% и част от подотдел 525 „к" - 0.020% от общата площ на местообитанието. По време на посещенията на място се констатира равномерно разпределение и добро състояние на подраста. В него преобладава семенния подраст от дъб и наличие на множество подраст от брекина, а някъде и от скоруша и клен, поради което след извеждането на сечите се очаква подобряване на хабитата по видов състав.

Въздействия от прилагането на програмата;

Преки въздействия;

Горската територия за която е изготвена програмата е с обща площ 78.374дка, което е 0,1584% от местообитанието. В ПИ №67800.12.141 и ПИ №67800.12.167 ще бъде изведена постепенно котловинна възобновителна сече с интензивност до 20%, а в останалите имоти до 25% на принципите на чл. 25, ал.3 от Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите на горите. С прилагането на програмата при провеждането на възобновителни постепенно котловинни сечи при интензивност 20% като ще бъдат отворени котли с обща площ 10,257дка и при интензивност 25% 17.030дка. В останалата част от имотите следва да бъде извършено прореждане до склопеност не по-малка от 0,5 - 0,6. С провеждането на възобновителните постепенно котловинни сечи ще се даде възможност в изсечените площи в резултат на по добрия светлинен режим да се развие подраста със семенен произход и възобнови насаждението от издънково в насаждение със семенен произход. При спазване на изискванията на Наредба №8/05.08.2011 г. за сечите в горите природно местообитание 91М0 Балкано-панонски церово-горунови гори изцяло ще се запази в площта в която е представено, без загуба, като в резултат на предвидените в програмата дейности за стопанисването му въздействията от реализирането ѝ се определят като положителни без загуба на площи от него

Фрагментация;

С реализирането на програмата природното местообитание изцяло ще се запази като такова в площта в която е представено поради което фрагментацията на местообитанието няма да бъде предизвикана.

Оценка на въздействието – не се очаква отрицателно въздействие (степен 0)

Трансформация на местообитанието:

Съставът на първия дървесен етаж в местообитанието е доминиран от благуна *Quercus frainetto* следван от цера – Q. Cerris. В миналото площи от местообитанието са били засегнати в най-голям относителен дял от проведени реконструкции, но от близо 20 г. внасянето на неместни видове е преустановено. В програмата е предвидено естествено възобновяване при преобладаване на благуна Quercus frainetto в подраста със семенен произход поради което с прилагането ѝ трансформация на местообитанието в друг вид няма да бъде предизвикана. Отрицателно въздействие няма да бъде предизвикано – (степен 0).

5.1.1.2. Върху видовете – предмет на опазване;

Предмет на опазване в защитената зона са 16 вида бозайници, 6 вида влечуги, 2 вида земноводни, 5 вида риби и 12 вида безгръбначни. Въздействията върху всеки един вид ще бъдат следните.

Европейски вълк *(Canis lupus)*

Биологични особености:

Хищен бозайник от семейство кучета. До като през 1994 г. популацията му в България е била около 400 индивида през последните 15 години се наблюдава възход и сега е около 2000 индивида. Обитава предимно по-високите гористи места в планините, но в Северна България слиза и в равнинните гори, като предимно по-младите слизат в по-ниските места. Води скрит начин на живот, като предимно през нощта излиза да си търси храна. През брачния период вълците избират закътано и усамотено място по-високо в планината и близко до вода-поток, езеро, река.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

По данни от стандартния формуляр на защитената зона същата се обитава от 1 индивид. Съгласно данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), една семейна двойка обитава зоната и съседните подходящи за вида територии с размер на глутницата (зимен период) от 4 до 6 индивида. Площта на подходящите местообитания е 26790 дка. Липсват местообитания, подходящи за сърцевинна зона (такива има в съседната, ЗЗ Босна).

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания, в горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ няма потенциални местообитания на вида. Източната им граница преминава на около 1км на запад на от пътя II-99 Созопол – Приморско

Фиг. 5.1.1.2-*1 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на европейския вълк (Canis lupus)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди в на територията за която е изготвена програмата. Въздействие няма да има (степен 0).

Видра *(Lutra lutra)*

Биологични особености:

Бозайник от семейство Порови, чийто начин на живот изключително е свързан с водни басейни. Обитава естествени речни течения и затворени водоеми с дължина поне 15-20 км, със старици и изобилна крайбрежна растителност – лонгози, елшаци и тръстики (ниски брегове), разнообразна и обилна рибна фауна, изобилие от раци, жаби, гръбначни, мекотели. Участъкът на мъжкия може да припокрива този на 1 или повече женски. Бърлогите са в корените на крайбрежни дървета. Малките (2-4) се раждат през март-август и следват майка си година. В Югоизточна България рибата заема до 93% от плячката, като спомагателна храна лови ракообразни, жаби, бозайници, птици, влечуги. Улавя плячката до 4 m дълбочина (Големански 2011).

Заплахите за видрата *(Lutra lutra)* които водят до намаляване на числеността ѝ (Георгиев, Кошев 2005) са следните:

1. Пряко въздействащи негативни антропогенни фактори.

2.1. Застрелване на екземпляри. Значимост критична.

2.2. Убиване с различни видове капани. Значимост критична.

2.3. Разкопаване на дупки и унищожаване на млади. Значимост средна до висока.

2.4. Убиване от автомобили на шосета. Значимост ниска до средна.

2.5. Удавяне в риболовни уреди. Значимост висока.

2.6. Убиване от кучета. Значимост средна.

2. Косвено въздействащи негативни антропогенни фактори.

2.1. Разрушаване на местообитанията: добив на инертни материали, обезлесяване: сечи, опожаряване, паша, корекции на реки, строеж на ВЕЦ-ве. Значимост критична.

2.2. Замърсяване на водите. Значимост висока до критична.

2.3. Безпокойство. Значимост ниска до средна.

2.4. Унищожаване на хранителната база. Значимост висока.

2.5. Пазарен интерес към кожи. Значимост ниска, но критична в отделни райони (предстои проучване).

2.6. Интерес към органи от тялото със знахарска цел. Значимост ниска.

Оценка на популацията в зоната.

По данни от стандартния ѝ формуляр зоната се обитава от 27 индивида. Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), относителната численост в зоната е 0.3 инд./км. Изчисления капацитета на зоната е 27 индивида, но вероятно е по-голям. Площта на потенциалните местообитания е 13457.7 дка.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Фиг. 5.1.1.2-*2 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на видрата (Lutra lutra)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди в на територията за която е изготвена програмата. Въздействие няма да има (степен 0).

Пъстър пор *(Vormela peregusna)*

Биологични особености:

Видът е нощно животно и през деня се укрива в подземни убежища, обикновено дупки от лалугери или други животни които разширява. Живее на открит и сух терен. До голяма степен разпространението на пъстрия пор на дадена територия зависи от наличието на колонии от лалугери, които представляват основния му хранителен ресурс. Обитава мозаечно равнини, котловинни полета, безлесни терени в полупланински райони. По-често се среща в Североизточна и Югоизточна България и във високите полета на Западна България. Обитава ливади, пасища, каменисти терени, пустеещи земи, включително по речни долини, суходолия, каньони. Установяван е и в обработваеми площи, овощни градини, вкл. окрайнини на населени места. Предпочитани са местата с едри колониални гризачи. Основна плячка – лалугери, хомяци, слепи кучета, мишевидни гризачи, рядко жаби, влечуги, мекотели. Ловната му територия е от 10 до 100 ха. Скитащ в границите на територията си, и обикновено използва дадено укритие само веднъж. Разгонването е основно през април - юни. Бременността е 8 - 11 месеца (с латентен период). Ражда средно 4 - 5 малки от януари до май (Големански 2011, Gorsuch and Lariviere 2005, Macdonald and Barrett 1993, Murariu et al. 2009).

Основните заплахи за вида са увреждане на местообитанията поради западане на пашата и коситба, захрастяване на пасищата и ливадите, пожари, химизация фрагментация и изолация на популациите, изчезване на лалугерите и едрите гризачи с които се храни, основно лалугери, хомяци, слепи кучета, мишевидни гризачи, рядко жаби, влечуги, мекотели (Спасов, Спиридонов, 1993) и използването на родентициди. Видът е активен през нощта, а през деня се укрива в подземни убежища, обикновено дупки от лалугери или други животни, поради което директни срещи с човека са много редки. Превръщането на пасища с лалугерови колонии в лозя е друга причина за влошаване състоянието на хранителната база през последните години.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона видът е наличен, без числени данни за популацията ѝ. По данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната не са установени находища на вида. Площта на потенциалните местообитания на вида в зоната

е 15001 дка.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Най-близките потенциални местообитания са в най-северната част на защитената зона и са отделени от предвидения за реализирането на ИП терен посредством езерото Алепу, необработваеми земи, гори и пътища.

Фиг. 5.1.1.2-*3 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на пъстрия пор (Vormela peregusna))*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди в на територията за която е изготвена програмата. Въздействие няма да има (степен 0).

Рис (*Lynx lynx*)

Биологични особености:

Приет е за изчезнал в началото на 40-те години на миналия век. След 1985 г. зачестяват съобщения за появата му в Средна Стара планина, Рила, Западни Родопи (Добростан и Дъбраш), Дунавска равнина и Лудогорие, Ропотамо, Странджа, Западни гранични планини. Наблюдаван (2000) южно от с. Стакевци, Западна Стара планина. В същия район присъствието му е доказано през 2004 - 2005 г. и в Осогово - 2009 г.. Очевидно тези рисове са част от формиралата се през последните 20 - 25 години в Източна Сърбия популация от саморазселили се от Карпатите животни, наброяваща към 30 индивиди. Обитава просторни горски масиви в планините. Предпочита стари естествени гори и скалисти места; ловува също в клековата и алпийската зона. Разгонването е през февруари - март. Малките, най-често 2 - 3, се раждат през май - юни. В търсене на ловна територия и на партньор младите животни, както и възрастните при оредяване на популацията или липса на храна, се срещат в нетипични места и извършват далечни странствания. Очаквана индивидуална територия в наши условия - 3000 - 10000 ha. Основна плячка са сърните, младите диви свине, зайците. Хранителният спектър включва още кошути и млади елени, кокошеви птици, гризачи. Напада също селскостопански животни. Вълкът е главният му конкурент и неприятел (Големански 2011).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр няма числени данни за популацията, а размерът ѝ е отбелязан, като е посочено, че тя е налична (P). Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната и в близост до нея има две по-достоверни регистрации на вида (по литературни данни). Площта на потенциалните местообитания на вида в зоната е 8408 ха (87,82% от площта на зоната). При моделирането на потенциалните местообитания на вида не са взети предвид също така близостта на населените места, курортите и пътната инфраструктура, които се избягват от всички едри хищници. По-вероятно е наличието на пригодни за риса местообитания на територията на резерват Ропотамо и в района на язовир Ясна поляна.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е е 0,0932% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на

програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова. Потенциалните местообитания на риса ще останат незасегнати. Няма да бъдат засегнати ефективно заети местообитания. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално местообитание на вида по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Фрагментация;

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в периферията на потенциалните местообитания на риса. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида.

Оценка на въздействието – не се очаква фрагментиране (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Предвидените в програмата дейности за стопанисване на гората предвиждат незначително човешко присъствие (до 11 души) в незначителен по продължителност период във времето (до 11 работни дни) в светлата част на денонощието. Видът не е доказан като присъстващ в защитената зона, същият е с възможности за бързо придвижване на големи разстояния и при предполагаема плътност 1-2 индивида на площ от 8408 ха и в случай, че такъв съществува в защитената зона по време на предвидените в програмата дейности ще бъде укрит далеч от обхвата на въздействията от дейностите в територията за която е изготвена програмата. Безпокойство на индивиди определено няма да бъде предизвикано (степен 0).

Смъртност.

Видът е силно подвижен, предпазлив, трудно откриваем и през деня се укрива на трудно достъпни места. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди по време на предвидените в програмата дейности. Въздействие няма да има (степен 0)

Прилепи:

Местообитанията с които е свързан жизненият цикъл на прилепите се разделят функционално на следните типове от гледна точка на съвременната консервационна биология:

убежища (roosts) – местообитания в които прилепите прекарват периодите на покой (почивка през деня и нощта, зимен сън) и в които се осъществяват размножението, отглеждането на малки и копулацията.

хранителни (ловни местообитания) (foraging habitats) -местообитания в които ловува

летателни пътища (flayways)-местообитания по които прилепите преминават по пътя от убежището до ловната територия (commuting flyways/flypaths) и или по пътя от едно убежище към друго по време на сезонните миграции (migratory flyways)

По отношение на убежищата видовете прилепи в България са разделени на две големи групи (по Иванова 2005)

1. Пещеролюбиви: облигатно пещеролюбиви -целогодишно обитават само подземни убежища и **факултативно пещеролюбиви** -размножават се основно в подземни убежища, но могат да се размножават и в друг убежища (най-често различен тип постройки)

2. Не-пещеролюбиви: характерно е че един вид използва различен тип убежища през различните сезони:

скални- през лятото обитават цепки в скалите, данни за зимуването им почти липсват, често и синантропни;

горски през лятото обитават хралупи/или различни части на стари дървета; зимуват най-често в подземни убежища;

синантропни- през лятото обитават различен тип постройки; зимуват най-често в подземни убежища

В по-долу представената таблица са посочени местообитанията на видовете прилепи предмет на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" по отношение на убежищата.

Различните видове убежища са отбелязани както следва

З зимно

Л лятно

Р размножително.

Таблица №5.1.2. Местообитания на видовете прилепи, предмет на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо"

Вид	Подземни убежища	Хралупи	Цепки в скалите	Сгради
Пещеролюбиви				
облигатно				
Остроух нощник *(Myotis blythii)*	Л; Р; З			Л
Дългопръст нощник *(Myotis capaccini)*	Р,З	-	-	-
Голям нощник *(Myotis myotis)*	Л; Р; З			Л
Южен подковонос *(Rhinolophus euryale)*	Р,З	-	-	-
Дългокрил прилеп *(Miniopterus schreibersi)*	Р,З	-	-	-
Факултативно				
Трицветен нощник *(Myotis emarginatus)*	Л; Р; З			Л; Р
Малък подковонос *(Rhinolophus*	Р,З	-	-	Л, Р

hipposideros)				
Голям подковонос *(Rhinolophus ferrumequinum)*	Л; Р; З			Л; Р
Не- пещеролюбиви				
Горски				
Широкоух прилеп *(Barbastella barbastellus)*	З	Л	(Л)	-
Дългоух нощник *(Myotis bechsteinii)*	З	Л; Р	(Л)	

От представените в таблицата данни могат да се направят следните заключение по отношение на убежищата на прилепите предмет на опазване в защитената зона.

Всички видове прилепи предмет на опазване в защитената зона ползват за зимуване подземни убежища.

Представените в стандартния формуляр видове, без широкоухия прилеп *(Barbastella barbastellus)* и дългоухия нощник *(Myotis bechsteinii)* използват за размножение също подземни убежища.

Малкият подковонос *(Rhinolophus hipposideros),* който е факултативно пещеролюбив прилеп използва като размножителни и летни убежища постройки (подпокривни пространства и стари необитаеми постройки)

Широкоухият прилеп *(Barbastella barbastellus)*, който е горски прилеп използва като летни убежища хралупи в стари дървета и цепки в скалите. Спад в числеността на обитаващите защитената зона прилепи или пълното им изчезване е възможно поради следните въздействия;

Преки въздействия:

Избиване, прогонване и безпокойство в убежищата поради невежество и суеверия.

Палене на огън в привходни части на пещерите; влизане с факли в пещерите;

Иманярска дейност в пещерите, свързана с чести посещения, шум и прогонване на прилепите.

Прогонване и избиване на прилепи в постройки при ремонтни дейности.

Унищожаване на убежища:

Изсичане на стари гори и единични хралупати дървета.

Унищожаване на скални венци и пещери при разработване на кариери, строежи на пътища и др.

Използването на пещерите като бунища или за стопански цели - кошари, мандри, гъбарници и др.;

Каптирането на водни пещери и затварянето на изходите им.

Превръщането на пещерите в туристически обекти.

Унищожаването на убежища в постройки при извършване на ремонтни дейности.

Препятствия и унищожаване на летателните пътища и коридори

Бариери: вятърни паркове, изградени на миграционни пътища;

Промяна на ориентирите - промяна на „линейните" елементи на ландшафта;

Резултатите по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I" дават следните данни за състоянието на прилепната фауна в защитената зона и позволяват да бъдат прогнозирани въздействията върху всеки един вид които ще бъдат както следва:

Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)

Биологични особености:

Широко разпространен вид в цялата страна. Среща се в планините до 1500 м. н.в. Пещерен вид, свързан предимно с богати на растителност карстови райони, разредени гори, паркове и др. Среща се често и в населените места. Ловува в близост до убежищата си – до 5 км. Лети относително ниско и ловува над сушата, водната повърхност и в скални райони. Относително социален вид, но през лятото мъжките се отделят и живеят поединично. Летните убежища са най-разнообразни: постройки, мазета, изкуствени галерии, пещери и т.н. Зимува поотделно или на редки групи с разстояние между отделните индивиди. Храни се с летящи насекоми. Формира размножителни групи през май-юни (Големански 2011, Попов & Седефчев 2003).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона видът е включен като рядък вид (R) с численост 11 – 50 индивида. При полевите проучвания в изпълнение на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната е установено едно зимно находища на вида - два екземпляра в трафопост близо до яз. Ясна поляна. Съществуват литературни данни за още едно находище, в изоставени постройки на резиденция "Перла". Площта на потенциалните ловни местообитания на вида в зоната е 1728.2 ха.

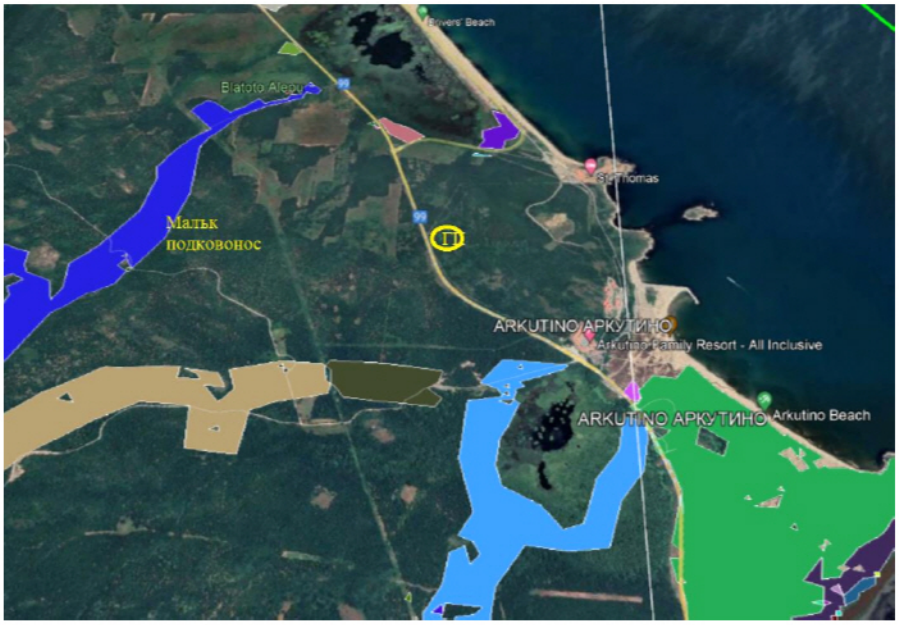

Фиг. 5.1.1.2-*4 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на малкия подковонос (Rhinolophus hipposideros)*

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Въздействие няма да има (степен 0).

Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Биологични особености:

В България е обикновен и често срещан вид в цялата страна, без най-високите части на планините. Повечето находища са между 100 и 500 m н.м.в. Обитава предимно карстови райони, обрасли с дървесна и храстова растителност. Използва различни подземни убежища (пещери, изкуствени галерии, бункери, катакомби), мазета и тавани на жилищни постройки. Често големите подковоноси обитават едно и също убежище заедно с други пещеролюбиви видове. Големият подковонос се храни в радиус от 2 до 10 km от убежището като използва открити пространства, окрайнини на горички, храсталаци, ливади, често в близост до водни площи. В хранителния спектър преобладават едри твърдокрили *(Coleoptera)* и пеперуди (*Lepidoptera*, особено сем. *Noctuidae*) и в по-малка степен ципокрили (*Hymenoptera*) и двукрили (*Diptera*). През лятото големите подковоноси използват алтернативни убежища и хранителни местообитания в радиус от около 15 km от лятното убежище. От средата на април до края на май женските формират размножителни колонии. Тяхната численост достига от няколко десетки до 700 екземпляра. Раждането на малките става в периода 1-25 юни, рядко по-късно. Зимува поединично или в колонии, които могат да достигнат от 50 до

600-800 екземпляра. Почти във всяка българска пещера през зимата могат да бъдат наблюдавани един до няколко зимуващи големи подковоноси. В България, големият подковонос не извършва далечни миграции. Сезонните придвижвания между летните и зимни убежища са на разстояние от 20 до 95 km (МОСВ 2013).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като постоянно обитаващ я, зимуващ и размножаващ се вид с численост на зимуващите от 1 до 500 индивида и размножаващите се от 500 до 1000 индивида. Видът е установен в общо 4 находища, като най-значимо е това в изоставения хотелски комплекс „Перла 2", където е регистрирана и максималната численост в лятна колония от около 1200 екземпляра. Досега в находищата за зимуване са били установени 21 екземпляра. Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013) площта на потенциални местообитания е 472,3 ha (3,7% от площта на защитената зона). Площта на потенциално подходящите ловни местообитания е 1253 ha (9,8% от площта на защитената зона). Според изготвения модел, площта на урбанизираните и неподходящите за вида местообитания е 817 ha (6,4% от площта на защитената зона).

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Фиг. 5.1.1.2-*5 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на големия подковонос (Rhinolophus ferrumequinum)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*)

Биологични особености:

Най-широко разпространеният и най-многоброен от трите вида „средни" подковоноси на територията на страната. Известен е от над 100 находища, като повечето от тях са между 0 - 700 m н.в., но има зимни убежища и на по-голяма височина. Срещаемостта му намалява на юг. Обитава гористи равнинни карстови райони в близост до вода. Почти изцяло е свързан с пещерите, но в некарстови райони през лятото се заселва и в постройки. Храни се главно с нощни пеперуди. „От известните до момента размножителни колонии 18 са в естествени пещери и една в подземни тунели на постройка. Максимумът на раждания е през периода 20 юни - 10 юли. Зимните колонии са многочислени – в пещери и по-рядко изкуствени галерии. Не мигрира на далечни разстояния, но извършва редовни сезонни придвижвания между летните и зимни убежища (10 - 60 km) (Големански 2011).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се вид с численост от 501 до 1000 индивида.

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013) площта на потенциално най-благоприятните местообитания е 298,5 ha (2,3% от площта на защитената зона). Площта на потенциално подходящите ловни местообитания е 1086 ha (8,5% от площта на защитената зона). Според изготвения модел, площта на урбанизираните и неподходящите за вида местообитания е 615 ha (4,8% от площта на

защитената зона). Общата оценка на природозащитното състояние на вида в защитената зона е благоприятно.

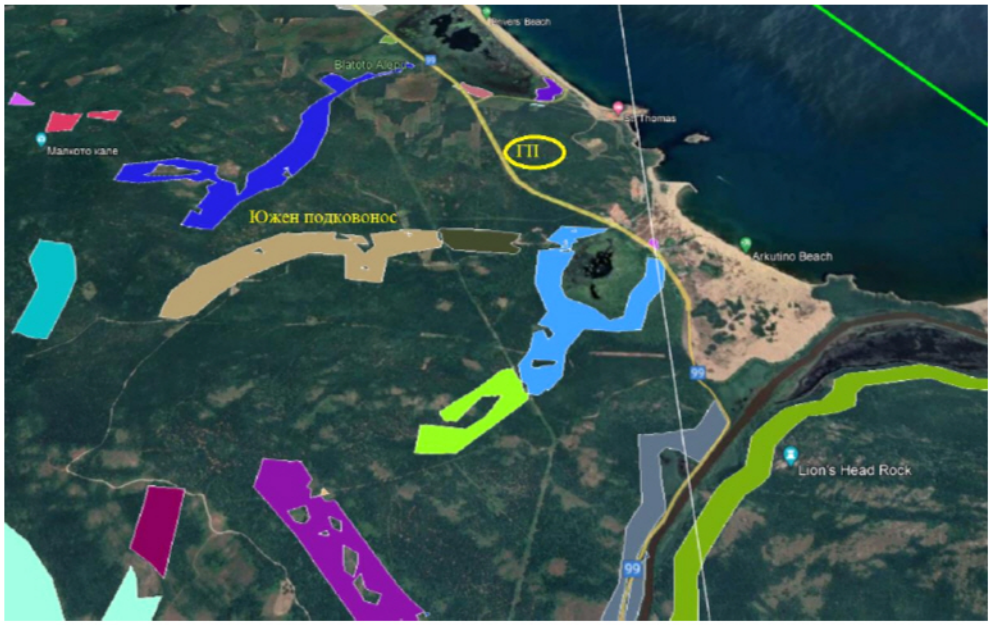

Фиг. 5.1.1.2-*6 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на южния подковонос (Rhinolophus euryale)*

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*)

Биологични особености:

Най-често е установяван в Централна и Западна Стара планина и в Западните Родопи. Най-много убежища са установени над 500 m н.в. В по-ниските части са регистрирани единични индивиди (Кресненски пролом; с. Жернов, Плевенско; Черноморец, Бургаско). Най-предпочитани са влажните горски местообитания в среднопланинския пояс (700 - 1400 m н.в.). През зимата е намиран поединично или на групи до 30 индивида в най-студените, привходни части на пещерите при температури около 0 - 2 °C. През летните месеци живее почти само в хралупи на дървета и по-рядко в други убежища (например цепнатини в скали). Вероятно се размножава в повечето от установените находища в планините, но засега липсват конкретни данни. Единственото сигурно сведение за размножаване у нас е в лонгоза на р. Камчия. Извършва локални миграции, които рядко надвишават 50 km. Липсват данни за хранителния спектър в България. В Централна Европа се храни с дребни нощни пеперуди и мухи (Големански 2011).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като много рядък (V) с численост на популацията му 11-50 индивида. Оценка на популацията в защитената зона

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013) видът не е установен. Чрез моделиране посредством софтуера MaxEnt е определена площта на потенциалните местообитания в зоната която е 213.6ха. Потенциалните ловни местообитания включват горски площи между с. Ново Паничарево и Зеленковска река в западната част от защитената зона и стопанисваните от ДДС Ропотамо гори между пътищата Приморско- Созопол, Приморско - Ясна поляна и територията на резерват Ропотамо.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида. Същите са на юг от нея.

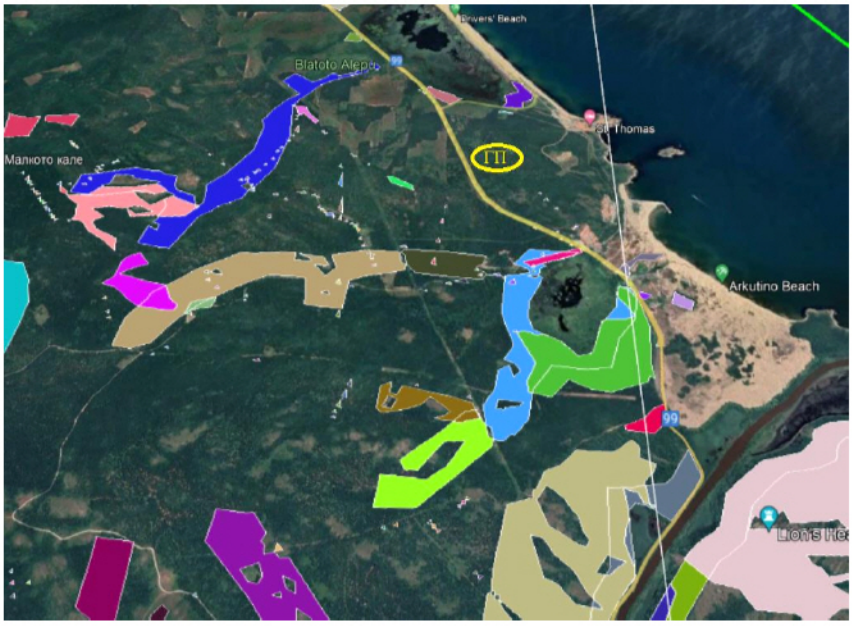

Фиг. 5.1.1.2-*7 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на широкоухия прилеп (Barbastella barbastellus)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*)

Биологични особености:

Бехщайновият нощник е обитател на стари широколистни и смесени гори. Известен е от 63 находища у нас, в планините до 1650 m н.в. Най-голяма е концентрацията на находища в пояса 0-300 m (24 находища, 42%) и в пояса 301-600 m (12 находища, 21%). Най-голям брой индивиди са установени в буковите и смесени гори в пояса 800-1450 m. Горите с преобладание на цер (*Quercus cerris*), полски ясен (*Acer campestre*) и по-рядко от обикновен габър (*Carpinus betulus*) или източен бук (*Fagus orientalis*) в Странджа са предпочитаните местообитания в низинните находища на вида у нас. Липсват данни за зимуването на вида в България. Видът е известен като стационарен и у нас не е известно да извършва сезонни миграции. В Западна Стара планина са установени вертикални миграции с цел размножаване. Най-често в края на май и началото на юни женските формират малки размножителни колонии (5-35 женски) в хралупи на дървета и раждат по едно малко. Кърменето продължава около 3 седмици, след което до около края на август младите прилепи живеят заедно с родителите си. Възрастните мъжки обикновено живеят поединично в различни убежища (най-често малки дупки в дървета). Характерна особеност и за двата пола е честата смяна/редуване на убежището в един и същи район/участък от гората преди и след размножителния сезон. Известно е, че женските са силно привързани към района, откъдето произхождат, а мъжките са значително по-мобилни и много рядко остават да живеят в района, където са се родили. Наблюдения върху хранителното поведение в България показват, че видът се храни недалеч от убежището си (50-450 m, много рядко по-далече). Предпочита окрайнини на гори, ловува около и над речни течения в горски масиви. Индивидуалният ловен участък е малък, 0.6 – 1ha, често припокриващ се между индивидите от една колония (МОСВ 2013).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

По данни от стандартния формуляр числеността на размножаващата се популация в зоната е между 255 и 415 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 3 размножаващи се колонии, в които са били установени 8 женски екземпляра. По литературни данни в зоната е установено 1 място за струпване на вида Площта на потенциалните местообитания е 6648.0 ха. Потенциалните му местообитания са оценени на база наличие на 5 стари дървета на хектар в горите. Известните находища са трафопост край яз. Ясна поляна, гора между поддържания резерват Вельов вир и р. Ропотамо на запад от пътя Приморско-Бургас, в суха гора между р. Ропотамо и Маслен нос и в гора близо до залива св. Параскева.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида. Същите са на юг от нея.

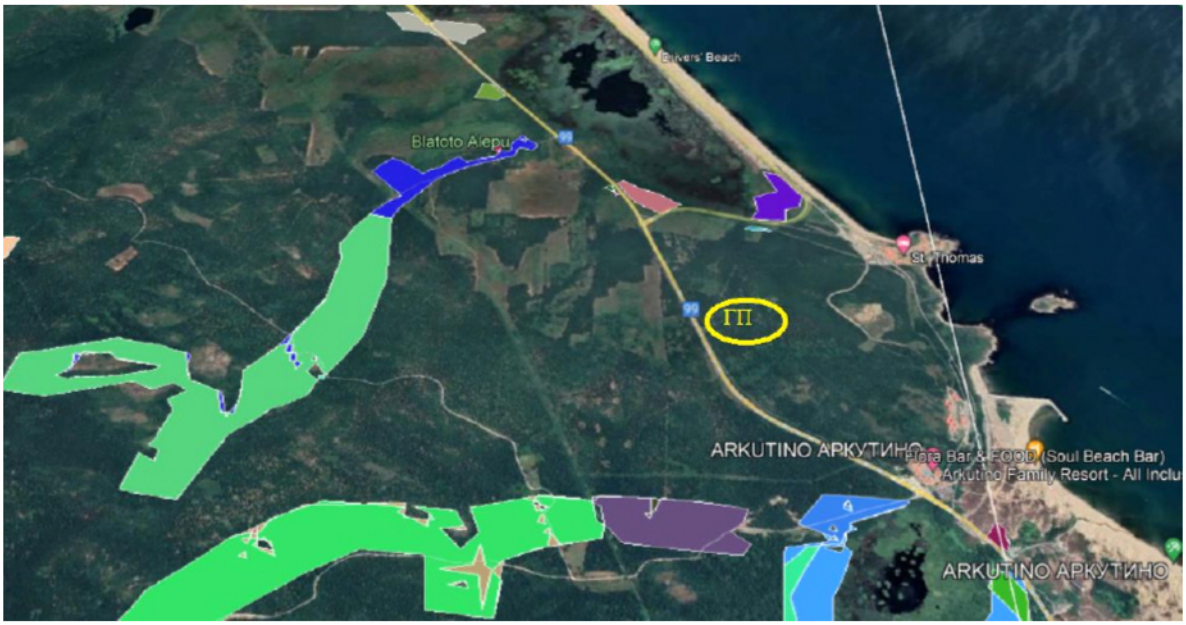

Фиг. 5.1.1.2-*8 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на дългоухия нощник* (*Myotis bechsteinii*)

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Остроух нощник (*Myotis blythii*)

Биологични особености:

В България се счита като обикновен и често срещан вид. Известен е от около 130 находища на територията на цялата страна, без най-високите части на планините. Повечето находища са между 100 и 800 m н.в. Среща се в почти всички карстови и скалисти райони в страната. Видът е с азиатски произход и еволюционно е свързан със засушливи, топли и открити местообитания. Целогодишно обитава подземни убежища – карстови, вулкански и морски пещери и минни галерии, и само рядко единични прилепи са намирани в постройки. В много от случаите и през зимата, и през лятото обитава едни и същи убежища с вида-двойник *Myotis myotis*. Максимумът на раждания е през периода 20 май - 10 юни. Данни за хранителната биология на вида у нас засега не са публикувани. В Швейцария е установено, че над 60% от храната му се състои от едри дългопипалести скакалци (сем. *Tettigoniidae*), които лови в открити райони, пасища и често в прясно окосени ливади. У нас извършва редовни сезонни миграции между зимните и летни убежища в рамките на 50 до 80 km. Зимуването у нас започва в края на ноември и продължава до към средата на март. През този период е установен в много пещери. Миграцията към местата за размножаване вероятно става след 10-20 април (МОСВ 2013).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като постоянно обитаващ я, зимуващ и размножаващ се вид с численост на зимуващите и пребиваващите от 1 до 100 индивида и размножаващите се от 1001 до 2000 индивида.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 3 находища на вида (2 по литературни данни), в които са установени около 1500 размножаващи се и 4 зимуващи екземпляра. Площта на потенциалните подходящи ловни местообитания по дедуктивен модел е 8484 ha (66,2% от площта на защитената зона). Съгласно изготвения модел потенциално най-благоприятните местообитания включват площи покрай р. Ропотамо, и между р. Ропотамо и ез. Аркутино.

Потенциалните ловни местообитания са в западната част на защитената зона между яз. Ясна поляна и Зеленковска река и в източната териториите около езерата Алепу, Аркутино и Стамополу, между поддържания резерват Вельов вир и р. Ропотамо на запад от пътя Приморско- Бургас и високите части на резерват Ропотамо между р. Ропотамо и Маслен нос.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида с високо качество, но попадат в границите на потенциалните му ловни местообитания със средна степен на пригодност. Липсват потенциални убежища (пещери)..

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0924% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което възможностите за ловуване на вида в нея ще се запазят непроменени. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си на трофичн местообитание за вида и по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в потенциални ловни местообитания със средна степен на пригодност за остроухия нощник. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местообитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – не се очаква фрагментиране (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за вида, който е с добри летателни възможности.

Безпокойство;

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не предвиждат използване на инсектициди и дейности в убежищата му. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*)

Биологични особености:

Дългопръстият нощник е типичен обитател на карстовите райони. Среща се на територията на цялата страна, в планините до около 1500 m. Повечето находища са между 100 и 600 m н.в. Обитава целогодишно само подземни убежища – карстови и вулкански пещери, минни галерии, по изключение влажни мазета на необитаеми сгради. Формира размножителни колонии с численост от няколко десетки до няколко хиляди (50 до 3000, най-често 200-500, винаги смесени с *Miniopterus schreibersii*). Максимумът на раждания е през периода 20-25 май. Зимува само в подземни убежища. Извършва редовни сезонни миграции между убежищата си от порядъка на 50 до 150 км. У нас зимуването започва в края на ноември и продължава до към средата на март. През този

период е установен в много пещери. Миграцията към местата за размножаване вероятно е след 10-20 април (МОСВ 2013).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като размножаващ се и зимуващ вид с численост на размножаващата се популация от 1001 до 2000 индивида и от 1 до 100 зимуващи. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 4 находища на вида (2 по литературни данни), в които са установени около 100 размножаващи се и около 50 зимуващи екземпляра. Площта на потенциалните ловни местообитания е 2723ha.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида. Същите са на юг от нея.

Фиг. 5.1.1.2-*9 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на дългопръстия нощник (Myotis capaccinii)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*)

Биологични особености:

Известни са 73 находища, разположени в цялата страна. Най-много убежища и колонии са установени в ниско-планинския пояс (до 400 - 500 m н.в.). Единични индивиди са регистрирани до около 1600 m н.в. в Централна Стара планина, 1550 m н.в. в Рила, 1560 m н.в. в Западните Родопи. Характерен обитател на нископланинските карстови райони. Заселва се в пещери, изоставени постройки, стари военни бункери и др. Термофилен вид. Температурата в размножителните убежища може да стигне до 35°C. Размножителните колонии се състоят предимно от женски индивиди, най-често смесени с подковоноси. Преди средата на август, скоро след като всички малки могат да летят, колонията напуска убежището и се заселва в друго близко или по-далечно укритие. В България е установена една от най-дългите миграции на вида (105 km) – от с. Муселиево, Никополско до пещерата Водните дупки в Централен Балкан. Храни се предимно с паяци, мухи, мрежокрили и по-рядко пеперуди. През зимата у нас са установени само единични индивиди в пещери (Големански 2011).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като зимуващ и размножаващ се вид с численост на размножаващите се от 501 до 1000 индивида и на зимуващите от 1 до 50 индивида По време на полевите проучвания в изпълнение на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 2 находища на вида (1 по литературни данни), с около 900 размножаващи се екземпляра. Зимуващи индивиди не са установени. Площта на потенциалните ловни местообитания е оценена на 6576.0 ха.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида с високо качество, но попадат

в границите на потенциалните му ловни местообитания със средна степен на пригодност. Липсват потенциални убежища (пещери)..

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,1192% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което възможностите за ловуване на вида в нея ще се запазят непроменени. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си на трофично местообитание за вида и по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в потенциални ловни местообитания със средна степен на пригодност за трицветния нощник. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местообитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – не се очаква фрагментиране (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за вида, който е с добри летателни възможности.

Безпокойство;

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не предвиждат използване на инсектициди и дейности в убежищата му. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Голям нощник (*Myotis myotis*)

Биологични особености:

В България се счита като обикновен и често срещан вид. Известен е от над 200 находища на територията на цялата страна, без най-високите части на планините. Повечето находища са между 100 и 800 m н.в. Среща се във всички карстови райони у нас. В повечето обитава едни и същи убежища с вида-двойник *Myotis blythii*. Целогодишно обитава подземни убежища – карстови, вулкански и морски пещери и минни галерии. Формира големи размножителни колонии с численост от няколкостотин до около 7000 индивида. Често те са смесени с *M. blythii*. Максимумът на ражданията е

през периода 20 май - 10 юни. В Швейцария е установено, че над 46% от храната му се състои от едри бръмбари-бегачи (сем. *Carabidae*). По данни от Западна Европа големият нощник най-често ловува в овощни градини и широколистни гори, а по-рядко в смесени гори, лозя, обработваеми полета с малка площ, смърчови гори. Хранителните местообитания най-често се намират в радиус 2-6 km, максимум до 15 km от убежището. Женските показват изключително висока филопатрия, като над 90% се връщат и се размножават в убежището, в което са се родили. Вероятно у нас извършват редовни сезонни миграции между зимните и летните убежища от 20 до ок. 100 км. Зимуването у нас започва в края на ноември и продължава до към средата на март (МОСВ 2013).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като постоянно обитаващ я, зимуващ и размножаващ се вид с численост 1 до 100 зимуващи и постоянно пребиваващи и от 1001 до 2000 размножаващи се индивида. По време на полевите проучвания в изпълнение на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 3 находища на вида (2 по литературни данни), с около 1500 размножаващи се екземпляра. Зимуващи индивиди не са установени. Площта на потенциалните ловни местообитания е оценена на 8484.0 ха.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида с високо качество, но попадат в границите на потенциалните му ловни местообитания със средна степен на пригодност. Липсват потенциални убежища (пещери)..

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е е 0,0924% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което възможностите за ловуване на вида в нея ще се запазят непроменени. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си на трофично местообитание за вида и по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в потенциални ловни местообитания със средна степен на пригодност за големия нощник. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местообитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – не се очаква фрагментиране (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за вида, който е с добри летателни възможности.

Безпокойство;

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не предвиждат използване на инсектициди и дейности в убежищата му. Смъртността ще се запази в границите на естествената. Отрицателно въздействие няма да има (степен 0).

Дългокрил прилеп *(Miniopterus schreibersi)*

Биологични особености:

Видът се среща из цялата страна, без най-високите части на планините. Известни са около 170 находища, повечето от които са между 100 и 600 m н.в. Среща се в карстови ландшафти в цялата страна. Обитава целогодишно само подземни убежища – пещери и минни галерии. Образува многобройни размножителни колонии. Известни са 19 размножителни колонии и 5 летни неразмножителни колонии. Максимумът на раждания е през периода 20 юни - 10 юли. Зимува само в подземни убежища. Известни са 14 зимни убежища, но над 95% от зимуващата популация е в три пещери – Парниците, Деветашката, Дяволското гърло. Извършват редовни сезонни миграции между убежищата (50 - 150 km) (Големански 2011).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като постоянно обитаващ я, пребиваващ, зимуващ и размножаващ се вид с численост от 1 до 50 зимуващи, от 1001 до 2000 размножаващите се и от 1 до 200 постоянно обитаващи зоната индивиди. По време на полевите проучвания в изпълнение на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 3 находища на вида (2 по литературни данни), със 1251 размножаващи се екземпляра. В зоната от вида не са установени зимуващи индивиди. Площта на потенциалните ловни местообитания е оценена 2723.0 ха. Подходящи ловни местообитания са водните площи и бреговете им в защитената зона.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида. Същите са на юг от нея.

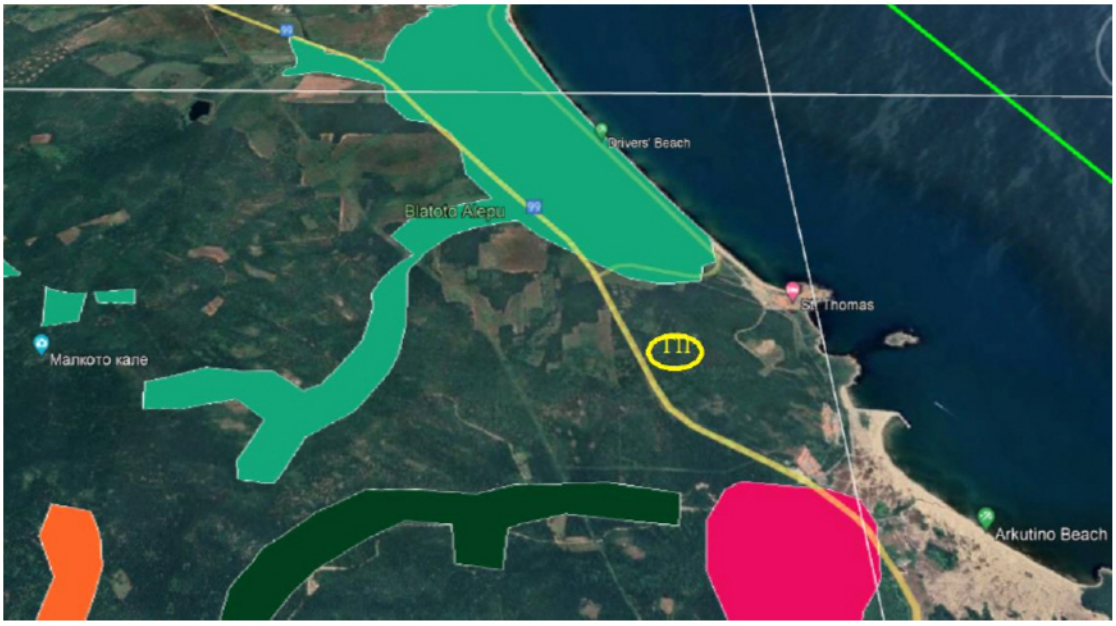

Фиг. 5.1.1.2-*10 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на дългокрилия прилеп (Miniopterus schreibersi)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да има (степен 0).

Безпокойство.

Видът е нечувствителен към човешко присъствие дори в размножителните си убежища, при условие, че няма директно безпокойство (напр. навлизане на хора в убежището). В границите на максимално въздействие (на 200 м от границите на територията) няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртността ще се запази).

Делфини:

Делфинът муткур (морска свиня) *(Phocoena phocoena*) и афалата *(Tursion 57runcates)* са редки обитатели на откритите морски пространства и частта от защитената зона, представляваща акватория на Черно море.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Обхватът на предвидените в програмата дейности е в сухоземната част на защитената зона. ПС на тези видове ще продължи да се определя от други планове и програми, които нямат отношение към реализирането ѝ. Отрицателни въздействията от реализирането на програмата върху морските бозайници делфин муткур (морска свиня) *(Phocoena phocoena*) и афала *(Tursion truncatus)* не се очакват (степен 0).

Влечуги и земноводни:

Пъстър смок *(Elaphe sauromates)*

Биологични особености:

Обитава открити терени със степна растителност, разредени широколистни гори и храсталаци. Среща се в равнините и ниските части на планините в Южна България източно от Пазарджик, Дунавската равнина, източните части на Предбалкана, Добруджа и Черноморието. Не се заселва обработваеми площи, макар да навлиза в тях за хранене. В стандартния формуляр на защитената зона е включен като наличен (P), без данни за числеността му.

През пролетта и есента е активен и през деня, но през горещите летни дни през деня се крие в дупки на гризачи, хралупи и под камъните. В храната му преобладават гризачи, птици и яйцата им и по-рядко гущери.

Заплахи за вида са:

Опожаряването през лятото на открити площи с високи сухи треви за поникване на нова трева за паша на домашните животни след първите дъждове.

Горски пожари възникнали поради небрежност или в резултат на разпространение на огъня при погрешната практика на изгаряне на стърнищата през лятото.

Превръщане на необработваемите земи в обработваеми.

Интензификация на селското стопанство.

Използване на отровни примамки за борба с гризачите.

Урбанизиране на големи площи от местообитанията му.

Прегазването му от автомобили по пътищата и др.

Пряко унищожаване от хора поради страх и ниска екологична култура.

Тъй като при змиите липсват външни слухови органи, не е чувствителен към шумови въздействия.

Конкуренти му са хищни птици и хищниците (лисици, чакали, порове, невестулки), хранещи се с дребни бозайници.

Видът е активен сутрин рано и привечер поради което директните срещи с хора обикновено са редки. При долавяне на вибрации по земната повърхност от движението на по-големи обекти се отдалечава и укрива в обратна на източника им посока.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр няма числени данни за популацията - видът е отбелязан като рядък (R). Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната е установен 1 възрастен екземпляр в периода 2007-2010г. Площта на потенциалните му местообитания в зоната е 9640,65 ха.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;.

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0813% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което потенциалните местообитания на пъстрия смок ще се запазят. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално местообитание на вида по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Свързаността на местообитанията на пъстрия смок *(Elaphe sauromates)* в защитената зона и извън границите ѝ е отлична. С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в местообитания на пъстрия смок. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида.

Оценка на въздействието – не се очаква фрагментиране (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като змиите са с примитивна нервна система и при тях липсват външни слухови органи видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие не се очаква навлизане на индивиди по време на предвидените в програмата дейности, като очакваната смъртност ще бъде в границите на естествената. В случай, че дейностите се осъществят през студените месеци от годината видът ще бъде укрит в подземни убежища и загиване на индивиди не се очаква. В дните когато е активен при долавяне на вибрации по земната повърхност в случай, че източникът им се явява заплаха за индивида същият бързо ще се отдалечи в посока обратна на източника им на безопасно разстояние от него. Въздействие няма да има (степен 0)

Обща оценка на въздействията - не се очакват (степен 0)

Леопардов смок *(Elaphe situla)* син. *(Zamenis situla)*

Биологични особености:

Змия от семейство Смокообразни *(Colubridae)*, която в България се среща по

долината на Струма до Кресненския пролом на север и в района на гр. Созопол. До началото на 20 век е съществувало и находище край Асеновград. Достига на дължина до 110cm. Съществуват две форми, петниста и ивичеста, които в някои класификации са разглеждани като отделни подвидове. Името на вида се дължи на оцветяването на петнистата форма, която е и по-често срещана в България.

При петнистата форма светлокафявият гръб е осеян с големи, овални по форма червенокафяви или яркочервени петна, очертани с черна ивица. Черни петна има и странично на тялото. Коремът е бял, с множество шахматно разположени черни петна. Тези петна понякога образуват надлъжна ивица.

Местообитанията му са обрасли с треви и храсти сухи и топли скалисти местности. През лятото е активен главно през нощта, а през деня се укрива под камъни или храсти. Храни се главно с дребни гризачи и насекомоядни, по-рядко с гущери, малки на птици и други. Снася 2-4 обли яйца с размер около 36 mm. Безобиден е за човека, въпреки че при улавяне обикновено хапе.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр няма числени данни за популацията - видът е отбелязан като представен (P). Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната не са установени находища на вида. Площта на потенциалните местообитания на вида в зоната е 14977.2 дка

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания;

Горската територия, за която е изготвена програмата е разположена извън границите на потенциални местообитания на вида. В съседство на нея са регистрирани слабо пригодни за вида местообитания. Въздействия не се очакват (степен 0).

Фрагментация на местообитания

Дейностите в програмата не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Дейностите в програмата не засягат пряко местообитания на вида, вкл. такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция.

Безпокойство.

Тъй като змиите са с примитивна нервна система и при тях липсват външни слухови органи видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. В границите на потенциалните въздействия няма потенциални местообитания на вида. Безпокойство няма да има (степен 0).

Смъртност.

Поради низкото демографско обилие очакваната по време на предвидените в програмата дейности смъртността ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността няма да има (степен 0).

Сухоземни костенурки *(Testudines)*:

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Биологични особености:

Видът е разпространен в голяма част от територията на страната, като изключение правят високите полета в Западна България. Много по-рядък е от другия вид сухоземна костенурка в най-североизточните части на България. В днешно време почти не се среща в Тракийската низина, а в планините е установен до 1450 м н.в. Предпочита хълмисти райони с разредена храстова и тревиста растителност и разредени широколистни гори. Най-висока е плътността на вида в нископланинския пояс с разредени храсти и широколистни гори в Южна България. Среща се и по крайбрежните дюни в съседство с и в широколистни горски масиви. Дневен вид, като активността е най-голяма през пролетта и есента. По време на летните горещини мигрира към по-сенчести и влажни места – дерета, водоеми и т.н., и има сутрешен и следобеден пик на активност (Бисерков 2007). Храната съдържа предимно растителни компоненти, като в тях често попадат и дребни безгръбначни. Женските снасят от 2 до 3 пъти най-често между 4 и 5 (не рядко и по 8 и повече) яйца. Инкубацията продължава от 55 до 80 дни. При зазимяване се заравя в почвата.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр няма числени данни за популацията - видът е включен като типичен (С). :По данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 40 екземпляра в 23 находища на вида. Площта на потенциалните местообитания на вида в зоната е 9533,3 ха.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на потенциални местообитания на вида. По време на посещенията ни на място видът не бе установен. Територията в южната и част е силно пресечена и е неподходяща за обитаване от вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0822% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което потенциалните местообитания на шипоопашатата костенурка *(Testudo hermanni)* ще се запазят. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално местообитание на вида по

тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Местообитанията на шипоопашатата костенурка *(Testudo hermanni)* в защитената зона и извън границите ѝ са слабо свързани. С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в местообитанията ѝ. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти, без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за заобикалянето или пресичане на южната част на терена който е силно пресечен ще се запазят. Оценка на въздействието – фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като сухоземните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие очакваната по време на предвидените в програмата дейности смъртността ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността ѝ няма да има (степен 0).

Обща оценка - не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Биологични особености:

Видът е разпространен в голяма част от територията на страната, като изключение правят високите полета в Западна България. Отсъства в най-северозападните части. В днешно време почти не се среща в Тракийската низина, а в планините е установен до 1300 м н.в. Предпочита откритите места с разредена храстова и тревиста растителност и разредени широколистни гори. Среща се и по крайбрежните дюни в съседство с широколистни горски масиви. Дневен вид, като активността е най-голяма през пролетта. По време на летните горещини мигрира към по-сенчести и влажни места – дерета, водоеми и т.н. (Бисерков 2007). Храната съдържа предимно растителни компоненти, като в тях често попадат и дребни безгръбначни. Женските снасят от 1 до 4 пъти най-често между 3 и 7 яйца. Инкубацията продължава от 70-100 дни. При зазимяване се заравя в почвата (Бисерков 2007).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр няма числени данни за популацията - видът е включен като типичен (С). Според данните от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013), в зоната са установени 34 находища на вида. Площта на потенциалните местообитания на вида в зоната е 9426,52ха.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на потенциални местообитания на вида. По време на посещенията ни на място видът не бе установен. Територията в южната и част е силно пресечена и е неподходяща за обитаване от вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0831% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което потенциалните местообитания на шипобедрената костенурка *(Testudo graeca)* ще се запазят. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално местообитание на вида по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Местообитанията на шипобедрената костенурка *(Testudo graeca)* в защитената зона и извън границите ѝ са слабо свързани. С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в местообитанията ѝ. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за заобикалянето или пресичане на южната част на терена който е силно пресечен ще се запазят. Оценка на въздействието – фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като сухоземните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие очакваната по време на предвидените в програмата дейности смъртността ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността ѝ няма да има (степен 0).

Обща оценка - не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Биологични особености:

Среща се в реките и стоящите водоеми в цялата страна. В планините е установена до 1100 m н.в. (Лозенска планина). Обитава блата, мочури, язовири, напоителни канали, езера в пясъчни кариери, разливи, средните и долните течения на реките. Среща се и в

полусолени, бракични водоеми покрай морския бряг. Особено висока е числеността в рибарници и микроязовири, обрасли с папур, тръстика и дзука. Дневен вид, но активността му често продължава и след здрачаване, особено при пълнолуние. Почти цялото време прекарва във водата или като се пече на слънце на брега, или върху паднали във водата дървета, купчини от мъртва водна растителност и отделни камъни (Бисерков 2007). Не е така тясно привързана към водата като каспийската блатна костенурка и може да се отдалечава от нея на големи разстояния. В годината може да даде до 2 люпила с най-често 4 - 10 яйца. Презимуването става в повечето случаи на дъното на водоемите и по-рядко на сушата. Храната се състои от водни насекоми, ракообразни и молюски, както и риба. В по-редки случаи не се отказва и от мърша. Рядко храната съдържа и растителни компоненти (Stojanov et al. 2011).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като много рядък вид (V), установена в 3 находища.

Обитава водните басейни със стоящи или слабо проточни води в защитената зона.

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 3: Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги" в рамките на полевите проучвания в зоната са установени 155 екземпляра. Средната стойност на обилието на вида е 0,31 екз. на 1000 м (Ab = 0,31 ± 0,21). Чрез моделиране с използване на софтуерът MaxEnt е определена площта на потенциалните ѝ местообитания в зоната която е 7666,1 ха. Разпределението по класове на пригодност е следното:

Отсъствие (клас 0): 5149,68 ha (40,18% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 2837,99 ha (22,14%);

Пригодни (клас 2): 3170,63 ha (24,74%);

Оптимални (клас 3): 1657,48 ha (12,93%).

Като оптимални обитания са определени реките Ропотамо и Дяволска и блатата Аркутино, Алепу и Дяволско.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на потенциални местообитания на вида. По време на посещенията ни намясто видът не бе установен. Територията в южната и част е силно пресечена и е неподходяща за обитаване от вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,1022% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. Територията включва пригодни местообитания в които появата ѝ е изключение. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което потенциалните местообитания на обикновената блатна костенурка (*Emys*

orbicularis) ще се запазят. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално местообитание на вида по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в местообитанията на обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*). С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за заобикалянето или пресичане на южната част на терена който е силно пресечен ще се запазят. Оценка на въздействието – фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като водните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Поради ниското демографско обилие очакваната по време на предвидените в програмата дейности смъртността ще бъде в границите на естествената. Въздействия предизвикващи промяна на числеността ѝ няма да има (степен 0).

Обща оценка - не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*)

Биологични особености:

Среща се в най-южните части на страната: Петричко-Сандaнската котловина, долините на Бяла и Луда река в Източните Родопи, притоци на р. Арда и р. Марица в Ивайловградско и Свиленградско, Сакар и Дервентските възвишения (изолирани популации), и Черноморския бряг, южно от р. Ропотамо. Установена е до 250 m н.в. Обитава бавнотечащи реки, потоци с големи вирове, речни разливи, блата, малки изкопи в кариери за пясък, микроязовири, рибарници и полусолени устия на реки покрай морския бряг. Почти навсякъде се среща заедно с обикновената блатна костенурка. Дневен вид, но активността му продължава и след здрачаване, особено при пълнолуние. През голяма част от деня се припича на слънце в непосредствена близост до водата. Храни се основно с животинска храна (водни безгръбначни животни, попови лъжички и риба), но яде и растителна храна (водорасли, водни растения, бобови, опадали плодове и др.). През юни женските снасят веднъж или на два пъти по 4 - 10 яйца, които заравят в почвата по склоновете на речното легло, често далеч от водата. Инкубационният период е 70 - 100 дни. Зимува под водата (Бисерков 2007).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като налична (P), без достатъчно достоверни данни, категория (DD). При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 3: Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги" в рамките на полевите проучвания в зоната не са установени находища на вида. Чрез моделиране с използване на софтуерът MaxEnt е определена площта на потенциалните ѝ местообитания в зоната която е 1169,39 ha. Разпределението по класове на пригодност е следното:

Отсъствие (клас 0): 11646,40 ha (90,88% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 626,10 ha (4,89%);

Пригодни (клас 2): 541,23 ha (4,22%);

Оптимални (клас 3): 2,06 ha (0,02%).

Като оптимални местообитания са определени реките Ропотамо и Дяволска и блатата Аркутино, Алепу и Дяволско.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания в границите на горската територия за която е изготвена програмата не попадат пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която изготвена програмата изцяло е разположена извън границите на пригодни местообитания на вида в зоната. Въздействия не се очакват (степен 0).

Фрагментация на местообитания

Горската територия за която изготвена програмата изцяло е разположена извън границите на пригодни местообитания на вида в зоната. Като се има предвид разположението ѝ спрямо потенциалните местообитания на южната блатна костенурка *(Mauremys caspica)* фрагментация не се очаква (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Местообитанията на южната блатна костенурка *(Mauremys caspica)* в защитената зона и извън границите като цяло са свързани. Поради сравнително малката площ на горската територия за която е изготвена програмата, по-слабите ѝ биокоридорни функции и предвидените в нея дейности прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като водните костенурки са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0).

Смъртност.

Реализирането на програмата не е свързано с пресушаване или замърсяване на водни тела и не представлява заплаха за местообитанията на южната блатна костенурка. Предвидените в програмата дейности ще се осъществят на територия която е част от

пригодни местообитания в която видът отсъства. Смъртност на индивиди която да предизвика спад в числеността на популацията на вида не се очаква. Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0).

Въздействия върху земноводните;

Предмет на опазване в защитената зона са 2 вида земноводни. Реализирането на програмата не е свързано със заустване на непречистени производствени и битовофекални води, замърсяване на водоприемници, пресушаване или унищожаване на съществуващи водни обекти служещи за размножаване и местообитания на възрастните или във ларвен стадий. Въздействията върху всеки един вид от земноводните ще бъдат следните:

Червенокоремна бумка *(Bombina bombina)*

Биологични особености:

В България е разпространена в ниските части на страната до около 250m н.в., в Дунавската равнина, Тракийската низина, Северното Черноморие и отделни находища по Южното Черноморие. Обитава естествени и изкуствени езера, реки, потоци, канали, временни локви и наводнени коловози. Предпочита водоеми с обилна растителност. Потенциалните ѝ местообитания в защитената зона са езерата Алепу, Аркутино и Стамополу и реките Ропотамо и Дяволска, с прилежащите им малки водоеми.

Бумката е активна денем и привечер, но в брачния период и през голямата част от нощта. Храни се с насекоми, червеи, охлюви и други безгръбначни животни. Размножителният ѝ период обикновено е през втората половина на април и май. Женската снася от 80 до 300 яйца. Те се прикрепят към водни растения или към субстрата поединично или на малки групи. Хибернацията е от ноември до март-април.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като много рядък вид (V), установена в 4 находища.

При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 3: Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги" в рамките на полевите проучвания в зоната не е установена. Чрез индуктивно моделиране е определена площ на потенциалните ѝ местообитания в зоната 5037,03 ha Разпределението на площта на съответните категории на пригодност е както следва:

Отсъствие (клас 0): 7778,85 ha (60,70% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 2688,70 ha (20,98%);

Пригодни (клас 2): 1451,18 ha (11,32%);

Оптимални (клас 3): 897,15 ha (7,00%)..

Като оптимални местообитания са определени реките Ропотамо и Дяволска и блатата Аркутино, Алепу и Дяволско.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на потенциални слабо пригодни местообитания на вида. По време на посещенията ни на място видът не бе установен. Територията в южната и част е силно пресечена и е неподходяща за обитаване от вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,1556% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. Територията включва слабо пригодни местообитания в които появата ѝ е изключение. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което потенциалните местообитания на червенокоремната бумка *(Bombina bombina)* ще се запазят. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално местообитание на вида по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в местообитанията на червенокоремната бумка *(Bombina bombina)*. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за заобикалянето или пресичане на терена ще се запазят. Оценка на въздействието –фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като земноводните са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Реализирането на програмата не е свързано с пресушаване или замърсяване на водни тела и не представлява заплаха за местообитанията на червенокоремната бумка. Предвидените в програмата дейности ще се осъществят на територия която е част от слабо пригодни местообитания на вида в която отсъства. Смъртност на индивиди която да предизвика спад в числеността на популацията на вида не се очаква.

Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0).

Обща оценка- отрицателно въздействие не се очаква степен 0

Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)*

Биологични особености:

Среща се почти в цялата страна до около 1500m н.в. Отсъства около р. Дунав и долните течения на дунавските притоци, не е доказан за Северозападна България. Обитава разнообразни водоеми със застояла вода – от големи блата и езера до малки локви, кладенци и др., като правило избягва проточни водоеми (реки, потоци и др.). Сухоземната фаза обитава окрайнини на гори и храсталаци в близост до водоемите за размножаване (до около 300m от тях в зависимост от влажността на субстрата). Храни се с различни водни и сухоземни безгръбначни животни. Извършва сезонни миграции, свързани с размножаването и зимуването. Размножителният период започва веднага след стопяването на снега и продължава до средата или края на пролетта. Оплождането става във водата и се предшества от специфични брачни игри. Женската снася яйца, които залепва поединично по подводните растения. От яйцата се излюпват ларви, които до края на лятото метаморфозират и напускат водоемите. Голяма част от възрастните екземпляри напускат водоемите още през втората половина пролетта, но някои остават във водата до средата или до края на лятото. Зимува във водата, по-рядко на сушата (предимно младите).

Заплахите за вида са предимно от антропогенен произход, тъй като в случай на естествено пресъхване по време на сушавия период и с пресъхването на водоемите възрастните индивиди се заравят дълбоко в грунта или се оттеглят по течението на водните тела, които обитават.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R), установим в 5 находища, без данни за числеността на популациите му. При картирането по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 3: Картиране и определяне природозащитното състояние на земноводни и влечуги" в рамките на полевите проучвания в зоната не е установен. Чрез индуктивно моделиране е определена площ на потенциалните му местообитания 9755,78 ха

Отсъствие (клас 0): 3060,02 ha (23,88% от цялата територия на зоната);

Слабо пригодни (клас 1): 2830,98 ha (22,09%);

Пригодни (клас 2): 4896,52 ha (38,21%);

Оптимални (клас 3): 2028,28 ha (15,83%).

Като оптимални обитания са определени реките Ропотамо и Дяволска и блатата Аркутино, Алепу и Дяволско. Като цяло потенциалните местообитания са свързани помежду си.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на пригодни местообитания за вида. По време на посещенията ни на място видът не бе установен.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0803% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. Територията включва пригодни местообитания в които появата на сухоземната фаза е по-скоро изключение. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което местообитанията ще се запазят като пригоди за големия гребенест тритон *(Triturus karelinii)*. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като пригодно за вида местообитание по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в местообитанията на големия гребенест тритон *(Triturus karelinii)*. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за заобикалянето или пресичане на терена ще се запазят. Оценка на въздействието –фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори.

С реализирането на програмата няма да бъдат създадени препятствия по пътищата на придвижване на вида. Въздействия изразяващи се в прекъсване на биокоридори за придвижване на вида няма да бъдат предизвикани (степен 0).

Безпокойство.

Тъй като земноводните са с примитивна нервна система видът е слабо чувствителен към възможните, постоянни източници на безпокойство, като шум, вибрации и светлина. Въздействия не се очакват. (степен 0).

Смъртност.

Реализирането на програмата не е свързано с пресушаване или замърсяване на водни тела и не представлява заплаха за местообитанията на големия гребенест тритон *(Triturus karelinii)*. Предвидените в програмата дейности ще се осъществят на територия която е част от пригодни местообитания на вида в която отсъства. Смъртност на индивиди която да предизвика спад в числеността на популацията на вида не се очаква.

Отрицателни въздействия не се очакват (степен 0).

Обща оценка- отрицателно въздействие не се очаква степен 0

Въздействия върху рибите *(Pisces);*

Предмет на опазване в зоната са 6 вида риби. Реализирането на програмата не е свързано с пресушаването или замърсяването на водните обекти в защитената зона, така че целият клас риби не е застрашен от реализирането ѝ. Предвидените в нея дейности не засягат пряко или косвено водни тела - сладководни или соленоводни (местообитания на видове риби, вкл. такива, предмет на опазване в зоната). Тъй като не се засягат местообитанията риби предмет на опазване в зоната, то смъртност сред тях поради прилагането на програмата не е възможна. Реализирането ѝ ще бъде без отрицателни въздействия върху представителите на рибите (степен 0).

Безгръбначни *(Invertebrata);*

Мекотели *(Mollusca)*

Бисерна мида *(Unio crassus)*

Биологични особености:

Представител на клас миди *(Bivalvia)* обитаващ дълбоки течащи водоеми с пясъчно дъно. Обитава предимно долните течения на реките и някои почти стагнантни водоеми. Ендобиосен филтратор, псамо-пело-аргирофил (песъкливо-тнинесто-глинест характер на дъното). Обикновено индивидите са разделнополови (в реките и големите езера) но популациите изолирани в стари речни мъртвици и др. по-малки стагнантни водоеми са съставени от хермафродитни форми. Полова зрялост мидите достигат след третата година. По хрилете им се развиват до 130000 яйца. Развитието протича с метаморфоза - паразитна ларва глохидиум, която се прикрепя към различни видове риби. У нас яйцата се оплождат от края на април до юни, а узряването на глохидиите в мидите и изхвърлянето им във водата продължава до август. Престояването на яйцата и глохидиите в хрилете на мидата продължава от 20 до 40 дни (Зингстра и кол. 2009).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като рядък вид (R) с числеността на популацията ѝ 29590 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" по време на теренните изследвания е установено 1 георефериранo находище. В изследваните 3 трансекта от по 100 м2 са установени общо 6 екземпляра (6 черупки) от целевия вид. Средната стойност на обилието на вида в зоната е 0.02 екз./м2 (Ab = 0,02±0,03). По данни от крайната карта на разпространението на вида в зоната, общата площ на потенциалните местообитания е 147,95 ha. Ефективно заетите местообитания са в р. Мехмедкьойска и р. Ропотамо в района на вливането им. Предпочитаните от вида хабитати с песъчлив характер на дъното заемат около 60 % от общата дължина на реките в ЗЗ. От 10% до 50 % от тях са в неблагоприятно състояние.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Горскостопанската програма се изготвя за част от сушата в защитената зона и в териториалния ѝ обхват не попадат потенциални местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида.. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида,

включително такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано (степен 0).

Безпокойство.

Всички представители на безгръбначните са с примитивна нервна система и не са чувствителни към безпокойство. Въздействие няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртност няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на програмата – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Безкилна спиралина (*Anisus vorticulus*)

Биологични особености:

Малък сладководен охлюв, представител на белодробните охлюви *(Pulmonata)* от сем (*Planorbidae*) с много тънкостенна, крехка и силно сплесната черупка със светлорозов цвят, равномерно изпъкнала от двете страни. Среща се в Дунавския и Черноморския водосбор – ез. Сребърна, Шабла, Аркутино, околностите на София (блатата около р. Искър), от 0 до 500 м н.в., стагнофил (обитава стагнантни или почти стагнантни водоеми), фитофил (придържа се по водната растителност), за който характерът на дъното няма определящо значение. Обитава бистри води (според някои автори е калцифилен) на дълбочина до 0.4 - 0.6 m, като плътността достига до 1 екз./м^2. Обича чисти води с богата водна растителност, често пъти покрити с водна леща *(Lemna trisulca)*. Предпочита огретите от слънцето литорални участъци на обитаваните от него водоеми Консумира растителен детрит. Има едногодишен жизнен цикъл (Зингстра и кол. 2009). При благоприятни условия се размножава с много бързи темпове. Размножителният период е от март до ноември. Може да издържа известно време на пълно пресъхване или замръзване на водоемите (Георгиев, 2013).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона видът е включен като рядък (R) с числеността на популацията 67680 индивида. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" по време на теренното изследване е установено 1 георeферирано находище, ез. Аркутино. В изследваните 3 трансекта от по 100 м2 са установени общо 6 живи екземпляра от целевия вид. Средната стойност на обилието на вида в зоната е 0,03 екз./м2 (Ab = 0,03±0,02). По данни от крайната карта на разпространението на вида в зоната, общата площ на потенциалните местообитания е 225,6 ha.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания в границите на горската територия за която е изготвена програмата не попадат пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида.. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, включително такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано (степен 0).

Безпокойство.

Всички представители на безгръбначните са с примитивна нервна система и не са чувствителни към безпокойство. Въздействие няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртност няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на програмата – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Твърдокрили *(Coleoptera)*

Представителите на твърдокрилите обикновен сечко обикновен сечко *(Cerambyx cerdo)*, буков сечко *(Morimus funereus),* бръмбар рогач *(Lucanus cervus),* алпийска розалия *(Rosalia alpine*), и миризлив отшелник *(Osmoderma eremita)* са видове чиито ларви се хранят изключително с изгнила дървесина от мъртви дървета.

Поради слаборазвитата нервна система при безгръбначните същите са слабочувствителни към шумови въздействия и човешко присъствие, но повечето от тях са силно чувствителни към промените в характеристиките на местообитанията им. Особено уязвими са видовете, чийто жизнен цикъл преминава през ларвен стадий, за който е необходима жизнена среда различна от тази на имагото и най-често, когато ларвния стадий преминава във водна среда.

Негативните въздействия които са особено опасни по-отношение на насекомите *Insecta* са: 100 Култивация (Превръщането на необработваемите земи в обработваеми), 102 косене, сечи, 180 изгаряне, 700 замърсяване, 701 замърсяване на води, 702 замърсяване на въздуха, 920 пресъхване и 948 пожар.

Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo)*;

Биологични особености:

Представител на сапроксилните бръмбари, обитаващ широколистните гори в защитената зона. Предпочита изложени на слънце, болни или умиращи стари дъбове (най-вече летен дъб, по-рядко зимен дъб, бук или бряст), по-често овлажнени стволове на слънчеви места в гори на фаза на старост и разпадане. Остатъчни находища се срещат

в стари паркове. Женската снася до 100 яйца по кората на дърветата. След 10-15 дни от тях се излюпват ларви, които през първата година правят ходове по кората, а през следващите 2 до 3 години навлизат в дървесината. Какавидират в издълбаните ходове, а имагото излиза през август, но не напуска галериите си до май-юни следващата година.

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона видът е включен като рядък (R) без данни за числеността на популацията му.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" са установени 5 георeферирани находища. Установените находища са в източната част на резерват Ропотамо. Потенциални местообитания в защитената зона са гори с изобилие от мъртва дървесина и поне 1 дърво във фаза на старост на 1 ха. По данни от крайната карта на разпространението на вида в зоната, общата площ на потенциалните местообитания е 7867.93 ha.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0966% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което местообитанията ще се запазят като пригоди за обикновения сечко *(Cerambyx cerdo)*. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като пригодно за вида местообитание по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в пригоди за обикновения сечко *(Cerambyx cerdo)* местообитания. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местообитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за имагото, което е летящо насекомо. Ларвите се придвижват в границите на обема на дървесината на дървото в което пребивават в етапа от жизнения им цикъл. Бариерен ефект няма да има.

Безпокойство

Видът е с примитивна нервна система (ганглиен тип) и е нечувствителен към безпокойство. Въздействие няма да има.

Смъртност

Предпочитания за вида са старите дървета, пъновете и поваленатa стара дървесина. В програмата се предвижда отстраняване на млади дървета под кората на които женската не снася яйца. в които ларвата на вида не се развива. Видът е част от хранителните вериги на дендрофилните птици (кълвачи, дърволазки), поради което загубата на малък брой индивиди не води до съществени промени в характеристиката на популацията му, тъй като еволюционно са възникнали компенсационни механизми, гарантиращи оцеляването му (Пълен цикъл на метаморфозата, кратка продължителност на живота на имагото и дълъг до 5 години на ларвата при различни среди на обитание на фазите от развитието). Смъртността ще бъде в границите на естествените промени. Отрицателно въздействие върху популацията на вида в зоната не се очаква.

Бръмбар рогач *(Lucanus cervus*)

Биологични особености:

Разпространен в Европа Азия рядък вид. Имагото се среща по стволовете на стари и дебели дъбови (по-рядко други) дървета, където се храни със сокове, изтичащи от наранени участъци. Лети денем с тромав и шумен полет. Женската снася яйцата си в стари пънове, а новоизлюпената ларва се храни с гниеща дървесина. Цикълът на развитие на ларвата е дълъг и продължава около 5 години. В края му ларвата какавидира, а имагото се появява в началото на юли**.** Обитава старите, дъбови или смесени, широколистни гори. Може да бъде видян и в градските паркове и градини.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" видът е установен в 16 георeферирани находища. Потенциални местообитания в защитената зона са гори с изобилие от мъртва дървесина и поне 1 дърво във фаза на старост на 1 ха. По данни от крайната карта на разпространението на вида в зоната, общата площ на потенциалните местообитания е 7367.42 ha.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,1064% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което местообитанията ще се запазят като пригоди за бръмбара рогач *(Lucanus cervus)*. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи

да изпълнява функциите си като пригодно за вида местообитание по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в пригоди за бръмбара рогач *(Lucanus cervus)* местообитания. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местобитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за имагото, което е летящо насекомо. Ларвите се придвижват в границите на обема на дървесината на дървото в което пребивават в етапа от жизнения им цикъл. Бариерен ефект няма да има.

Безпокойство

Видът е с примитивна нервна система (ганглиен тип) и е нечувствителен към безпокойство. Въздействие няма да има.

Смъртност

Предпочитания за вида са старите дървета, пъновете и поваленатa стара дървесина. В програмата се предвижда отстраняване на млади дървета под кората на които женската не снася яйца. в които ларвата на вида не се развива. Видът е част от хранителните вериги на дендрофилните птици (кълвачи, дърволазки), поради което загубата на малък брой индивиди не води до съществени промени в характеристиката на популацията му, тъй като еволюционно са възникнали компенсационни механизми, гарантиращи оцеляването му (Пълен цикъл на метаморфозата, кратка продължителност на живота на имагото и дълъг до 5 години на ларвата при различни среди на обитание на фазите от развитието). Смъртността ще бъде в границите на естествените промени. Отрицателно въздействие върху популацията на вида в зоната не се очаква.

Буков сечко *(Morimus funereus)*

Биологични особености;

Представител на сапроксилните бръмбари чиито ларви се хранят изключително с изгнила дървесина от мъртви дървета. Местообитанията му са в широколистните гори в защитената зона. Разпространен е предимно в предпланините (Предбалкан, Краище) и планините (Стара планина, Витоша, Средна гора, Рила, Малешевска планина, Западни и Централни Родопи, Беласица и Славянка), както и в Лудогорието. Среща се от 50 до 1700 м надморска височина. Обитава предимно широколистни и смесени гори (*Fagus, Populus, Tilia, Acer, Salix, Carpinus, Quercus* и др.), но също така се среща и в иглолистни гори. Ларвите се развиват под кора на дървета, където се хранят със сърцевината им. (Зингстра и кол. 2009).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като много рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по

проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" видът не е установен. Потенциални местообитания в защитената зона са гори с изобилие от мъртва дървесина и поне 1 дърво във фаза на старост на 1 ха.

Чрез моделиране посредством софтуерът MaxEnt е устновена обща площ на потенциалните местообитания е 7112.31 ха.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,1101% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което местообитанията ще се запазят като пригоди за буковия сечко *(Morimus funereus)*. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като пригодно за вида местообитание по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в пригоди за буковия сечко *(Morimus funereus)* местообитания. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местобитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – фрагментация не се очаква (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за имагото, което е летящо насекомо. Ларвите се придвижват в границите на обема на дървесината на дървото в което пребивават в етапа от жизнения им цикъл. Бариерен ефект няма да има.

Безпокойство

Видът е с примитивна нервна система (ганглиен тип) и е нечувствителен към безпокойство. Въздействие няма да има.

Смъртност

Предпочитания за вида са старите дървета, пъновете и поваленатa стара дървесина. В програмата се предвижда отстраняване на млади дървета под кората на които женската не снася яйца. в които ларвата на вида не се развива. Видът е част от хранителните вериги на дендрофилните птици (кълвачи, дърволазки), поради което загубата на малък брой индивиди не води до съществени промени в характеристиката на популацията му, тъй като еволюционно са възникнали компенсационни механизми, гарантиращи оцеляването му (Пълен цикъл на метаморфозата, кратка продължителност

на живота на имагото и дълъг до 5 години на ларвата при различни среди на обитание на фазите от развитието). Смъртността ще бъде в границите на естествените промени. Отрицателно въздействие върху популацията на вида в зоната не се очаква.

Алпийска розалия *(Rosalia alpina)*

Биологични особености:

Реликтов вид за територията на Европа. Имагото е насекомо със средни размери. Среща се в стари гори в планинския пояс от 500 до 1500м с участие най-често на бук и бреза, но също бряст, габър липа и кестен. Други гостоприемници дървета са смърч, бор, топола, върба, глог, орех, круша. Възрастните са активни в слънчевите дни от юни до септември. Могат да бъдат открити около дърветата от които са излезли и по стари повалени дървета. Хранят се със сока от наранени дървета. След чифтосване, женската снася яйцата си в прясно отсечени, мъртви или умиращи букови дървета, в рани по кората или цепнатини. Ларвите пробиват ходове в отмиращата дървесина и след 2-3 години се превръщат в какавиди. Ларвите са част от храната на кълвачите, а имагото на много горски птици. Заплаха за вида са горските пожари и изсичането на старите букови гори.

<u>Оценка на популацията в зоната.</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" видът не е регистриран.

Чрез моделиране посредством софтуерът MaxEnt е установена обща площ на потенциалните местообитания е 7112.31ха.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания в границите на горската територия за която е изготвена програмата не попадат пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида.. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, включително такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано (степен 0).

Безпокойство.

Всички представители на безгръбначните са с примитивна нервна система и не са

чувствителни към безпокойство. Въздействие няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртност няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на програмата – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Миризлив отшелник *(Osmoderma eremita)*

Биологични особености:

Обитава предимно хралупите на стари дървета, които растат на слънчеви места. Този вид бръмбар лети лошо - на къси разстояния и може да измине само от 300 до 1000 метра. Около 70% от насекомите през целия си живот така и не напускат родното дърво. Дендробионтен вид. Обитава хралупи на стари, все още живи дървета. Среща се в смесени широколистни гори от 50 до 1200 м надморска височина. При избор на местообитания, предпочита първо *Querqus*, след това *Tillia, Salix, Fagus, Prunus, Pyrus*, *Malus и* др. Женските снасят яйцата в гниещата дървесина в хралупи на дървета, където се развиват и ларвите. Развитието на ларвите продължава 2-3 години. Възрастните насекоми се срещат от май до септември, но най-често се наблюдават през юли (Зингстра и кол. 2009). Известни са около 20-ина находки предимно от югозападните и югоизточните части на страната. Тези насекоми могат да се срещнат и в градските паркове и алеи, където също има гниещи дървета. Счита се, че най-голямата популация на вида в Европа сега се намира в Латвия и Швеция. Видът е застрашен поради изсичането на старите дървета.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността на популацията му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" видът не е регистриран в границите на защитената зона. Чрез моделиране посредством софтуерът MaxEnt е установена обща площ на потенциалните местообитания е 142.42 ха

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания в границите на горската територия за която е изготвена програмата не попадат пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида.. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, включително такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано (степен 0).

Безпокойство.

Всички представители на безгръбначните са с примитивна нервна система и не са чувствителни към безпокойство. Въздействие няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртност няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на програмата – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Еднорог болбелазмус (*Bolbelasmus unicornis*)

Биологични особености;

У нас е известен от няколко находки от Дунавската равнина, Лудогорието, западното Средногорие и южното Черноморско крайбрежие. Стенотипен, подземен и мицетофил. Трофично е свързан с подземни гъби (*Ascomycetes*), най-вече трюфели (*Tuberales*). Обитава единствено първични растителни съобщества, които никога не са била използвани за земеделски цели. Среща се в топли и сухи покрайнини на разсветлени дъбови гори, тревисти пасища от екстензивен тип, брегове на реки и сечища. Често срещан елемент в хабитата му е леската (*Corylus avellana*). Имагото е активно привечер по здрач или в ранните часове на нощта. Микрохабитат – в почвата, върху гъби или мъртви корени на дървета. По време на размножителния период (юни-юли) мъжкият лети ниско над земята преди залез слънце и търси женската, която не лети, а чака мъжкия на земята. Възрастните са наблюдавани да летят на височина до около 0.5 м над земята, като полетът им е кратък. Той започва около 40 - 45 минути след залез слънце и продължава между 15 до 30 минути. Според чешки специалист полети са регистрирани в интервала 21.00-22.00 ч. на последната седмица на май и първите три седмици на юни. Ларвата живее също в почвата, където се храни с мицели на гъби, живеещи по гниещи коренища на дървета (МОСВ 2013).

Заплахи за целевия вид са:

B01.02 изкуствено залесяване в открити земи (неместни дървесни видове)

B02.04 отстраняване на мъртви и умиращи дървета

B04 използване на биоциди, хормони и химикали (горско стопанство)

J01.01 Изгаряне

B02.02 разчистване на горите (гола сеч)

<u>Оценка на популацията в зоната.</u>

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" видът не е регистриран в границите на защитената зона. Чрез моделиране

посредством софтуерът MaxEnt е установена обща площ на потенциалните местообитания е 42.13 ха. Като потенциални местообитания са определени гори на юг от с. Ново Паничарево.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания в границите на горската територия за която е изготвена програмата не попадат пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида.. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, включително такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано (степен 0).

Безпокойство.

Всички представители на безгръбначните са с примитивна нервна система и не са чувствителни към безпокойство. Въздействие няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртност няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на програмата – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Пеперуди *(Lepidoptera)*

Предмет на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" са включени 4 вида пеперуди.

Еуфидриас (*Euphydryas aurinia)*

Биологични особености;

Едра дневна пеперуда, разпространена в Европа, Турция, умерения пояс на Азия и Корея. В България е разпространена локално до 2100 m н.в. в континенталния и алпийския биогеографски региони. Видът обитава най-често тревисти ливади и поляни в гори и покрайнините им. Обитава тревисти ливади и поляни в гори и покрайнините им. Среща се в изолирани популации, в планините до 2100 м (Мальовица), като има и популации в ниските части на югоизточна България с надморско височина под 200 м (Източните Родопи, Странджа) и дори до морското равнище (нос Хумата между Созопол и Приморско, Резово, Варвара). Има едно поколение от април до юли според надморската височина. Има 4 стадия - яйце, ларва (гъсеница), какавида и имаго (пеперуда). Гъсениците са черни, грубо окосмени с фини разклонени шипчета, с бели

стигми и бели точици между сегментите, с червеникави главова капсула и анален край. Хранят се със *Succisa pratensis* (ливадна синьоглавка, обикновено синьоглавче), самогризка (*Scabiosa*), жълта тинтява (*Gentiana lutea*) и орлови нокти (*Lonicera periclymenum*). Ларвите зимуват на групи в паяжинно гнездо. Появяват се отново през март-април. Какавидират през април-май, имагинират април-юни в зависимост от надморската височина. Зимува гъсеницата, която какавидира през април и често имагинира същия месец (Зингстра и кол. 2009).

Оценка на популацията в зоната.

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I" видът не е установен. Определената при картирането обща площ на потенциалните местообитания на вида е 1104,41 ha.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания в границите на горската територия за която е изготвена програмата не попадат пригодни за вида местообитания. Потенциалните местообитания са тревни съобщества в които не се предвиждат свързани с реализирането на програмата дейности.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида.. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Прекъсване на биокоридори.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, включително такива, които биха могли да изпълняват биокоридорна функция. Прекъсване на биокоридори няма да бъде предизвикано (степен 0).

Безпокойство.

Всички представители на безгръбначните са с примитивна нервна система и не са чувствителни към безпокойство. Въздействие няма да има (степен 0).

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Смъртност няма да има (степен 0).

Обща оценка на въздействието от реализирането на програмата – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0)

Лицена *(Lycaena dispar)*

Биологични особености;

Сравнително дребна дневна пеперудка, разпространена в Европа и Турция. Среща се по влажни и по-рядко в сухи тревисти места, покрай канавки изкопи потоци и други

източници на влага. Местообитанията на вида са в близост до езера, канавки, изкопи, потоци, реки и други източници на влага.

Гъсеницата се храни основно със зелените листа на растения от семейство лападови.

В България се среща почти навсякъде из открити припечни места край езера, вади, канавки и други влажни зони до към 1000 м (около Копривщица) в планините по брегове с хранителните растения от семейство Лападови – *Rumex hydrolapathum, R. crispus, R. aquaticus*. Пеперудите летят от май до октомври. Поколенията вероятно са три в зависимост от надморската височина (Зингстра и кол. 2009).

Оценка на популацията в защитената зона

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като рядък вид R, без данни за числеността ѝ.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I, Обособена позиция 1: Картиране и определяне природозащитното състояние на безгръбначни животни" видът не е регистриран в защитената зона.

Чрез моделиране посредством софтуера MaxEnt са определени потенциални местообитания на вида с площ 2715.9 ha.

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Бариерен ефект;

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. прекъсващи коридори за разпространението на вида. Въздействия не се очакват (степен 0)

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди в на територията за която е изготвена програмата. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка- не се очакват въздействия (степен 0)

Тигрова пеперуда (*Euplagia quadripunctaria*)

Биологични особености;

В Европа е често срещан вид, като имагото е най-масово от края на май- до юли. Гъсениците и имагото обитават различни местообитания засолени степи, засолени равнини, засолени блата и плитки засолени езера, силно повлияни от панонския климат с високи температури и засушаване през лятото тип местообитания, 1530, 6260, покрайнини на гори, сметища, градски паркове (Лондон), като не се отдалечава от водни обекти реки и потоци. (EEA). В България е често разпространен вид (Бешков). Може да бъде наблюдавана както денем така и нощем. Среща в основните райони за пеперуди (Бешков) като Попинци, Долината на р. Арда, Калиманци, Златни пясъци, Триград, Ропотамо и др. Ларвите и се срещат по често разпространени и рудерални растения по влажни места, сметища, градски паркове и др като коприва *(Urtica dioica)*, мъртва коприва *(Lamium purpureum)* самобайка *(Glechoma hederacea)*, малини *(Rubus idaeus)*, бял равнец *(Achillea millefolium)* (Fisher, Brian). Единствено на остров Родос се наблюдават струпвания в големи количества на имагото.

Оценка на популацията в зоната.

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като рядък вид (R) без данни за числеността му. В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I" видът е установен в над 50 находища с численост от 163888 до 195540 индивида. Определената при картирането обща площ на потенциалните местообитания на вида е 7912.88 ha (61.74% от площта на зоната).

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Според наличните в МОСВ пространствени данни и нашите проучвания горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около границата ѝ са разположени извън потенциалните местообитания на вида.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да има (степен 0).

Бариерен ефект;

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. прекъсващи коридори за разпространението на вида. Въздействия не се очакват (степен 0)

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди на територията за която е изготвена програмата. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка- не се очакват въздействия (степен 0)

Dioszeghyana schmidtii

Биологични особености;

Обитава покрайнините на просветни дъбови гори с *Acer tataricum*. У нас е известна от малко находища, разпръснати из страната – Източните Родопи на изток от Студен Кладенец, Сакар, Кричим, "Петеловото" над Попинци, Панагюрско, Кула, Видинско. Ларвите се хранят с *Acer tataricum*. Какавидират в почвата без пашкул. Зимуват какавидите (Зингстра и кол. 2009). Имагото се появява рано през пролетта и среща от март до май (Fajčík 1998; Nowacki 1998; Korompai 2006), масово през втората половина на април. Появата на имагото съвпада с цъфтежа на трънката *(Prunus spinosa)*, глога *(Crataegus)* и дивата круша (Korompai 2006). Периодът на масовия летеж продължава в местообитанията на вида 15 до 20 дни. Молците са активни през нощта, първите екземпляри се появяват на заздрачаване и около половин час, след като летенето им продължава до късно през нощта. Привличат се от живачните лампи на уличното осветление. Ларвите се срещат от май до юни (Fajčík 1998). Видът обитава зоната на дъбовите гори до надморска височина 1200м. Предпочитан хабитат са ксеротермните гори и лесостепи, но се среща и в горски култури (Korompai 2006 г.). Съобщаван е за типове природни обитания 91G0 *Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*, *91H0** Панонски гори с космат дъб. *(Quercus pubescens)*, *91I0* *Евро-сибирски степни гори с *Quercus spp* и 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; (Viceníková, Polák 2003). Ларвите се по клоните на мекиша *(Acer tataricum)*, полския клен (*Acer campestre*), цер *(Quercus cerris)* и космат дъб *(Quercus pubescens*).

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като много рядък вид (V) с численост на популацията ѝ от 3863 до 4680 индивида..

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I" са установени 5 екземпляра от целевия вид в 5 находища.

Общата площ на териториите с потенциални условия за популациите на вида според крайната карта е 8165,86 ha, респективно 63.72% от площта на зоната.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Според наличните в МОСВ пространствени данни горската територия, за която е изготвена програмата и 200 m буфер около нея са разположени в границите на пригодни за вида местообитания.

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Горската територия за която се изготвя програмата е с площ 78,374 дка което е 0,0959% от общата площ на потенциалните местообитания на вида. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което местообитанията ще се запазят като пригоди за вида. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като пригодно за вида местообитание по тези причини отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Фрагментация на местообитания

С реализирането на програмата ще бъдат проведени дейности за стопанисване на горите в пригоди за пеперудата *Dioszeghyana schmidtii* местообитания. С реализирането на програмата територията ще се запази като горска, без да се създават изолирани един от друг фрагменти и без да бъде предизвикана фрагментацията на местообитанията на вида. Възможностите за запазване на непрекъснатостта на местообитания ще останат непроменени. Оценка на въздействието – фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0)

Прекъсване на биокоридори

Характерът на предвидените в програмата дейности не предполага бариерен ефект за имагото, което е летящо насекомо. Ларвите не напущат до какавидирането им растението с листата на което се хранят. Бариерен ефект няма да има.

Безпокойство

Видът е с примитивна нервна система (ганглиен тип) и е нечувствителен към безпокойство. Въздействие няма да има.

Смъртност

С реализирането на програмата не се предвиждат дейности в потенциални местообитания предизвикващи масова смъртност на вида (използване на пестициди, опожаряване и др.). Смъртността на имагото и ларвите (гъсениците) ще бъде в границите на естествената. Въздействие не се очаква (степен 0).

Обща оценка не се очакват отрицателни въздействия – (степен 0)

Правокрили *(Orthoptera)*

Обикновен паракалоптенус *(Paracaloptenus caloptenoides)*

Биологични особености;

Представител на късопипалните скакалци обитаващ *к*аменисти или пясъчни, сухи местообитания (склонове, сипеи, пасища и т.н.) в средно-голяма надморска височина предимно между 800 и 1600 м н.в. за западната форма (0-700 за източната форма).

Възрастните се появяват през лятото. Те остават на земята, особено в подножието на засипаните с чакъл и камъни места и се укриват в близката растителност. Като заплахи, влияния и критерии върху благоприятното състояние на вида са определени следните дейности:

Използването на инсектициди в горското и селското стопанство;

Пожари в местообитанията на вида;

Застрояване в местообитанията на вида;

Залесяване с нетипични видове и засаждане на монокултури;

Паша в местообитанията на вида;

Интензивността на коситбата в местообитанията;

Деградация поради захрастяване, залесяване, инфраструктурни проекти.

В някои случаи инфраструктурните проекти могат да доведат до поява на нови местообитания.

<u>Оценка на популацията в защитената зона</u>

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като разпространен вид (С) без данни за числеността на популацията му.

В рамките на полевите проучвания по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I" са установени 10 находища. Плътността на популациите е ниска, което вероятно се дължи на гъстотата на гората и микроклиматичните особености на района. По данни от крайната карта на разпространението на вида в зоната, общата площ на потенциалните местообитания е 8416.59 ha.

<u>Оценка на популацията в територията на действие на програмата;</u>

Съгласно пространствените данни от проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОСВ 2013) предвиденият за реализирането на ИП терен е в границите потенциални местообитания на вида. Съгласно нашите проучвания предвидената за реализирането на ИП територия в по-голямата си част е горска територия, която е сред непригодните за вида местообитания.

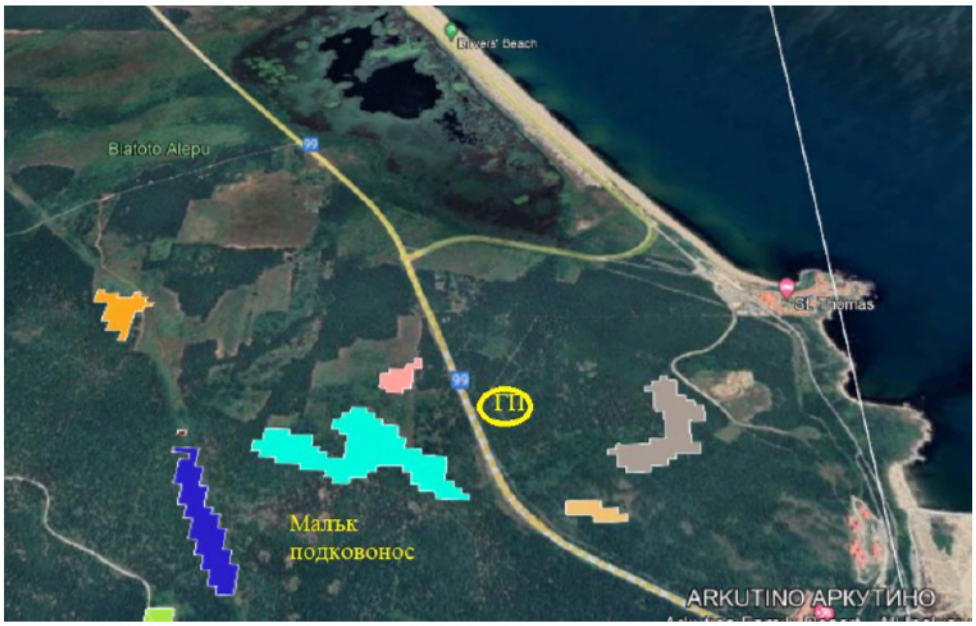

Фиг. 5.1.1.2-*11 Разположение на територията, обект на програмата спрямо потенциалните местообитания на обикновения паракалоптенус (Paracaloptenus caloptenoides)*

Оценка на въздействията от реализирането на програмата;

Пряко унищожаване на местообитания

Унищожаване на местообитания;.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Въздействие няма да има (степен 0).

Фрагментация на местообитания.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Фрагментация няма да бъде предизвикана (степен 0).

Бариерен ефект;

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида, вкл. прекъсващи коридори за разпространението на вида. Въздействия не се очакват (степен 0)

Смъртност.

Предвидените в програмата дейности не засягат пряко местообитания на вида. Не съществува вероятност за присъствие на индивиди на територията за която е изготвена програмата. Въздействие няма да има (степен 0).

Обща оценка – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

5.1.2. ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо"

5.1.2.1. Върху типовете природни местообитания;

Съгласно стандартния формуляр на ЗЗ BG0002041 „Комплекс - Ропотамо" зоната е тип А- защитена зона, обявена по Директивата за опазване на дивите птици и в нея не се опазват природни местообитания.

5.1.2.2. Върху видовете – предмет на опазване;

Съгласно заповед РД-82/3.02.2009г с която е обявена ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" предмет на опазване в нея са 80 вида птици чиито местообитания подлежат на опазване съгласно чл.6, ал.1, т.3 от ЗБР и 60 вида птици които се струпват в значителни количества по време на размножаване, линеене, зимуване или миграция за които територииите в които се струпват подлежат на опазване съгласно чл.6, ал.1, т.4 от ЗБР.

Видовете птици, които се опазват в защитената зона BG0002041 „Комплекс Ропотамо" са предимно водолюбиви птици, които обитават влажни зони, вкл. морски крайбрежия и други видове, обитаващи гори ливади, храсталаци и пасища.

При анализа на очакваните въздействия върху видовете птици и местообитанията им, предмет на опазване в защитената зона, видовете ще бъдат разгледани по екологични групи – водолюбиви, обитатели, на морския бряг, грабливи и лешояди, обитатели на горите и обитатели на откритите площи, до колкото всяка една придържаща се към дадено местообитания група може да бъде засегната от реализирането на програмата.

Територията на защитената зона покрива различни хабитати (влажни зони, крайбрежна ивица, горски местообитания, открити обработваеми и необработваеми земи, прилежащи на населените места земи и пр.) всеки един от които е от значение за цяла група от птици за която загубата на местообитание, може да доведе до спад на числеността на видовете, които я обитават.

За оценка на степента на въздействията върху птиците предмет на опазване в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" и техните местообитания е използвана 5 степенна скала (Percival, S.M., Band, W. and Leeming, E. 1999), включена в изготвената от Шотландската агенция по околна среда (Scottish Natural Heritage) и Британската асоциация за използване на енергията на вятъра (British Wind Energy Association) методика, използвана първоначално за оценка на степента на въздействие върху птиците от строителството на вятърни паркове, но по-късно модифицирана в Ирландия и използвана в много страни в Европа, включително в САЩ и Канада за оценка на въздействието от различни инвестиционни намерения.

Определяне на степента на въздействията:

Степен	Описание на въздействията
Много висока -5	Тотална промяна или много голяма загуба на ключови елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до коренна промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото ще бъде напълно променено **Критерий от площта на включените в зоната местообитания/ численост на видовете са се запазили по-малко от 20%**
Висока -4	Много от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата са променени така, че бъдещето развитие ще доведе до промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото в по-голямата си част ще бъде променено **Критерий загуба на от 20% до 80% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Средна 3	Промяна на един или няколко от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до частични промени на нейния характер/композиция/атрибути. **Критерий загуба на от 5% до 20% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Ниска 2	Слаба промяна на съществуващите елементи и условия. Промяната, произтичаща от загубата/промяната ще бъде осезаема, но основният характер/композиция/атрибути на защитената зона ще бъдат подобни на развитието без намеса в съществуващите обстоятелства/модели. **Критерий загуба на от 1% до 5% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Незначителна 1	Много слаба промяна в съществуващото състояние. Промяната е едва различима и се приближава до ситуация, "без промяна". **Критерий загуба на по-малко от 1% от включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**

За всеки един от видовете птици, които се опазват в защитената зона се очакват следните въздействия от реализирането на програмата:

Водолюбиви видове птици и непринадлежащи към водолюбивите видове придържащи се към влажни зони, речни и морски брегове, блата и наводнени терени птици;

В тази група влизат следните видове птици: Бял щъркел *(Ciconia ciconia),* Черен щъркел *(Ciconia nigra),* Розов пеликан *(Pelecanus onocrotalus)*, Кудроглав пеликан *(Pelecanus crispus)*, Сив жерав *(Grus grus)*, Блестящ ибис *(Plegadis falcinellus)*, Бяла лопатарка *(Platalea leucorodia)*, Поен лебед *(Cygnus cygnus)*, Голяма бяла чапла *(Egretta alba)*, Малка бяла чапла *(Egretta garzetta)*, Гривеста чапла *(Ardeola ralloides)*, Нощна чапла *(Nycticorax nycticorax)*, Ръждива чапла *(Ardea purpurea)*, Малък воден бик *(Ixobrychus minutus)*, Голям воден бик *(Botaurus stellaris)*, Малък корморан *(Phalacrocorax*

pygmeus), Среден корморан *(Phalacrocorax aristotelis),* Малка черноглава чайка *(Larus melanocephalus)*, Малка чайка *(Larus minutus)*, Дългоклюна чайка *(Larus genei)*, Гривеста рибарка *(Sterna sandvicensis)*, Речна рибарка *(Sterna hirundo)*, Черна рибарка *(Chlidonias niger)*, Дебелоклюна рибарка *(Gelochelidon nilotica)*, Белобуза рибарка *(Chlidonias hybridus)*, Белочела рибарка *(Sterna albifrons)*, Белокрила рибарка *(Chlidonias leucopterus)*, Обикновен буревестник *(Puffinus yelkouan)*, Белоока потапница *(Aythya nyroca)*, Мраморна патица *(Marmaronetta angustirostris)*, Голяма пъструшка *(Porzana porzana)*, Средна пъструшка *(Porzana parva)*, Малка пъструшка *(Porzana pusilla)*, Земеродно рибарче *(Alcedo atthis)*, Саблеклюн *(Recurvirostra avosetta)*, Кафявокрил огърличник *(Glareola pratincola)*, Морски дъждосвирец *(Charadrius alexandrinus)*, Малък горски водобегач *(Tringa glareola)*, Мустакато шаварче *(Acrocephalus melanopogon),* Малък нирец *(Mergus albellus)*, Голям гмурец *(Podiceps cristatus)*, Малък гмурец *(Tachybaptus ruficollis)*, Червеногуш гмурец *(Podiceps grisegena)*, Черноврат гмурец *(Podiceps nigricollis)*, Голям корморан *(Phalacrocorax carbo)*, Голям нирец *(Mergus merganser)*, Среден нирец *(Mergus serrator*), Бял ангъч *(Tadorna tadorna)*, Сива чапла *(Ardea cinerea)*, Ням лебед *(Cygnus olor)*, Голям свирец *(Numenius arquata)*, тъмногръд брегобегач *(Calidris alpina)*, Трипръст брегобегач *(Calidris alba)*, Малък брегобегач *(Calidris minuta)*, Кривоклюн брегобегач *(Calidris ferruginea)*, малък червеноног водобегач *(Tringa totanus)*, голям зеленоног водобегач *(Tringa nebularia)*, Малък зеленоног водобегач *(Tringa stagnatilis)*, Голям горски водобегач *(Tringa ochropus)*, Воден дърдавец *(Rallus aquaticus)*, Зеленоножка *(Gallinula chloropus)*, Стридояд *(Haematopus ostralegus)*, Речен дъждосвирец *(Charadrius dubius),* Пясъчен дъждосвирец *(Charadrius hiaticula)*, Сребриста булка *(Pluvialis squatarola)*, Обикновена калугерица *(Vanellus vanellus)*, Голяма белочела гъска *(Anser albifrons)*, Фиш *(Anas penelope)*, Зимно бърне *(Anas crecca)*, Лятно бърне *(Anas querquedula)*, Сива патица *(Anas strepera)*, Зеленоглава патица *(Anas platyrhynchos)*, Шилоопашата патица *(Anas acuta)*, Клопач *(Anas clypeata)*, Качулата потапница *(Aythya fuligula)*, Лиска *(Fulica atra)*, Червеноклюна потапница *(Netta rufina)*, Кафявоглава потапница *(Aythya ferina)*, Планинска потапница *(Aythya marila)*, Ледена потапница *(Clangula hyemalis)*, Траурна потапница *(Melanitta nigra)*, Кадифена потапница *(Melanitta fusca)*, Голяма белочела гъска *(Anser albifrons)*, Фиш *(Anas penelope)*, Зимно бърне *(Anas crecca)*, Сива патица *(Anas strepera)*, Зеленоглава патица *(Anas platyrhynchos)*, Шилоопашата патица *(Anas acuta)*, Клопач *(Anas clypeata)*, Качулата потапница *(Aythya fuligula)*, Лиска *(Fulica atra)*, Звънарка *(Bucephala clangula)*, Средна бекасина *(Gallinago gallinago),* Черноопашат крайбрежен бекас *(Limosa limosa)*, Речна чайка *(Larus ridibundus)*, чайка буревестница *(Larus canus)*, Малка черногърба чайка *(Larus fuscus)*, Трипръста чайка *(Rissa tridactyla)*, Сребриста чайка *(Larus argentatus)*, Жълтокрака чайка *(Larus cachinnans)*, Тръстиков блатар *(Circus aeroginosus)*, Ливаден блатар *(Circus pygargus)*, Полски блатар *(Circus cyaneus)* - Обитава тревни съобщества, обработваеми земи, влажни зони и стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер в Европа, Азия и Северна Америка и Степен блатар *(Circus macrourus)*.

Включените в тази група видове птици с изключение на черния щъркел *(Ciconia nigra)* обитава влажните зони езерата Алепу, Аркутино, Стомопло, долното течение на р.

Ропотамо, азмаците около реката, акваторията на Черно море и Черноморското крайбрежие, включително прибойната зона и морските плажове и местообитанията им попадат извън границите на горската територия за която е изготвена програма. Поради разположението на местообитанията им извън обхвата на възможните въздействия от предвидените в програмата дейности тези видове, както и местообитанията им ще останат незасегнати и отрицателни въздействия върху тях не се очакват. По тези причини те не се разглежат по-надолу в анализа на очакваните от реализирането ѝ въздействия. Черният щъркел *(Ciconia nigra)*, който се класифицира към водолюбивите видове птици и се храни изключително с риба, често гнезди на по-отдалечени от водоемите в които си търси храната места включително скали и дървета в горите за това се разглежда самостоятелно в анализа на въздействията.

Черен щъркел *(Ciconia nigra),-* гнездещо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид, включен в Червената книга на България. За разлика от белия щъркел при миграция лети на малки ята и нощува на по-отдалечени от селища и пътища места.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ и преминаващ вид с численост 2 гнездещи двойки и 500 преминаващи индивида. Направените от автора на тази част от ДОСВ наблюдения в продължение на 10 години, показват, че отделни птици се задържат в размножителния период в откритите площи южно от подържан резерват Вельов вир и източно от Веселата скала след което птиците напускат района. Гнезденето на вида, който се храни предимно с риба не е потвърдено. Горската територия, като е предмет на програмата е част от потенциалните за гнездене местообитания, но в действителност в нея няма подходящи за гнездене условия (дървета с подходяща височина, възраст и развита корона) и това е потвърдено в исторически дълъг период.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Тъй като видът гнезди в отдалечени и трудно достъпни места прогонване на индивиди от местообитанията им, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с реализирането на програмата не се очаква. Очакваната смъртност сред прелитащите и задържащите се в защитената зона ще бъде в границите на естествената и промени в числеността им не се очаква.

Въздействия от предвидени в програмата дейности за стопанисване на гората, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват.

Загуба на местообитания;

Установените в резултат на многогодишни наблюдения места в които се задържат отделни индивиди по време на миграция и в размножителния период са извън границите на горската територия, предмет на програмата. В програмата дейности в местоообитания на вида в който той се размножава, задържа и ловува не се предвиждат. Въздействия от реализирането на програмата не се очакват (степен 0).

Обитатели на откритите пространства, пустеещи места, тревни площи и храсталаци, селскостопански площи, ниви, угари, люцерни, детелини и покрайнини на селища, паркове и градини, брегове, включително и отвесни стени в антропогенни местообитания;

В тази група влизат видовете Ливаден дърдавец *(Crex crex),* Полска бъбрица *(Anthus campestris),* Ястребогушо коприварче *(Sylvia nisoria),* Червеногърба сврачка *(Lanius collurio),* Брегова лястовица *(Riparia riparia)* и Обикновен пчелояд *(Merops apiaster)*. Към групата се числи и малкия сокол *(Falco columbarius)*, който е само зимуващ за България вид, ловуващ в открити местообитания. Поради разположението на местообитанията им извън обхвата на възможните въздействия от предвидените в програмата дейности тези видове, както и местообитанията им ще останат незасегнати и отрицателни въздействия върху тях не се очакват. Няма да бъдат разглеждани по долу в анализа.

Обитатели на горските площи;

В тази група влизат видовете разполагащи гнездата си между клоните на дървета, хралупи, скали, просеки, горски поляни и храсталаци в горите или на други места, но ловуват в покрайнините на горите или разредени гори. За тази група се очакват следните въздействия:

Кръстат (царски орел) ***(Aquila heliaca)*** **-** Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ в България вид. Предполагаемият размер на популацията му у нас е 25-30 дв. В страната са установени 17 гнезда, като 14 са между реките Тунджа, Марица и Западна Странджа. От 17-те известни в България гнезда 13 са на тополи. Обитава високостъблени, разредени широколистни и смесени гори. Гнезди в покрайнините на горите, обикновено в съседство с горски пасища и поляни. Често гнездата са на единични дървета край реки, сред ниви, ливади или пасища. Предпочитаното дърво за гнездене е тополата, но гнезда са установени и върху дъб, бор, бук, бряст, акация, върба, а в миналото - и върху слива и кайсия. Често двойката има няколко гнезда, от които едното използва по няколко години.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

По време на сезонните миграции отделни птици прелитат над Черноморското крайбрежие и ЗЗ „Комплекс - Ропотамо". Не гнезди на територията на защитената зона, а само е регистриран като преминаващ вид с численост 1 индивид. По време на миграции епизодично високо над територията, предмет на програмата се наблюдават отделни прелитащи индивиди.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Видът не гнезди и не се задържа в защитената зона. По тези причини безпокойство на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с реализирането на програмата не се очаква. Дейностите в

територията за която е изготвена не са в състояние да предизвикат промени в числеността на прелитащите над защитената зона.

Очакваната след реализирането на програмата смъртност сред прелитащите и задържащите се в нея ще бъде в границите на естествената.

Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността кръстатия (царски) орел *(Aquila heliaca)* не се очакват.

Загуба на местообитания;

Видът не гнезди в горската територия, предмет на програмата и не я ползва за търсене на храна тъй като влизащите в състава ѝ имоти са отдалечени на повече от 30 км от най-близкото място в което е установено гнездене.

Въздействия не се очакват.

Обща оценка на въздействията – не се очакват въздействия (степен 0).

Орел рибар *(Pandion haliaetus)* - Гнездещо-прелетен и преминаващ за България вид. В миналото е бил чест вид в поречието на р. Дунав, но сега размерът на гнездящата популация в България се оценява на 3-6 двойки (Янков 2007). Орелът рибар е вторият най-широко разпространен в света вид от грабливите птици, след сокола скитник. Той е космополитен вид и се среща в умерените и тропически региони на всички континенти с изключение на Антарктида (Poole 1994).

Гнезди винаги близо до водоеми в които има достатъчно риба с която се храни. Гнездата са отдалечени на разстояние 3-5 км от водни басейни, но има случаи, когато гнезди и на дървета сред блата и езера. Ловува във водоемите край които гнезди.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

Над Черноморското крайбрежие и защитената зона по време на сезонните миграции прелитат отделни птици. Видът не гнезди, а е само преминаващ през ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" с численост от 4 до 20 индивида. По време на миграциите птиците не се задържат в защитената зона. По време на миграции епизодично високо над територията, предмет на програмата се наблюдават отделни прелитащи индивиди.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Видът не гнезди в защитената зона и територията, предмет на програмата и не се задържа в защитената зона. По тези причини безпокойство на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с реализирането на програмата не се очаква. Дейностите в територията за която е изготвена не са в състояние да предизвикат промени в числеността на прелитащите над защитената зона. Очакваната след реализирането на програмата смъртност сред прелитащите и задържащите се в нея ще бъде в границите на естествената.

Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на орела рибар *(Pandion haliaetus)* не се очакват.

Загуба на местообитания;

Видът не гнезди в територията, предмет на програмата е не я ползва за търсене на храна тъй като ловува в подходящи за това водоеми, а местата с установено гнездене са отдалечени на повече от 40 км от нея.

Въздействия от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка на въздействията – не се очакват въздействия.

Голям креслив орел *(Aquila clanga)* - Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Няма данни, че видът със сигурност гнезди в България и се среща рядко по време на миграция и зимуване. Обитава високостъблени широколистни и смесени гори в планините и равнините, често в долините на реки, край езеро, блата и язовири, близо до ливади, поляни и сечища. Храни се с дребни бозайници, птици, влечуги и земноводни (Нанкинов 2012).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" е включен само като преминаващ вид с численост 1 индивид. Над защитената зона прелита епизодично по време на сезонните си миграции без да се задържа в нея. Епизодично високо над територията, предмет на програмата се наблюдават отделни прелитащи индивиди по време на сезонните им миграции.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват, тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. При миграция прелита и над големи населени места като числеността на мигриращите не зависи от големината им.

Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността му не се очакват .

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия.

Малък креслив орел *(Aquila pomarina)* - Гнездещо прелетен за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Малкият креслив орел е един от най-многочислените видове които прелитат над територията на България и Черноморското крайбрежие по време на миграция. Числеността на гнездящата популация в България е 350- 400 двойки (Янков). Гнезди на дървета, по често в покрайнината на гората. Хранителният му спектър включва дребни бозайници до големината на заек, птици, влечуги, земноводни, насекоми, а в Африка са наблюдавани и

случаи на ограбване на яйцата от гнездата на гнездящите там птици. При миграции прелита разстояния от порядъка на 9 350 км по права линия (Meyburg, B.-U. & C. Meyburg (2009):

Голяма част от птиците загиват в районите на зимуване (Африка) и Близкия изток в които не подлежат на опазване според местното законодателство, поради отравяне и лов (Mendelssohn and Paz, 1977; Meyburg et al., 2004).

Женската снася 1-3 яйца, но само в годините с изобилие от храна израства повече от един млад. Обикновено първото излюпило се пиле изяжда останалите, така че една двойка отглежда успешно едно малко. Полово зрели стават на 3 години. Максималната продължителност на живота е 26 години, но по-голямата част от птиците доживяват до 19 години. Годишната смъртност на птиците след третата година от живота им е под 10% (Meyburg, B.-U. & C. Meyburg 2009): Средната годишна смъртност е 35% за ювенилните, 20% за младите (3-4 год), и 5% за възрастните. Заради тези заплахи, средната продължителност на живота на малкия креслив орел обикновено варира от 8 до 10 години. (Del Hoyo, Eliot, и Sargatal, 1994). Заплахи за вида са изсичането на равнинните гори, интензификацията на земеделието, разораването на пасищата и ливадите, прекомерна употреба на пестициди, бракониерски отстрел, безпокойство през периода на размножаване. Отрицателно действащи фактори, които също водят до намаляване на числеността му са: разработването на буковите и смесените гори до 1000 m н. в. за дърводобив, инфраструктурно развитие за туризъм и отдих, конкуренцията с царския орел по отношение на храната. (Профиров, Стойчев 2012).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ „Комплекс Ропотамо" BG0002041 е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост 1 гнездяща двойка и 500 прелитащи индивида. Подходящи местообитания са налични на територията на резерват Ропотамо и ивицата с гори покрай южната граница на резервата. Регистрираните от нас места на които гнезди са в лонгозната гора около ез. Аркутино.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Лонгозната гора в която гнезди е отдалечена на около 2 км от предвидените за реализирането на ИП терени. По- голямата част от гнездовите и ловните му територии са в защитени територии по смисъла на ЗЗТ, резерват Ропотамо и защитена местност „Беглик таш-Ропотамо" и ивица гори храсталаци и горски поляни в прилежащата на южната граница на резервата територия. В тези места въздействията от предвидените в програмата горскостопански дейности ще бъдат недоловими. По тези причини въздействия като безпокойство, прогонване на гнездящата двойка, нисък гнездови успех и загиване на поколението не се очаква.

Загуба на местообитания;

Потенциални за малкия креслив орел местообитания в защитената зона са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12

Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално за вида местообитание в което след появата след време на по-големи дървета ще се превърне в подходяща за гнездене. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Малък орел *(Hieraaetus pennatus)* - Гнездещо прелетен за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Включен в червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) в категория - Незастрашен (Least Concern LC). Числеността на популацията му в България се оценява на 140-200 двойки (Янков 2007).

Гнезди в алувиални или стари гори с изобилие от стари дървета. Двойката винаги има няколко гнезда, като всяка година ремонтира и използва някое от тях. Гнездата са на скален корниз или в короната на някое подходящо дърво. По време на миграции образува малки смесени ята по Черноморското крайбрежие.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

Видът не гнезди в защитената зона и в стандартния формуляр на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" е включен само като преминаващ вид с численост 1 индивид. Епизодично високо над предвидените за реализирането на ИП терени по време на миграции се наблюдават отделни прелитащи индивиди.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват, тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. При миграция прелита и над големи населени места като числеността на мигриращите не зависи от големината им.

Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността му не се очкват .

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Орел змияр *(Circaetus gallicus)* - Гнездещо-прелетнен, преминаващ, а в миналото широко разпространен и често гнездещ в равнини и планини вид (Jordans, 1940), включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Числеността на популацията му у нас е нарастваща и наброява 270-320 двойки (Янков, 2007). Гнезди в широколистни, иглолистни и влажни алувиални

гори, храсталаци с дървета (Янков 2007), но се придържа към откритите пространства, богати на влечуги. Размножава се на територията на цялата страна от май до август. Храни се с влечуги, земноводни, гризачи и насекоми. Змиите заемат 84,3% от храната му, следвани от гризачи 5.6%, гущери 4.2%, костенурки 3.8% и други (Bakaloudis, Vlachos 2011). Стенофагията е основния фактор за разпространението му. Проучвания, установяващи предпочитаните от орела змияр *(Circaetus gallicus)* ловни местообитания са правени в различни години и всички те се основават на честотата на посещения на вида в различни хабитати (Bechard 1982; Newton 1986;Village 1990; Donazar et al. 1990; Thirgood et al. 2003; Franco &Sutherland 2004). Най близко до България проучвания са правени в Северна Гърция (Bakaloudis, Vlachos, Holloway, 1998). Резултатите показват, че най-посещавани са полуинтензивните обработваеми земи, откритите ливади и редките храсталаци, а площите с дървесна растителност се избягват. Площите покрай езерата въпреки наличието на подходящ вид за орела змияр храна, обикновената водна змия и жълтоухата водна змия поради обрастванията с тръстики ги правят трудно забележими и в тях видът не ловува.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост 1 гнездеща двойка. Горската територия, премет на програмата е в границите на потенциални гнездови местообитания на вида, но по време на посещенията ни в нея гнездене не бе установено. Дъбовата гора е с издънков произход с възраст на насаждението 58 години и липсват по-големи дървета, подходящи за разполагане на гнездо. Подходящо място за гнездене са алувиалните гори в резерват Ропотамо, а за ловуване сухите тревни местообитания източно от Лъвската глава в резерват Ропотамо, горските поляни, храсталаци и откритите площи, в ивицата между нос Кая и Маслен нос, в които влечугите с които се храни са с по-висока численост. Подходящи ловни местообитания за орела змияр *(Circaetus gallicus)* са налични и в северозападната част на защитената зона в откритите площи между ез. Алепу и пътя Бургас Царево.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

В горската територия, предмет на програмата видът не гнезди поради което въздействия като безпокойство, прогонване на гнездящата двойка, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането ѝ дейности не се очакват.

Загуба на местообитания;

Потенциални за орела змияр местообитания в защитената зона са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12 Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Площта в която ще бъдат проведени предвидените в програмата дейности

ще продължи да изпълнява функциите си като потенциално за вида местообитание в което след появата след време на по-големи дървета ще се превърне в подходяща за гнездене. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Обща оценка – не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Черна каня *(Milvus migrans)* - Гнездещо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ за България вид, включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР. В миналото е бил сравнително често срещан около реките Дунав, Марица и др., както и по Черноморието, но през последните години числеността на популацията ѝ у нас наброява 130-170 двойки (Нанкинов et al, 2004). Животът ѝ по принцип е свързан с водата и тя рядко се отдалечава много от водните басейни, като основният гнездови район е между Източните Родопи и Странджа, в поречието на р. Тунджа. През размножителния сезон е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Най-често се регистрират единични птици, но често се наблюдават групи от по 5-7 мигранта заедно. (Матеева, Янков 2013). Има предпочитание към места в близост до влажни зони, дори при засилен антропогенен натиск (Cramp et al., 1983). Отрицателно действащите фактори водещи до намаляване на числеността ѝ са: Интензивното земеделие, както и сблъсъкът с електропроводи, дейности непосредствено около гнездото, отравянето, бракониерският отстрел, индустриалното и битовото замърсяване на почвите и водите.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

Не гнезди на територията на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо", а в стандартния формуляр на защитената зона е включена само като преминаващ вид с численост 500 индивида. По време на миграции епизодично високо над предвидените за реализирането на ИП терени се наблюдават отделни прелитащи индивиди.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ по време на миграция. Не гнезди, не се задържа в защитената зона и не ползва територията ѝ за търсене на храна**.** Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват. , тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността ѝ не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Египетски лешояд *(Neophron percnopterus)* - Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 на ЗБР). Размерът на популацията му в България е 70-79 дв. Гнезди изключително в скални райони. Типично за него е, че една двойка създава няколко гнезда, които сменя периодично през годините. Видът обичайно лети на дълги разстояния в търсене на храна. Поради влизане в сила на закона за ветеринарно медицинското дело и задължителното изгаряне на труповете на животни хранителната база на лешоядите е силно намаляла, числеността им е незначителна спрямо общата площ на България. През есента на 2004 г. в рамките на целенасочено проучване на есенната миграция в Източна България, паралелно в 9 наблюдателни точки за целите на Натура 2000, миграция на египетски лешояд е установена единствено в района на Созопол при село Равадиново (1 инд.) и в Странджа при Малко Търново (1 инд.) (БДЗП, 2005).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен само като преминаващ вид, без данни за числеността му (категория DD- без достатъчно достоверни данни).

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди: Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ по време на миграция. Не гнезди на предвидената за реализирането на ИП територия, не се задържа и не я ползва за търсене на храна. Извън местата за гнездене видът не е чувствителен към човешко присъствие, среща се в покрайнини на села и сметища където търси храна. Предвидените в горскостопанската програма дейности не са в състояние да предизвикат промени в числеността на прелитащите над защитената зона. Очакваната след реализирането на програмата смъртност сред прелитащите над зоната ще бъде в границите на естествената.

Въздействия, изразяващи се в спад на числеността на прелитащите над защитената зона не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Видът не гнезди на територията на защитената зона и не я ползва за търсене на храна. Регистриран е само като епизодично преминаващ вид с много ниска численост, без територията, предмет на горската програма да е от значение за статуса му на сигурност. Отрицателни въздействия от реализирането на програмата не се очакват (степен 0).

Белошипа ветрушка *(Falco naumani)* - Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид включен в Приложение 2 и 3 от ЗБР. Числеността на популацията ѝ в България е 5-10 гнездещи двойки (Янков 2007). Като гнездящ вид след 2000 г. е установен само в източните Родопи, Ломовете и района на Мелник (Янков, 2007). В миналото е гнездела и в населени места, а от 2014 г гнезди и на територията на производствената площадка на „Лукойл Нефтохим Бургас" АД. Колониално гнездещ вид, гнезди в ниши и

цепнатини в скални и земни брегове, площадки или кухини в сгради (вкл. къщи в села и градове) или стари дървета, в стари гнезда на вранови или грабливи птици. Обитава степни и степноподобни тревисти терени и екстензивни обработваеми площи в равнинни райони. Прелет от средата на март до началото на май и от началото на август до средата на октомври. Храна - насекоми и дребни влечуги (Големански 2011, BirdLife International 2001, Handrinos and Akriotis 1997, Iñigo and Barov 2010). По време на миграции лети на малки ята, предимно по Черноморското крайбрежие.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ „Комплекс Ропотамо" BG0002041 е включена само като преминаващ вид с численост 1 индивид. Не е наблюдавана в на територията за която е изготвена програмата.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ по време на миграция. Не гнезди, не се задържа в защитената зона и не ползва територията ѝ за търсене на храна**.** Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват. , тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността ѝ не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Вечерна ветрушка *(Falco vespertinus)* - Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). За България е рядък вид. През 2005 и 2006 г. при целенасочено търсене в цялата страната е намерена само една гнездяща двойка. Колониално гнездящ прелетен вид. Често гнезди в изоставени гнезда от посевна врана. Често са налични колонии в изкуствено създадени горски площи от акация, топола и гледичия. Над България прелита през април и май. Есенният прелет е през втората половина на септември до началото на октомври, като в Европа единствено над Бургас се наблюдават концентрации (Големански 2011). По време на прелет част от птиците се задържат и ловуват, като може да бъде видяна почиваща на електропроводи, край пътища и ж п линии. Мигрира от края на април и началото на май.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ „Комплекс Ропотамо" BG0002041 е включена само като преминаващ вид с численост 1000 индивида. Видът не е наблюдаван по време на теренните проучвания.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ по време на миграция. Не гнезди, не се задържа в защитената зона и не ползва територията ѝ за търсене на храна**.** Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват. , тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността ѝ не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Сокол скитник *(Falco peregrinus)* - Гнездящо прелетен и зимуващ за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Числеността на популацията му в България се оценява на 120-180 двойки (Янков, 2007). Не гнезди на територията на защитената зона, а в стандартния ѝ формуляр е включен само като преминаващ вид без данни за числеността му. Единични птици прелитат над цялата страна, поради което не могат да бъдат определени места с предпочитания (Матеева, Янков 2013). Гнезди по скални корнизи, ниши и площадки на отвесни скали. Местата на гнездене са разположени на скални места, проломи и плата с голяма денивелация и в съседство с открити терени, понякога и по високи сгради в населени места, включително и гр. София (НБОИ, 2005). В северен Рейн-Вестфалиа 80% от гнездата са съобщавани за градска среда (Kramer). Използва и стари гнезда на гарвани, скални орли, белоопашати мишелови и др. През есента и зимата по-често навлиза в селища при ловуване (Stoyanov et al., 2004).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" е включен само като преминаващ вид с численост 1 индивид. По време на теренните проучвания в предвидената за реализирането на ИП територия видът не е наблюдаван.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ по време на миграция. Не гнезди, не се задържа в защитената зона и не ползва територията ѝ за търсене на храна**.** Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват. , тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността ѝ не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Късопръст ястреб *(Accipiter brevipes)* - Рядък за България вид с численост на гнездещата популация 200-340 двойки (Янков). Включен е в Червения списък на световно застрашените видове (IUCN Red List) като незастрашен (Least Concern LC). В България е защитен вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Предпочита по-влажни терени и обикновено местообитанията му не съвпадат с тези на другите два вида ястреби. Обитава гористи местности в околностите на езера и реки, в предпланините и основно в равнините. Гнезди в разредени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства в равнини и предпланини до около 700 m н.в. Гнездото е разположено на дървета, близо до ствола на височина 6-12 m. На територията на страната не са регистрирани места за нощуване на мигриращите птици, но вероятно мигриращите нощуват в Румъния или североизточна България (Матеева, Янков, 20013). Ловува и в открити пространства и селскостопански площи (Големански 2011, Симеонов и кол. 1990, Jonsson 2006). Храни се най-често с мишевидни гризачи, пойни птици, гущери, скакалци.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ „Комплекс Ропотамо" BG0002041 е включен само като преминаващ вид без данни за числеността (категория DD – без достатъчно достоверни данни). Вероятната численост на прелитащите над защитената зона е в границите между 10 и 20 индивида. По време на теренните проучвания в предвидената за реализирането на ИП територия видът не е наблюдаван.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Обезпокояване- не се очаква. Видът се наблюдава само като прелитащ по време на миграция. Не гнезди, не се задържа в защитената зона и не ползва територията ѝ за търсене на храна**.** Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват. , тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона и при миграция не се задържа в нея. Въздействия от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността ѝ не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Не се очаква, тъй като не гнезди и не се задържа в защитената зона.

Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Блатна сова *(Asio flammeus)* - Гнездещ, мигриращ и зимуващ за България вид, приоритетен за опазване и застрашен от изчезване. Страната ни се явява южен район на разпространение на вида. Гнездовата му популация в България е между - между 0 и 6 двойки (Янков, 2007). Обитава открити терени с редки храсти, степни участъци, полета, пустеещи земи пустеещи земи с единични дървета и храсти, влажни ливади, блатисти места (Нанкинов, 2012). В България зимуват птици от Северна Европа, вероятно Украйна, Русия и Беларус (Нанкинов, 2012).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ „Комплекс Ропотамо" BG0002041 е включена като преминаващ и зимуващ вид с численост 1 индивид.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Видът не гнезди в защитената зона. По тези причини безпокойство на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с реализирането на програмата не се очаква. Броят на зимуващите е минимален – 1 индивид, поради което предвидените в програмата дейности не са в състояние да предизвикат промени в числеността на прелитащите над защитената зона и зимуващите в нея. Наличието на зимуващи индивиди в зоната се определя основно от климатичните условия в страните на север от България. Въздействия, изразяващи се в спад на числеността на прелитащите над защитената зона и зимуващите в нея не се очакват.

Загуба на местообитания;

Видът не гнезди на територията предмет на програмата и не я ползва за търсене на храна тъй като зимуващите ловуват в открити площи. Въздействията от реализирането на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Бухал *(Bubo bubo)* - Застрашен в България вид с численост на националната му популация от порядъка на 420-490 гнездещи двойки (Янков 2007). Видът гнезди по стари дървета и изоставени кариери, понякога съвсем близо до населени места. Увеличаването на броя на гнездящите двойки често се дължи на благоприятни за него човешки дейности, прокарване на пътища, разкриване на кариери и нарушения на ландшафта. Подходящи местообитания са налични в скалисти места, бивши кариери и антропогенни структури. Много от гнездата му са на места създадени от човешката дейност- изоставени кариери поради което в такива райони се наблюдава увеличение на популацията му. Отрицателно действащите фактори водещи до намаляване на числеността му са: Бракониерски отстрел, унищожаване и промяна на местообитанията, безпокойство, отравяне с жертви (мишевидни гризачи), третирани с родентициди. (Боев 2012).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" е включен като гнездящ вид с численост 1 гнездяща двойка. Подходящи местообитания са налични в местността Лъвската глава и кариерата с преустановена дейност в местността Узунджата.

По време на теренните проучвания на територията за която е изготвена програмата гнезда и обаждания на вида не са регистрирани.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди: Видът гнезди в трудно достъпни места в защитената зона. През деня е укрит, а ловува през нощта. По тези причини безпокойство на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с реализирането на програмата не се очаква.

Загуба на местообитания;

Видът не гнезди в територията, предмет на програмата, ловува предимно в откритите площи на територията на резерват Ропотамо и близките до него и в откритите площи между хълма Узунджата и р. Дяволска и на запад, извън границите на защитената зона. Дейности в гнездовите му и ловни местообитания не се предвиждат. Отрицателни въздействия от реализирането на програмата не се очакват (степен 0).

Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*) - прелетно гнездящ вид с численост на националната популация 650-750 двойки (Янков). До първата половина на 20 век се считал за прелетно скиташ вид за България, като след това започва да разширява гнездовите си местообитания включително и сред суходолията на Добруджа. Гнезди на земята, по скали, и по стълбовете на електропреносната мрежа в гнезда на свраки или прави собствени. Ловува изчаквайки скрит на някое по-високо място (електропреносната мрежа е предпочитано място) или оглеждайки от голяма височина с планиращ полет. Храни се предимно с дребни бозайници (много от белоопашатите мишелови предпочитат лова на мишки, полевки и друга подобна по размери плячка, което се дължи на сравнително късите му и слаби пръсти на краката.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на ЗЗ „Комплекс Ропотамо" BG0002041 е включен само като преминаващ вид без данни за числеността (категория DD – без достатъчно достоверни данни). Вероятната численост на прелитащите над защитената зона е в границите между 10 и 20 индивида. По време на теренните проучвания на територията, предмет на програмата не е наблюдаван.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват, тъй като видът не гнезди на територията на защитената зона, а при миграция не се задържа в нея.

Загуба на местообитания;

Видът не гнезди на територията предмет на програмата и не я ползва за търсене на храна тъй като зимуващите ловуват в открити площи. Въздействията от реализирането

на програмата, поради загуба на местообитания не се очакват.

Обща оценка– не се очакват отрицателни въздействия (степен 0).

Осояд *(Pernis apivorus)* - Прелетно гнездещ за България вид приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложения 2 и 3 от ЗБР). Числеността на популацията му в България е 450 - 550 двойки. Осоядът е високо специализирана насекомоядна птица. В местата в които се размножава се храни предимно с ларвите на оси. Наблюдава скрит къде е входа към гнездото на осите, което често е под земята и ги изравя, като понякога целия се скрива под земята. Ноктите на краката му не са толкова извити, колкото на другите грабливи птици и поради това са по-подходящи за копаене. Напада и гнезда на стършели, като предпочита ларвите, но понякога изяжда и възрастните. Освен с оси, осоядът се храни и с други насекоми, като скакалци и гъсеници, които улавя с човка. Често търси храна по земята. В години на недостиг на оси се храни и с жаби, змии, млади птици и мишки. За 70% от птиците територииите за хранене са в границите на 3 км от гнездото, а останалите се отдалечават до 5 км. (Irons, 1980). Счита се за доста толерантен към човека вид (Roberts et al., 1999). Гнезди в обширни гори, предимно букови, изпъстрени с поляни или в близост до ливади и пасища. Гнездото е на дървета, на 4 - 25 m височина. Отрицателно действащи фактори са масовото изсичане на старите гори, безпокойството и бракониерството. Използването на пестициди в земеделието (Домусчиев Спиридонов 2012). Най-голям дял в общата смъртност на птиците, която е от значение за числеността на популациите му е смъртността по време на пресичане региона на Средиземно море (Panuccio 2005), където е сред ловните обекти. Това се потвърждава и от направените изследвания чрез проследяване от сателит (Strandberg et al.2009).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост 2 гнездещи двойки и 500 прелитащи по време на миграции. Подходящи за гнездене местообитания са налични в обраслите с широколистни гори площи в защитената зона. Територията за която е изготвена програмата е част от потенциалните местообитания на вида.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Видът е толерантен към, човека. По- голямата част от гнездовите и ловните му територии са в защитени територии по смисъла на ЗЗТ, резерват Ропотамо и защитена местност „Беглик таш-Ропотамо" и ивица гори храсталаци и горски поляни в прилежащата на южната граница на резервата територия. Територията за която е изготвена програмата, като част от широколистните гори се явява потенциално местообитание на вида, но поради липсата на стари достатъчно високи дървета в нея гнездо не беше открито и на този етап от развитието на гората няма условия за гнездене. По тези причини въздействията като безпокойство, прогонване на гнездящата двойка, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности

не се очакват –степен 0.

Загуба на местообитания;

Потенциални местообитания в защитената зона за осояда са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12 Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха. С реализирането на ИП ще бъдат урбанизирани 30 719 m2 потенциални местообитания, които са 0,109% от общата им площ. Засегнатата част от потенциалните местообитания на вида е незначителна, поради което въздействията, изразяващи се в отнемане на местообитания на вида ще бъдат незначителни- степен 1 (по петстепенната скала от 1 до 5).

Обща оценка на въздействията – незначителни (степен 1).

Козодой *(Caprimulgus europaeus)* - Прелетно гнездещ за страната вид - приоритетен за опазване и застрашен от изчезване (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Числеността на националната популация е 7000 - 10000 гнездящи двойки. (Янков 2007). В България се среща от април до октомври. Обитава гори, но се среща и в открити местности с храстова растителност. Ловува през нощта, като летейки с отворена уста лови попадналите в обсега му насекоми. Ловува в разнообразни хабитати, вкл. населени места (около улични лампи) (Нанкинов и кол. 1997, Jonsson 2006, лични набл.). През деня се укрива в труднодостъпни места, храсталаци и гъсти треви. Гнезди на припечни места, с тревна настилка или опадала шума, с добър обзор и положение позволяващо бързо излитане при опасност - просеки, покрай гората и каменисти места с храсти. Гнездото е ямка на земята, често неразличима, без постилка. В търсене на храна се отдалечава на значителни разстояния на места с изобилие от насекоми, торища, обори, ферми и блата.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост от 10-99 двойки. Просеките, старите сечища и храсталаците в горите са потенциални места за гнездене. Територията за която се изготвя програмата е част от ловните му местообитания.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

В случай на стартиране предвидените в програмата дейности в постгнездовия период безпокойство на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с прилагането на програмата не се очаква. Видът е с много ниска плътност в защитената зона поради което вероятността за унищожаване на люпила е незначителна. Видът е активен през нощта, когато навлиза и в селища където лови насекоми, а през деня е укрит. Очакваната от реализирането на ИП смъртност сред прелитащите и задържащите се в защитената зона ще бъде в границите на естествената и промени в числеността им не се очаква.

Въздействията от реализирането на ИП, изразяващи се в спад на числеността на

вида ще бъдат незначителни - степен 1 (по петстепенната скала от 1 до 5).

Загуба на местообитания;

Местообитанията му попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Сив кълвач *(Picus canus)* - Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид с численост на популацията му у нас 1500 - 2800 гнездящи двойки. Обитава алувиални и много влажни гори и храсталаци, смесени широколистни гори, иглолистни гори, ивици дървета, градски паркове и градини, градове, села и индустриални зони (Янков, 2007). Гнезди в издълбани от него хралупи в стари широколистни дървета. Предпочита букови гори с много изсъхнала дървесина и прогнили клонове, както и гори с преобладаващо участие на дървета с по-мека дървесина, елша, бреза трепетлика и ясен, с изгнили дънери, но се среща и в иглолистни гори. Трофично зависи от изобилието на мравки, а през зимата от насекоми ксилофаги и ларвите им (Спиридонов, 2012). Дълбае дупки по дървета с мека дървесина (обикновено изсъхнали или гниещи) на височина 02-24m, обикновено 1,5—8м (Winkler, Hans; Christie, David, 2006) Наблюдава се в дворове и около комини където търси насекоми (Вълчанов, непубл.). Отрицателно действащи фактори водещи до намаляване на числеността му са: силното намаляване на площта на старите гори през последните 50 години; залесяване с иглолистни култури и санитарни сечи; незаконни сечи в равнините и ниския планински пояс; намаляване на трофичната база; тясна специализация към храна и местообитание; конкуренция на черния, но особено на зеления кълвач, по-специализиран в лова на мравки по земята (Saari, Sudbeck, 1997), (Blume, 1973).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

Числеността му в защитената зона е 5-6 гнездящи двойки. Подходящи за него местообитания са налични в горските площи в по-голямата част от защитената зона от ез. Алепу до ез. Стамополу на юг, но през зимата може да бъде видян е в населени места.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Промените в числеността му основно зависят от начина на стопанисване на горите. Гнезди в хралупи на височина на която се чувства добре защитен и загиване на поколението е възможно само при отсичане на дървото или нападение от хищници. Видът не проявява чувствителност към човешко присъствие и зимуващи птици се срещат и в населени места. Не гнезди на територията за която е изготвена програмата, тъй като гората е с издънков произход, на възраст 58 години при среден диаметър на стволовете 18-20 см с преобладаване на благун и цер, които поради по-твърдата си дървесина не са сред предпочитаните от вида дървета.

Въздействия като безпокойство, прогонване на гнездящата двойка, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват –

(степен 0).

Загуба на местообитания;

Местообитанията му попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори. На настоящия етап от развитието на гората същата по състав на растителността и възрастта ѝ не представлява подходящо местообитание, дъбът е с по твърда дървесина и е сред непредпочитаните дървесни видове, липсват стари и загиващи дървета или такива с по-мека дървесина. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Среден пъстър кълвач *(Dendrocopos medius)* - Приоритетен за опазване и застрашен от изчезване вид с численост на популацията му у нас 12000 - 20000 гнездящи двойки. Среща се в широколистни гори, паркове и градини, като гнезди в хралупи издълбани в стари дървета. По-малко приспособен е за дълбаене на дупки от другите кълвачи и за това предпочита по стари дървета с мъртва и по-мека дървесина. Води уседнал начин на живот, но извън размножителния сезон предприема скитания и тогава навлиза и в населените места. Тогава често се среща по клоните на стари орехови и сливови дървета и големи тополи. По време на гнездене търси храна на около 100-150 m от гнездото. Храни се с насекоми, семена и по-рядко с мравки (Нанкинов и др., 1997; Jonsson 2006). Гнезди в покрайнината на гората, недалеч от горски поляни и като правило прави дупки за гнездене по дървета с мека и започнала да гние дървесина.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост от 20 двойки. Потенциални местообитания на вида в защитената зона са широколистните гори, част от които е територията предмет на програмата, ивиците дървесна растителност край пътищата, старите овощни градини и зелените площи в населените места.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

Безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват. Видът навлиза и в селища където дълбае дупки по дървета и се среща често в ивиците крайпътни дървета. Отрицателни въздействия от реализирането на програмата не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Местообитанията на вида попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори. На настоящия етап от развитието на гората същата по състав на растителността и възрастта ѝ не представлява подходящо местообитание, дъбът е с по твърда дървесина и е сред непредпочитаните дървесни видове, липсват стари и загиващи дървета или такива с по-мека дървесина. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба

на местообитания не се отчита. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Сирийски пъстър кълвач *(Dendrocopos syriacus)* - Обитава предимно селищата, градините, парковете и зелени площи в индустриалните зони, но се среща и в широколистни гори, паркове, овощни градини, крайпътни насаждения, полезащитни пояси, крайречни гори, групи дървета и единични дървета в открити пространства. Гнезди в издълбани от него хралупи в широколистни дървета. Храни се с насекоми дендрофаги, мравки, понякога плодове (Нанкинов и кол. 1997). Видът е уязвим към унищожаване на подходящи местообитания и ползването на инсектициди.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ вид с численост 1-9 гнездящи двойки. Потенциални местообитания на вида в защитената зона са зелените площи в населените места, ивиците дървесна растителност край пътищата, старите овощни градини и широколистните гори, част от които е територията предмет на програмата.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Оценка на популацията в територията на действие на програмата;

Сирийският пъстър кълвач *(Dendrocopos syriacus)* е синантропен вид и гнезди предимно в населените места на защитената зона. Видът не проявява чувствителност към човешко присъствие и прогонване на индивиди и спад в числеността му не се очакват. Отрицателни въздействия от реализирането на програмата не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Видът е синантропен, като реализирането на програмата площта на териториите в които се среща ще се запази непроменена. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Белогръб кълвач *(Dendrocopos leucotos)* - Постоянен за България вид. Числеността му в България е 700-1100 гнездящи двойки. Обитава стари букови, буково-иглолистни и дъбови гори до 1700 m н. в., с повече мъртви и отмиращи дървета. Гнезди в Централна и Западна Стара планина, Средна гора, Рила, Пирин, Западни Родопи, Странджа и в няколко изолирани находища. През зимата навлиза в дворовете на населените места.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездящ вид с численост 1 гнездяща двойка. Потенциални местообитания на вида в защитената зона са широколистните гори, част от които е тариторията за която е изготвена програмата, ивиците дървесна растителност край пътищата, старите овощни градини и зелените площи в населените места.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Промените в числеността му основно зависят от начина на стопанисване на горите. Гнезди в хралупи на височина на която се чувства добре защитен и загиване на поколението е възможно само при отсичане на дървото или нападение от хищници. Видът не проявява чувствителност към човешко присъствие и зимуващи птици се срещат и в населени места. През зимата навлиза и в селищата като най-често може да бъде видян на големи орехови дървета. При спазването на чл. 5, ал. 2, т.6 от Наредба №8 за сечите в горите отрицателни въздействията от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Местообитанията на вида попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Горска чучулига *(Lullula arborea)* - гнездящо-прелетен вид и преминаващ за България вид. Обитава окрайнини на гори, горски поляни, просеки и сечища, храсти и дървета. Гнезди на земята. Гнездото е разположено сред по-гъста растителност, в основата на дърво, храст или тревна туфа. Размножителния период е от май до юли. Храни се с гъсеници, бръмбари, паяци и др. дребни безгръбначни, семена, които търси в участъци с ниска тревиста растителност или лишени от такава (Мичев и кол. 2012, Bowden 1990, Jonsson 2006, Mallord et al. 2007).

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ вид с численост 15 гнездящи двойки. По-голямата част от местообитанията ѝ са в площите заети от храсталаци и горски поляни между Маслен нос и западната граница на защитената зона, на територията на резерват Ропотамо и ЗМ Беглик таш – Ропотамо. Просеките за канализация и електропроводи в района в близки до територията за която е изготвена програмата части от местността са потенциални места за гнездене.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди:

В случай на стартиране на предвидените в програмата дейности в постгнездовия период безпокойство на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и смъртност сред новоизлюпените и възрастни индивиди с реализирането ѝ не се очаква. Видът е с кратък жизнен цикъл (максимална продължителност на живота 6 години (Moller, 2006)) и е част от хранителните вериги на различни хищници, което се компенсира с високите ѝ възпроизводствени способности (снася 3-5 яйца, отглежда до 3 поколения през лятото, като младите съзряват полово след 1 година). При провеждане на сечите в гнездовия период, тъй като е вид вероятно гнездящ в съседни имоти са възможни краткотрайни смущения, но при всички случаи излетелите птици ще се завърнат в гнездата без

компроментиране на мътенето. Очакваната от реализирането на програмата смъртност на обитаващите защитената зона ще бъде в границите на естествената и промени в числеността им не се очаква.

Отрицателни въздействията от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват (степен 0)

Загуба на местообитания;

Местообитанията на вида попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори. В подходящите за гнездене храсталаци и горски поляни в близките до територията за която се изготвя програмата дейности не се предвиждат. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. С отварянето на котли в които подрастът ще прорастне в близките няколко години допълнително ще бъдат разширени възможностите за гнездене, поради което въздействията ще бъдат положителни за вида. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Голям маслинов присмехулник *(Hipolias olivetorum)* - Гнездящ и мигриращ за България средиземноморски вид. Намиран е в овощни градини, паркове, гори от дъб, бряст, клен и храсталаци от глог и габър. Гнездото най-често се прави в драка, също на кукуч и дървовидна хвойна, или в разклоненията на ниски дървета. През размножителния период търси храна предимно в короните на дърветата (Големански 2011, Мичев и кол 2012, Kennerley and Pearson 2010, Pearson and Lack 1992). По време на теренните проучвания видът не е наблюдаван.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ вид с численост от 10 до 99 гнездещи двойки. По-голямата част от местообитанията му са в храсталаци между Маслен нос и западната граница на защитената зона, на територията на резерват Ропотамо и ЗМ Беглик таш – Ропотамо. Просеките за канализация и електропроводи в района в близки до територията за която е изготвена програмата части от местността са потенциални места за гнездене, а разредените гори потенциални хранителни местообитания.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Големият маслинов присмехулник *(Hipolias olivetorum)* се числи към толерантните към човека видове птици. В Турция и Гърция предпочита маслинови и бадемови насаждения, където показва толерантност към работещите в тях селскостопански работници. Безпокойство, прогонване на гнездящите двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с прилагането на програмата дейности не се очакват. Отрицателни въздействията от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват (степен 0)

Загуба на местообитания;

Местообитанията на вида попадат в клас земно покритие смесени гори и

широколистни листопадни гори. В подходящите за гнездене храсталаци и горски поляни в близките до територията за която се изготвя програмата дейности не се предвиждат. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. С отварянето на котли в които подрастът ще прорастне в близките няколко години допълнително ще бъдат разширени възможностите за гнездене, поради което въздействията ще бъдат положителни за вида. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Полубеловрата мухоловка *(Ficedula semitorquata)* - гнездещо-прелетен за България и разширяващ ареала си вид. Обитава стари паркове, разредени широколистни и смесени гори. В равнините гнезди в лонгозни влажни гори, гори край водоеми, овощни градини, градини и паркове в населени места. Гнезди в хралупи и изкуствени гнездилки (Нанкинов, 2013). Видът се среща и гнезди както в трудно достъпни места, така и в населени места.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездещ вид с численост от 10 до 110 гнездящи двойки. Установена е в лонгозните гори на резерват Ропотамо. Територията, предмет на програмата е част от потенциалните местообитания на вида, но тази част на защитената зона не сред предпочитаните и установените места за гнездене.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Установените места за гнездене са покрай р. Ропотамо Безпокойство, прогонване на гнездящите двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането на програмата дейности не се очакват. Видът гнезди и в населени места и по тези причини прогонване на индивиди и спад в числеността на гнездящите в защитената зона не се очаква. Отрицателни въздействията от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват (степен 0)

Загуба на местообитания;

Местообитанията на вида попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори. Лонгозните гори покрай р. Ропотамо, където е установена, че гнезди са извън обхвата на действие на програмата и дейности в тях не се предвиждат. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Градинска овесарка *(Emberiza hortulana)* - В България видът е прелетно гнездящ, като мигрира до местата в които зимува. Приоритетен за опазване и защитен от изчезване вид. Общата численост на гнездящата популация в България е между 25000 и 75000 двойки (Янков). Обитава храсталаци и тревни съобщества в разредени гори или фрагментирани със синури и храсти земеделски земи. Във Франция е характерна и за

местообитания, които са нехарактерни за другаде - често се среща в лозя. Видът е заплашен от изчезване поради това, е считан за ценен деликатес в западна Европа, главно Франция и Италия. В миналото е бил улавяна с мрежи угоявана в клетки и изпичана след удавяне в бренди. До обявяването ѝ за защитен вид до 50000 птици са били улавяни годишно - колкото е референтната за България популация. В някои заведения се предлага като деликатес на много висока цена. В страните от Европейския съюз е защитен вид, но в някои райони на Франция (Аквитания) са регистрирани нарушения, въпреки високите глоби 15000 евро и конфискация на уредите и автомобила, ако такъв е бил използван, тъй като е ценена като блюдо за крале и личности с високо финансово състояние. При нормални условия видът е с ниска демографска уязвимост. Снася 4-6 яйца, които мъти 11-12 дни. Дава до две поколения годишно. Малките след 10-15 дни напускат гнездото. Полово зрели са след 1 година. Видът е със средна продължителност на живота 5,8 години.(Moller 2006) при 60% естествена годишна смъртност на едногодишните.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като гнездящ вид с численост от 1 гнездяща двойка. Просеките за канализация и електропроводи в района в близки до територията за която е изготвена програмата части от местността са потенциални места за гнездене, а откритите площи потенциални хранителни местообитания.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват. Наблюдавана е от автора на тази част на доклада в урбанизирани територии (местността Мапи, на около 30 м от построения ваканционен комплекс, където гнезди в храсти (Вълчанов непубл). Видът е с много ниска численост в защитената зона и вероятността за гнездене в храстите край просеките в тази част на защитената зона е незначителна. Безпокойство, прогонване на гнездящите двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват. Отрицателни въздействията от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват (степен 0)

Загуба на местообитания;

Местообитанията на вида попадат в клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори. В подходящите за гнездене храсталаци и горски поляни в близките до територията за която се изготвя програмата дейности не се предвиждат. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. С отварянето на котли в които подрастът ще прорастне в близките няколко години допълнително ще бъдат разширени възможностите за гнездене, поради което въздействията ще бъдат положителни за вида. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Редовно срещащи се птици в обхвата на чл.6, ал.1, т.4 от Закона за

биологичното разнообразие;

Малък ястреб *(Accipiter nisus)* - Резидентен и гнездящ за България вид, като обитаващите северните части на континента мигрират и зимуват на юг. Зимуващи птици могат да бъдат наблюдавани в населените места, включително и големи градове. Видът е с численост на националната популация 1500- 2000 гнездящи двойки (Янков 2007) и е защитен на територията на цялата страна (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Гнезди в широколистни гори, но също така и в населени места паркове, градини и индустриални зони. Гнезди по дърветата, като предпочита изоставени гнезда на вранови птици. Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимуващите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, и близо до населени места. по време на миграции лети поединично или на малки ята.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост 1 гнездеща двойка. Горската територия за която е изготвена програмата е част от потенциалните за вида местообитания.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Видът не проявява чувствителност към човешко присъствие. Местните птици ловуват в покрайнините на гората, но прелетните и зимуващите могат да бъдат наблюдавани в различни местообитания, също и в населени места. В горската територия за която е изготвена програмата видът не гнезди, тъй като средната възраст на гората е 58г, няма подходящи дървета с височина и развита корона на който да бъде разположено гнездото, което е с доста големи размери и от далеч забележимо поради което въздействия като безпокойство, прогонване на гнездящата двойка, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват.

Загуба на местообитания;

Потенциални за малкия ястреб местообитания в защитената зона са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12 Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха.

Обикновен мишелов *(Buteo buteo)* - Гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид. Числеността на популацията му в България е 2500 - 4000 двойки. Гнезди на дървета, като размерите на гнездото могат да достигнат до 1 м в диаметър и 0,8 м височина, така, че при наличие на гнездо в района то лесно може да бъде открито. Обикновено дебне жертвите си от клони, стълбове на електропреносната мрежа, колове на огради или реейки се във въздуха. В хранителния му спектър влизат 257 животински вида 37% дребни бозайници, основно полевки (Microtus arvalis), 59% птици, 1% влечуги и земноводни и 2% риба (Hastädt, V. & Sömmer, P). През зимата е чест край пътищата,

където се струпват дребни пойни птици, като в състава на храната му са и загинали от автомобилите животни. Зимуващи птици, често могат да бъдат видени по огради в крайните дворове на населени места, стълбове и дървета в покрайнини на големи градове, включително бул. Тодор Александров в Бургас. Заплахи за вида, които водят до намаляване на числеността му са: Използването на отрови срещу гризачи и други химикали в селското стопанство, унищожаване на гнездата при горскостопански дейности, безпокойство през размножителния период, бракониерски отстрел, смъртност от токови удари при кацане върху необезопасени стълбове от електроразпределителната мрежа.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ, преминаващ и зимуващ вид с численост 1 гнездеща двойка, и 5000 преминаващи по време на миграция птици, без да са налични данни за броя на зимуващите. Горската територия за която е изготвена програмата е част от потенциалните за вида местообитания..

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Видът гнезди с много ниска численост и плътност в защитената зона, без да е установен като гнездещ вид на територията за която е изготвена програмата. Наблюдава се на стълбове и колове на огради в покрайнините на малки населени места и покрай пътищата, без да проявява реакции на безпокойство от преминаващите хора и автомобили. По време на миграция прелита над населените места по Черноморското крайбрежие. Реализирането на програмата не е от значение за числеността на прелитащите по време на миграция над зоната. На територията за която е изготвена програмата не гнезди поради което въздействия като безпокойство, прогонване на гнездящата двойка, нисък гнездови успех и загиване на поколението поради свързани с реализирането ѝ дейности не се очакват (степен 0).

Загуба на местообитания;

Потенциални за обикновения мишелов местообитания в защитената зона са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12 Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. След време с появата на достатъчно големи дървета с добре развита корона е вероятно територията да се превърне в привлекателна за гнездене. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Черношипа ветрушка *(Falco tinnunculus)* - Широко разпространен в България вид, обявен за защитен, с нарастваща численост през последните години (Янков 2007). Само в най-северните райони на Европа е прелетна, а в останалите части може да бъде видяна целогодишно. Числеността ѝ у нас е между 4000 и 7500 двойки (Янков 2007).

Предпочита открити местности и избягва гъсти и затворени гори. Обитава открити пространства с единични или групи високи дървета, скални проломи и ждрела, льосови брегове, окрайнини на гори. Среща се в обработваеми земи с разположени по периферията синори и храсталаци и групи дървета и линии на далекопроводи, на които гнезди. Често може да се види да лети над поляни, ниви и ливади. Понякога се среща и гнезди в градска среда, включително и индустриални зони, без да показва чувствителност по отношение на антропогенизирането на терените в които ловува (Янков 2007). От автора на тази част на доклада е наблюдавана в 2 населени места по Черноморското крайбрежие Балчик и над пристанище Запад в Бургас. Регистрирано е гнездене на стълб в с. Брястовец, община Бургас (Делов, 2012) и стълб на паркинга на голям супермаркет в кв. Младост в гр. София. В хранителния ѝ спектър влизат дребни пойни, гризачи и насекоми, които летят на малка височина или улавя на земята. Отрицателните въздействия, които водят до намаляване на числеността ѝ са използването на инсектициди и хербициди, промените в селскостопанските практики, премахването на единични и групи дървета в обработваемите земи и унищожаването на синурите.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включена като преминаващ вид без данни за броя на преминаващите. Горската територия за която е изготвена програмата е част от потенциалните за вида местообитания, но като вид който не гнезди в защитената зона не я ползва.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

Безпокойство, прогонване на гнездящи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очаква. Видът е толерантен към човешко присъствие. Наблюдава се в населени места и покрай пътищата, без да проявява реакции на безпокойство от преминаващите хора и автомобили. По време на миграция прелита над населените места по Черноморското крайбрежие. Реализирането на програмата не е от значение за числеността на прелитащите по време на миграция над зоната. Не гнезди в ЗЗ и територията за която се изготвя програмата, поради което въздействия като безпокойство, прогонване на гнездещи двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидени в програмата дейности не се очакват.

Загуба на местообитания;

Потенциални за вида местообитания в защитената зона са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12 Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. След време с появата на достатъчно големи дървета с добре развита корона е вероятно територията да се превърне в привлекателна за гнездене. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

Орко *(Falco subbuteo)* - Прелетно-гнездещ за България вид с численост на националната популация 600-1200 двойки. Приоритетен за опазване и защитен на територията на страната вид (Приложение 2 и 3 на ЗБР). Предпочита степи и други подходящи открити местности покрити нарядко с дървета. Гнезди в широколистни, иглолистни и влажни алувиални гори. Не се среща в градски или заселени от човека зони. Подобно на другите соколи гнезди в изоставени гнезда от вранови птици най-често на чавки.

Оценка на популацията в ЗЗ и територията на действие на програмата;

В стандартния формуляр на защитената зона е включен като гнездещ и преминаващ вид с численост 1 гнездеща двойка, без данни за броя на преминаващите - (P). Горската територия за която е изготвена програмата е част от потенциалните за вида местообитания, но не е сред предпочитаните за гнездене и в нея не гнезди.

Очаквани въздействия от реализирането на програмата:

Промени в числеността поради безпокойство, прогонване и смъртност на индивиди;

В горската територия за която е изготвена програмата соколът орко не гнезди. Безпокойство, прогонване на гнездящите двойки, нисък гнездови успех и загиване на поколението от предвидените в програмата дейности не се очакват. Отрицателни въздействията от реализирането на програмата, изразяващи се в спад на числеността на вида не се очакват (степен 0)

Загуба на местообитания;

Потенциални за вида местообитания в защитената зона са класове земно покритие N21 Негорски площи, заети с растителни видове (включително градини, лозя, трайни насаждения), N19 Смесени гори, N16 Широколистни листопадни гори, N12 Обширни зърнени култури и N10 Влажни ливади 3, пасища, чиято обща площ в защитената зона е 2816,1564 ха. С реализирането на програмата, територията ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което загуба на местообитания не се отчита. След време с появата на достатъчно големи дървета с добре развита корона е вероятно територията да се превърне в привлекателна за гнездене. Отрицателни въздействия няма да бъдат предизвикани– (степен 0).

5.2. Описание и анализ на въздействието на разглежданата програма върху целостта на защитената зона защитената зона с оглед на нейната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.) както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение.

5.2.1. ЗЗ BG 0001001 „Ропотамо";

Структура

Реализирането на програмата не е свързано с отделяне на емисии, генериране на отпадъци и други физични фактори, които пряко или косвено биха увредили компонентите на околната среда или оказали негативно въздействие върху типовете

природни местообитания и видовете предмет на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо". Прилагането на програмата не засяга териториалната цялост на защитена зона BG 0001001 „Ропотамо" С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което промяна на структурата на зоната няма да бъде предизвикана.

Не се очаква с реализирането на програмата да настъпят промени в структурата, функциите и природозащитните цели по отношение на растителността и природните местообитания в защитената зона.

Функции и природозащитни цели;

Загуба на местообитания

Горскостопанската програма се изготвя за територия с площ 78,374 дка част от природно местообитание **91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори с цел възобновяването му в тази му част и по-доброто му екологично състояние.** С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което **загуба от площта на природното местообитание не се отчита.**

Ще бъде бъдат проведени горскостопански дейности в част от потенциалните местообитанията животински видове, предмет на опазване в защитената зона:

Бозайници:

Рис *(Lynx lynx),* Остроух нощник (*Myotis blythii*), Голям нощник (*Myotis myotis*)

Влечуги:

Пъстър смок *(Elaphe sauromates),* Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Земноводни:

Червенокоремна бумка *(Bombina bombina),* .

Голям гребенест тритон *(Triturus karelinii)*

Безгръбначни;

Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo),* Бръмбар рогач *(Lucanus cervus)*, Буков сечко *(Morimus funereus), Dioszeghyana schmidtii*

С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което **загуба от площта на потенциалните местообитания на тези животински видове не се отчита.** И след реализирането на програмата територията ще остане способна да поддържа жизнеспособни популации от тези видове, оцеляването и благоприятния им природозащитен статус в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо".

Фрагментация

С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което фрагментацията на природни местообитания и местообитание на видове, предмет на опазване в защитената зона няма да бъде предизвикана.

Обезпокояване на видове – Бозайниците, предмет на опазване в защитената зона по време на изпълнението на предвидените в програмата дейности от които източник на безпокойство са възобновителната постепенно котловинна сеч, прореждането и извозването на добитата дървесина, ще бъдат укрити в дневните си убежища далеч от източниците на безпокойство. Въздействията ще бъдат кратоксрочни, (до 11 дни съгласно ведомствените трудови норми и разценки на дърводобива) и по тези причини безпокойство на индивиди по време на предвидените в програмата дейности не се очаква. Останалите животински видове, поради примитивната нервна система не са чувствителни към безпокойство и ответните им реакции при наличие на източник на дразнение се подчиняват на вродени инстинкти, с изключение на двата вида делфини, които обитават откритите морски пространства в които въздействията от предвидените в програмата дейности ще бъдат недоловими.

Нарушаване на видовия състав

Програмата ще се реализира на ограничена спрямо цялата площ на защитената зона територия, близо до пътя II-99 Бургас-Царево, който е особено натоварен през летния сезон, в която съставът на обитаващите я животински видове се е формирал в продължение на много години поради което нови промени във видовия състав не се очакват. При набелязване на превантивни, гарантиращи недопускане на смъртност на индивиди сред влечуги и земноводни мерки числеността им в защитената зона ще остане в границите на естествените промени. Територията не е част от находище на защитени растителни видове, а природното местообитание, което е в границите ѝ ще бъде възобновено от издънково в семенно, с по-добър статус.

Химически промени

Няма да настъпят.

Хидрогеоложки промени

Най близкото до предвидения за реализирането на ИП терен водно тяло ез. „Алепу" съгласно класификацията в ПУРБ на БДЧР Варна принадлежи към слабо солените (олигохалинни) крайбрежни езера (тип L8), водно тяло BG2IU10000MS004 „Алепу". То е напълно зависимо е от подхранването с подземни води. Като лагунно езеро по произход то се поддхранва главно с морски води. През лятото, поради силното изпарение и ограничения приток на вода водното огледало се разделя на две обособени части, представляващи 2 малки езера, разположени в северната и южната му част. Прилагането на програмата не е свързано с потребление на вода за питейни, технологични и други нужди и генериране на поток от замърсени води вливащ се в него. Територията за която е изготвена програмата е разположена на юг от пясъчната коса, отделяща езерото от Черно море и същевременно през пясъците на която в езерото

постъпва подземен поток морска вода. По тези причини промени в хидрологичния режим на най-близките водни тела, ез. Алепу и Черно море не се очакват.

Геоложки промени

Не се очакват, тъй като ще бъде засегнат само растителната покривка върху земната повърхност.

Кумулативен ефект от въздействията;

Горскостопанската програма ще се реализира на територия, която ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което площта на всички природни местообитания и местообитанията на животински видове, предмет на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" ще остане непроменена, поради което кумулативен ефект от загуба на местообитания с реализирането ѝ няма допълнително да бъде формиран. Всички въздействия от предвидените в програмата дейности ще бъдат краткосрочни, с низка интензивност и малък обхват, при минимално човешко присъствие поради което изразен кумулативен ефект от антропогенно натоварване на защитената зона също не може да бъде отчетен.

5.2.2. ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо";

Структура

Реализирането на програмата не е свързано с отделяне на емисии, генериране на отпадъци и други физични фактори, които пряко или косвено биха увредили компонентите на околната среда или оказали негативно въздействие върху дивите птици и местообитанията им, предмет на опазване в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо". Реализирането на програмата не засяга водоеми, акватория на Черно море, мочурища и влажни зони от значение за видовете птици, обитаващи тези части от защитената зона и представляващи ключови елементи в нея. С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което местообитанията на гнездещите в широколистните гори, храсталаците в тях и горските поляни птици ще запазят териториалната си цялост.

Функции и природозащитни цели;

Загуба на местообитания

Програмата се изготвя за горска площ в размер 78,374 дка, представляваща клас земно покритие смесени гори и широколистни листопадни гори (0,109% от общата им площ). Същите са потенциални местообитания на следните видове птици, обитаващи, гори, храсталаци, горски поляни и просеки в горите. Ще бъдат засегнати местообитанията на следните видове птици: Малък креслив орел *(Aquila pomarina), Осояд (Pernis apivorus), Козодой (Caprimulgus europaeus),* Сив кълвач *(Picus canus),* Среден пъстър кълвач *(Dendrocopos medius),* Белогръб кълвач *(Dendrocopos leucotos),* Горска чучулига *(Lullula arborea),* Голям маслинов присмехулник *(Hipolias olivetorum)*, Полубеловрата мухоловка *(Ficedula semitorquata),* Градинска овесарка *(Emberiza hortulana),* Малък ястреб *(Accipiter nisus)*, Обикновен мишелов *(Buteo buteo),* Черношипа ветрушка *(Falco tinnunculus)* и Орко *(Falco subbuteo)*.

С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което върху местообитанията на тези видове птици ще останат с непроменен размер. С прилагането на програмата не се предвиждат дейности във водоеми, акватория на Черно море, мочурища и влажни зони и прилежащите им открити площи, местообитания на водолюбиви видове птици и грабливи, както ѝ местообитанията на гнездещите и ловуващите в открити площи птици.

Фрагментация и прекъсване на биокоридори:

Фрагментация

С реализирането на програмата, територията за която е изготвена ще се запази като горска, а гората като благунова церова поради което фрагментацията на местообитанията на обитаващите широколистните гори, храсталаци, горски поляни и просеки в горите птици, предмет на опазване в защитената зона няма да бъде предизвикана.

Програмата не предвижда дейности в местообитанията на другите екологични групи от птиците- водолюбиви, обитатели на откритите пространства и фрагментация на местообитанията им също няма да бъде предизвикана.

Обезпокояване на видове;

Местообитанията на водолюбивите и обитаващите откритите пространства птици са извън обхвата на възможните от реализирането на програмата въздействия. Обезпокояването им по време на гнездене, линеене и в местата за струпване не се очаква. Възможно е краткосрочно обезпокояване на отделни гнездещи в гори и храсталаци двойки, което може да бъде избегнато в случай на стартиране на дейностите в постгнездовия период и в изпълнение на изискванията на Наредба №8 за сечите в горите. Тъй като гнездещите в тази част на гората птици всяка година не използват старото, а правят ново гнездо през следващия гнездови сезон гнездата ще бъдат разположени на спокойни места гарантиращи оцеляване на поколението.

Нарушаване на видовия състав;

Програмата ще се реализира на ограничена спрямо цялата площ на защитената зона територия, близо до пътя II-99 Бургас-Царево, който е особено натоварен през летния сезон, в която съставът на орнитофауната се е формирал в продължение на много години поради което нови промени във видовия ѝ състав не се очакват. При стартиране на предвидените в програмата дейности извън периода на гнездене и мътене, прогонване на гнездещи двойки, смъртност на индивиди и загиване на поколението няма да бъдат предизвикани. Поради ограничената площ от горските територии, която ще бъде засегната спрямо площта им в защитената зона съставът на орнитофауната на ниво защитена зона ще се запази непроменен. Смъртността на индивиди и загиване на люпила на гнездещи на земната повърхност птици при набелязване на превантивни мерки спазване на изискванията на Наредба №8 за сечите в горите с реализирането на програмата може да бъде напълно избегната.

Химически промени

Няма да настъпят.

Хидрогеоложки промени

Най близкото до предвидения за реализирането на ИП терен водно тяло ез. „Алепу" съгласно класификацията в ПУРБ на БДЧР Варна принадлежи към слабо солените (олигохалинни) крайбрежни езера (тип L8), водно тяло BG2IU10000MS004 „Алепу". То е напълно зависимо е от подхранването с подземни води. Като лагунно езеро по произход то се поддхранва главно с морски води. През лятото, поради силното изпарение и ограничения приток на вода водното огледало се разделя на две обособени части, представляващи 2 малки езера, разположени в северната и южната му част. Реализирането на програмата не е свързано с потребление на вода за питейни, технологични и други нужди и генериране на поток от замърсени води вливащ се в него. Територията на която ще се реализира ИП е разположена на юг от пясъчната коса, отделяща езерото от Черно море и същевременно през пясъците на която в езерото постъпва подземен поток морска вода. По тези причини промени в хидрологичния режим на най-близките водни тела, ез. Алепу и Черно море не се очакват.

Геоложки промени

Не се очакват, тъй като ще бъде засегната само растителната покривка на земната повърхност.

Кумулативен ефект от въздействията;

Горскостопанската програма ще се реализира на територия, която ще се запази като горска, а гората като благунова церова при което площта на местообитанията на обитаващите широколистните гори храсталаци, горски поляни и просеки в горите, птици, предмет на опазване в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" ще остане непроменена, поради което кумулативен ефект от загуба на местообитания с реализирането ѝ няма допълнително да бъде формиран. Местообитания на обитаващите водоеми, акваторията на Черно море, мочурища и влажни зони и прилежащите им открити площи, както ѝ местообитанията на гнездещите и ловуващите в открити площи птици в други части от защитената зона са извън обхвата на действия на програмата и отрицателен кумулативен ефект върху тях с реализирането ѝ няма да бъде формиран. Всички въздействия от предвидените в програмата дейности ще бъдат краткосрочни, с низка интензивност и малък обхват, при минимално човешко присъствие поради което изразен кумулативен ефект от антропогенно натоварване на защитената зона също не може да бъде отчетен.

6. Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на програмата върху защитената зона и определяне на степента им на въздействие върху предмета на опазване на защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки.

За опазването на природните местообитания и местообитанията на животинските видове предмет на опазване в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и птиците, които се опазват в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" се предвиждат следните мерки, които трябва да бъдат приложени при реализирането на ИП:

Своевременно да бъдат обозначени и маркирани биотопните дървета по смисъла на **§ 1.** т. 42 от Наредбата за сечите в горите, като определянето им бъде извършено от

лесовъд с по-голям опит и практика.

Очакван ефект: Опазване на подходящите за разполагане на гнезда дървета за видовете Малък креслив орел *(Aquila pomarina), Осояд (Pernis apivorus), Козодой (Caprimulgus europaeus),* Сив кълвач *(Picus canus),* Среден пъстър кълвач *(Dendrocopos medius),* Белогръб кълвач *(Dendrocopos leucotos),* Горска чучулига *(Lullula arborea),* Голям маслинов присмехулник *(Hipolias olivetorum)*, Полубеловрата мухоловка *(Ficedula semitorquata),* Малък ястреб *(Accipiter nisus)*, Обикновен мишелов *(Buteo buteo),* Черношипа ветрушка *(Falco tinnunculus)* и Орко *(Falco subbuteo)*.

При отстраняване на подлежащите за отсичане дървета и храсти да не се допуска изгаряне на маломерна дървесна растителност (клони и храсти) а същата се депонира на подходящи за естественото ѝ изгниване места.

Очакван ефект: Недопускане възникване на горски пожар и опазване на местообитанията на целевите за опазване безгръбначни и други животински видове.

Да бъде разработена система от мерки за противопожарна безопасност с указани забрани, задължения на отговорните лица и начин на действие при възникване на пожар.

Очакван ефект: Недопускане възникване на горски пожар и увреждане на природно местообитание 91М0 Балкано-панонски церово-горунови гори и местообитания на подлежащи на опазване в защитените зони животински видове.

В случай на провеждане на предвидените в програмата възобновителни, постепенно-котловинни сечи в гнездовия период на козодоя *(Caprimulgus europaeus)* преди началото им да бъде огледана земната повърхност за разположени на земята гнезда и сечта да започне в най-отдалечения от гнездото участък.

Очакван ефект: Недопускане загиване на люпила в гнезда на козодой *(Caprimulgus europaeus)*.

В случай на провеждане на предвидените в програмата възобновителни, постепенно-котловинни сечи в гнездовия период на видовете Голям маслинов присмехулник *(Hippolais olivetorum)*, Ястребогушо коприварче *(Sylvia nisoria)*, Полубеловрата мухоловка *(Ficedula semitorquata)*, Червеногърба сврачка (*Lanius collurio)*, Черночела сврачка *(Lanius minor)* и Градинска овесарка *(Emberiza hortulana)* временните складове за складиране на отсечената дървесина да бъдат разположени далеч от храсти в които се установи гнездене от тези видове птици, като това се вземе в предвид при изготвянето на технологичната схема.

Постигнат резултат: Недопускане увреждане природни загиване на люпила в гнезда на по-горе посочените видове птици.

Да бъде направен оглед и определени лежащите мъртви дървета които следва да бъдат запазени съгласно съгласно чл. 35д, ал7.

Постигнат резултат; Опазва не видовете от безгръбначните Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo),* Бръмбар рогач *(Lucanus cervus)* и Буков сечко *(Morimus funereus)*.
Да бъде определено лицето с отговорностите по контрол за почистване на сечището съгласно изисквнията на чл. 48. (1) от Наредбата № 8 за сечите в горите.

Постигнат резултат; Опазване видовете от безгръбначните Обикновен сечко *(Cerambyx cerdo),* Бръмбар рогач *(Lucanus cervus)* и Буков сечко *(Morimus funereus)*.

Във встъпителния и периодичните инструктажи/обучение на работниците и техническия персонал да бъдат включени инструкции, относно видовете, предмет на опазване и техните местообитания в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо"

Постигнат резултат: Недопускане безпокойство и унищожаване на видове които се опазват в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо"

7. Разглеждане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона, включително нулева алтернатива.

Алтернатива на местоположението;

По отношение местоположението на горската територия за която е изготвена програмата липсват алтернативни решения. Същата се изготвя на основание Закона за горите, Наредбата № 8 за сечите в горите и изготвен горскостопански план на ТП „ДЛС Ропотамо" и няма алтернатива по отношение на местоположението ѝ.

Нулева алтернатива

Нулева алтернатива:

Според т. 8 на допълнителните разпоредби на наредбата за оценка на съвместимостта на планове и програми с целите на опазване на защитените зони „нулевата алтернатива" е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите, когато плановете, програмите и инвестиционните намерения, които се предлагат не могат да бъдат осъществени.

При „нулевата алтернатива" без предвидената лесовъдска намеса ще се запази сегашното екологично състояние на видовете и местообитанията и горската система ще продължи да се развива по естествен път с последващи сукцесии. В случая горската територия не е част от биосферен резерват в който се изключва всякаква човешка дейност. Същата е част от територия за която е изготвен утвърден горскостопански план и на основание Закона за горите следва изпълнението му.

8. Картен материал с местоположението на ИП спрямо защитената зона.

При изготвянето на доклада са използвани скици на ПИ№№ 67800.12.141, 67800.12.165, 67800.12.166 и 67800.12.167, местност Алепу, землище на гр. Созопол, извадки от горскостопанския план на ТП ,ДЛС Ропотамо", карти на ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо", представени в приложение и пространствени данни от иформационната система Натура 2000.

9. Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22 от Наредбата за ОС

При изготвянето на Доклада за оценка за степента на въздействие върху защитена зона BG0001001 „Ропотамо" по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и BG0002041 „Комплекс Ропотамо", по Директивата за опазване на дивите птици за план/програма: „Горскостопанска програма за поземлени имоти с идентификатори: 67800.12.141 (част от отдел/подотдел 525 „г"), 67800.12.165 (част от отдел/подотдел 525 „к"), 67800.12.166 (част от отдел/подотдел 525 „к") и 67800.12.167 (част от отдели/подотдели 525 „г" и 525 „к"), местност „Алепу", землище на гр. Созопол, община Созопол в териториалния обхват на ДЛС

Ропотамо" е използван принципа на превантивността, като предметът на опазване на двете защитените зони е изведен приоритетно. С реализирането на програмата се очаква запазване целостта на двете защитени зони BG0001001 „Ропотамо" и BG0002041 „Комплекс Ропотамо" без разпокъсване, нарушаване и загуба на местообитания включени в Директива 92/43 ЕЕС и Директива 79/409 ЕЕС.

Очакваното въздействие върху видовете предмет на опазване в двете зони ще бъде незначително, без да се подтиска мигрирането и размножението им.

Кумулативните въздействия от дейности, свързани с реализирането на програмата ще бъдат незначителни, без да се променя съществуващото положение в двете защитени зони.

С реализирането на програмата няма да бъдат увредени природни местообитания и предизвикани препятствия в коридорите по които се осъществяват връзките между популациите на животински видове, предмет на опазване в BG0001001 „Ропотамо".

Реализирането на програмата не е в противоречие с целите за постигането на които са обявени защитена зона BG0001001 „Ропотамо" по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и ЗЗ „Комплекс Ропотамо" по Директивата за опазване на дивите птици и наложените със заповедите за обявяването им режими за опазване.

При реализиране на програмата в заявената площ фрагментация на подлежащите за опазване природни местообитания и местообитания на животински видове в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и местообитания, на птиците, предмет на опазване в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" няма да бъде предизвикана поради което целостта на двете защитени зони ще бъде запазена.

С реализирането на програмата няма да се допусне замърсяване и увреждане на влажни зони, реки, потоци и акваторията на Черно море поради което отрицателни въздействия върху обитаващите водна среда видове в ЗЗ BG0001001 „Ропотамо" и водолюбивите птици, предмет на опазване в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо" няма да бъдат предизвикани

С реализирането на програмата числеността на гнездещите, зимуващите и концентриращите се в ЗЗ BG0002041 „Комплекс Ропотамо", които се опазват в нея съгласно заповедта за обявяването ѝ ще се запази в границите на естествените им промени.

Във връзка с по-горе изложеното авторите на ДОСВ предлагат компетентния орган да одобри програмата.

10. Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на инвестиционното предложение и че не е налице друго алтернативно решение

Няма такива обстоятелства.

11. Информация за използваните методи на изследване, методи за прогноза и оценка на въздействието и източници на информация

За написването на доклада са направени предварителни теренни проучвания и наблюдения в имота, обект на реализация на инвестиционното предложение, както и на съседните имоти в околностите му през месеците септември и октомври 2022г. и във връзка с други проекти и инвестиционни предложения през гнездовия период на птиците в предходни години, като са използвани лични данни на авторите, събрани в други периоди от 2002 до 2022 година. Теренните проучвания са извършени съгласно методиките за мониторинг на природните местообитания и целевите за опазване в двете защитени зони животински видове поместени в информационната система Натура 2000, раздел Национална приоритетна рамка за действие достъпна онлайн на сайта http://natura2000.moew.government.bg/Home/Documents

Прогнозите и оценките на въздействието са извършени въз основа на многогодишния практически опит, натрупан при проучването и мониторинга на влажни зони, защитени територии, на редки, застрашени и защитени растителни и животински видове в България.

Прогнозната оценка е на база информацията за степента на засягане на съответния вид и неговия хабитат в обхвата на действие на програмата.

Направените анализи и изводи са в съответствие с изискванията на Директивите на Европейския съюз, хармонизираното българско природозащитно законодателство и на всички международни конвенции, по които България е страна.

Използвана е справочна литература, Уеб страници и публикации от НПО, като източници на информация за региона и защитената зона.

При определянето на възможността на достоверност за гнездене е използвана 16 степенната скала използвана при съставянето на Европейския орнитологичен атлас (HAGEMEUER,BLAIR), и Атласа на гнездещите птици в България (П Янков).

А: Възможно гнездене

1. Вид наблюдаван през размноижителния период (РП) в подходящ за гнездането му биотоп

2. Пеещ/и мъжки, наблюдаван/и поне веднъж през РП

В: Твърде възможно гнездене

3. Двойка, наблюдавана през РП в подходящ за гнездене биотоп

4. Демонстрация от вида на заета гнездова територия през интервал от няколко дни

5. Брачни игри или копулация

6. Посещаване на вероятно гнездово място, полети за смяна на партньорите при мътене

7. Прояви на тревога, подсказващи наличие на малки или гнезда

8. Наличие на мътилно петно по птица, държана в ръка

9. Строеж на гнездо или изкопаване на гнездова камера

С: Сигурно гнездене

10. Демонстриране на силна тревога или демонстриране на ранена птица

11. Празно гнездо или на черупки от яйца

12. Нелетящи малки

13. Възрастни птици, често посещаващи недостъпни места,(скрити гнезда)
14. Пренасяне на храна на малките или на фекални торбички
15. Гнездо с яйца
16. Гнездо с малки

За оценка на степента на въздействията върху природните местообитания, животинските видове, които се опазват в двете защитени зони е използвана 5 степенна скала (Percival, S.M., Band, W. and Leeming, E. 1999), част от изготвената от Шотландската агенция по околна среда (Scottish Natural Heritage) и Британската асоциация за използване на енергията на вятъра (British Wind Energy Association) методика, използвана първоначално за оценка на степента на въздействие върху птиците от строителството на вятърни паркове, но по-късно модифицирана в Ирландия и използвана в много страни в Европа, включително в САЩ и Канада за оценка на въздействието от различни инвестиционни намерения.

Определяне на степента на въздействията:

Степен	**Описание на въздействията**
Много висока -5	Тотална промяна или много голяма загуба на ключови елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до коренна промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото ще бъде напълно променено **критерий от площта на включените в зоната местообитания/ численост на видовете са се запазили по-малко от 20%**
Висока -4	Много от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата са променени така, че бъдещето развитие ще доведе до промяна на нейния характер/композиция/атрибути така, че мястото в по-голямата си част ще бъде променено **Критерий загуба на от 20% до 80% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Средна 3	Промяна на един или няколко от ключовите елементи на защитената зона или характеристики на основните условия на средата така, че бъдещето развитие ще доведе до частични промени на нейния характер/композиция/атрибути. **Критерий загуба на от 5% до 20% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Ниска 2	Слаба промяна на съществуващите елементи и условия. Промяната, произтичаща от загубата/промяната ще бъде осезаема, но основният характер/композиция/атрибути на защитената зона ще

	бъдат подобни на развитието без намеса в съществуващите обстоятелства/модели. **Критерий загуба на от 1% до 5% от площта на включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**
Незначителна 1	Много слаба промяна в съществуващото състояние. Промяната е едва различима и се приближава до ситуация, "без промяна". **Критерий загуба на по-малко от 1% от включените в зоната местообитания/от числеността на видовете**

12. Документи по чл. 9, ал. 2 и 3

Представени са в приложение към ДОСВ.

13. Литература

Нормативни документи:

Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/2002 г; изм. и доп. ДВ, бр.98/2002 г; ДВ, бр.86/2003 г; ДВ, бр.70/2004 г; ДВ, бр.74/2005 г; ДВ, бр.77/2005 г изм. и доп. ДВ бр. 52/06.06.2008 год.)

Закон за защитените територии (ДВ, бр. 133/1998 г; изм. и доп. ДВ, бр. 98/1999 г; ДВ, бр. 28/2000 г; ДВ, бр.48/2000 г; ДВ, бр.78/2000 г; ДВ, бр. 23/2002 г; ДВ, бр. 77/2002 г; ДВ, бр. 91/2002 г; ДВ, бр. 28/2005 г. изм. и доп. ДВ бр. 65 от 11.08.2006 г.

Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 77/2002 г; изм. и доп. ДВ, бр.88/2005 г; ДВ, бр.105/2005 г. в сила от 1.01.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.07.2007 г. (*) - изм., относно влизането в сила, бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г.

Директива 79/409 на Съвета на Европейската икономическа общност от 2.04.1979 г. за опазване на дивите птици.

Директива 92/43 на Съвета на ЕИО от 21.05.1992 г. за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони в сила от 11.09.2007 г., приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Обн. ДВ. бр.73 от 11 Септември 2007г.

Информационни източници:

Бисерков, В. (Редактор), 2007. Определител на земноводните и влечугите в България. София, Зелени Балкани, 196 с.

Биоценози с естествено формираща се флора и фауна, толерантни към умерен антропогенен натиск и възможности за съществуване на уникални флористични и фаунистични елементи, Справочник, МОС, 1997 г.

Бондев, И. Растителността в България, 1991 г, София

Георгиев Д, Материали върху хранителния спектър на видрата (*Lutra lutra* L.,1758) в България, Научнитрудове на ПУ, Trav. Sci. Univ. Plovdiv, Animalia, 2004., Том 40, Кн.6, .с. 165–172

Големански, В. (гл. ред.). 2011. Червена книга на България, Електронно издание. Т. II - Животни. Интернет адрес: http://e-ecodb.bas.bg/rdb/bg/.

Дефиниция за постоянни пасища и земеделски земи с висока природнастойност Доклад на тематична работна група 2 Национална селска мрежа октомври 2013 Г. http://www.nsm.bg/sites/default/files/2-Постоянни%20пасища-доклад%20финален-17окт2013.pdf

Европейска Комисия „Документ с указания за лова съгласно Директива № 79/409/ЕИО на Съвета относно опазването на дивите птици"

Зингстра Х., Ковачев А., Китнаес К., Цонев Р., Димова Д., Цветков П. (ред.) 2009. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие. София Technical report No 40

Костадинова И, С Дерелиев, Инструкция за оценка на защитени зони по чл.7 ал.3 във връзка с чл.6, ал1, т.3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие, включващи местообитания на видове птици, Костадинова И (съст.) 1997. Орнитологично важни места в България. БЗДП, Природозащитна поредица. Книга 1, БЗДП, София, 176 с.; 2001

Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие. Основни доклади т. 2. Програма за поддържане на биологичното разнообразие, 1993.

Пешев, Ц, Нанкинов, Д, Пешев, Д. Гръбначните животни в България, 2000 г, София

Попгеоргиев Г, Плачийски Д., 2006, Да опазим сухоземните костенурки в България, БДЗП, Природозащитна поредица, кн.9

Цонев Р, Димова Д, Белев Т, Хабитати, разпространение, площ и алгоритъм за картиране; Преработили: Росен Цонев и Мариус Димитров)

Шурулинков П, Проблемни животни; сп. Българска наука, бр.20 2009

AERC TAC 2003, AERC TAC's Taxonomic recommendations. Online vercion: www. aerc.be

Bakaloudis D. E , Vlachos C, G., Hollowaj G.J, Habitat use by short-toed eagle Circaetus gallicus and their reptilian prey the breeding season in Dadia forest North-eastern Greece Journal of applied ecology, 1998, 35, 821-828

Bakaloudis D. E., Implications for conservation of foraging sitesselected by Short-toed Eagles (Circaetus gallicus) in Greece, School of Animal & Microbial Sciences, University of Reading,Whiteknights P.O.Box228, Reading RG66AJ, UK. Address for correspondence: Technological Educational Institute of Kavala, Department of Forestry&Management of Natural Environment, Laboratory of Wildlife Ecology & Management, Ornis Fennica 86:89-96. 200

Boitani L; Francisci F, Andreoli G, Ciucci P 1997. Home range, activity and movements of a wolf pack in central Italy. – J. Zool. 343, 4: 803-819.

Bossard M., Feranec J., Otahel J. 2000, CORINE land cover technical guide, European Environment Agency

Gradinarov, D. and Iankov, P (2009) BDZP v opazvaneto na lovnia sokol v Bulgaria http://bspb.org/article_files/125905878384.pdf,

Holyoak D, Woodcock M Nightjars and their Allies. — United States: Oxford University Press, 2001. — С. 488-502. — 848 с

Hoyo del, J., Elliott, A. and Sargatal, J. (1994) (Eds.) Handbook of the Birds of the World (Volume2): World Vultures to Guineafowl. Lynx Edicions, Barcelona.

Kramer S.: Vom Aufstieg der Gebäudebrüter. In: C. Saar: Die Wiederkehr des Wanderfalken, in Vorbereitung; Moller (2006), Sociality, age at first reproduction and senescence: comparative analyses of birds; Meyburg, B.-U. & C.

Meyburg (2009): Hohe Mortalität bei Jung- und Altvögeln: Todesursachen von Schreiadlern. Falke 56: 382-388;

Meyburg, B., W. Scheller, C. Meyburg. 2000. Migration and wintering of the lesser

spotted eagle Aquila pomarina: A study by means of satellite telemetry. Journal fur Ornithologie, 136/4: 183-193.

Moller, Sociality, age at first reproduction and senescence: comparative analyses of birds, Journal of evolutionary biology, volume 19, issue 3, mai 2006

Newton, I. (ed.) 1979: Population Ecology of Raptors. - T & AD Poyser Ltd, London Percival, S.M., Band, W. and Leeming, E. 1999. Assessing the ornithological effects of wind farms: developing a standard methodology. Proceedings of the 21st British Wind Energy Association Conference, 1999.

Ragyov,D.,Kmetova, E., Dixon, A., Franz, K., Koshev, Y. and Nedialkov, N. (2009) Saker Falcon Falco cherrug Reintroduction in Bulgaria: Feasibility Study. SESN. Sofia, 2009.

Strandberg R, Raymond H. G. Klaassen, Mikael Hake and Thomas Alerstam How hazardous is the Sahara Desert crossing for migratory birds? Indications from satellite tracking of raptors. Biol. Lett. 23 June 20 vol. 6 no. 3 297-300

Winkler, Hans; Christie, David A. Family Picidae (Woodpeckers) // Handbook of the birds of the world. — Barcelona: Lynx Edicions, 2006. — T. Volume 7: Jacamars to Woodpeckers. — ISBN 84-87334-37-7.